

Mediální obraz sexuálních menšin

Adéla Olahová

Bakalářská práce
2014



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií


INSTITUT
MEZIOBOROVÝCH STUDIÍ BRNO

Univerzita Tomáše Bati
Institut mezioborových studií Brno
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Adéla OLAHOVÁ**
Osobní číslo: **H118214**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Mediální obraz sexuálních menšin**

Zásady pro vypracování:

Téma bude zpracováno podle pokynů "Metodika psaní odborného textu a výzkum v sociálních vědách" (IMS 2009). Bude dbáno na dodržování zásad publikační etiky a pravidel společenskovědního výzkumu. Průběžné výsledky práce budou pravidelně konzultovány s vedoucí bakalářské práce. Práce bude zaměřena na:

- hledání odpovědi na otázku, jak se v médiích prezentuje a je vnímána a přijímána komunita LGBT,
- studium právních norem týkajících se práv LGBT, literatury, publikovaných rozhovorů v monografiích, časopisech, webových stránkách a reportážích a diskusních pořadech v médiích,
- vytvoření otázek rozhovoru, realizování rozhovorů a jejich vyhodnocení a interpretace výsledků,
- budou použity metody kvalitativního výzkumu (rozhovor).



Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

Beňová, K. a kol. Analýza situace lesbické, gay, bisexuální a transgender menšiny v ČR. Praha: Úřad vlády ČR, 2007.

Burton, G., Jiráček, J. Úvod do studia médií. Brno : Barrister & Principal, 2001.

Procházka, I. Historie právních postojů k homosexualitě. Dostupné z:

<http://www.ecn.cz/PRIVATE/logos/pravhist.htm> (nedatováno).

Putna M. C. Homosexualita v dějinách české kultury. Praha: Akademie, 2011.

Vráblíková, K. Gay a lesbické hnutí v České republice. Global Politics 5 (1). Dostupné z: <http://www.globalpolitics.cz/studie/gay-lesbicke-hnuti>, 2006.

Nedbálková, K. Subkultura homosexuálů v Brně. Sociologický časopis 36 (3): 317-332. Dostupné z: <http://sreview.soc.cas.cz/cs/issue/65-sociologicky-casopis-3-2000/1164>, 2000.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Zdeňka Vaňková

Katedra práva a právní vědy

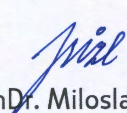
Datum zadání bakalářské práce:

11. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce:

30. dubna 2014

V Brně dne 11. listopadu 2013


doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.
vedoucí ústavu




prof. JUDr. Dalibor Jílek, CSc.
vedoucí katedry

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

ADELA OLÁHOVÁ

.....
Jméno, příjmení studenta

V Brně 26.4.2014

.....
Podpis

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu, k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k větší výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce „Mediální obraz sexuálních menšin“ je rozdělena do dvou částí. První z nich, teoretická část, se zabývá tím, co jsou média, jaká je jejich funkce, co jsou sexuální menšiny a popisem jejich hlavních problémů prezentovaných v médiích (právem a diskriminací, registrovaným partnerstvím, rodičovstvím, právem na změnu pohlaví). Ve druhé části, části praktické, nejdříve analyzuji prezentování sexuálních menšin ve filmu a následně na základě rozhovoru a jeho analýzy sleduji a zobecňuji názory lidí z LGBT komunity k mediálnímu obrazu.

Klíčová slova: média, mediální obraz, sexuální menšiny, LGBT, film, rozhovor

ABSTRACT

The Bachelor thesis “Media discourse of sexual minorities” is divided into two parts. The first theoretical part deals with what the media and their functions are, what are sexual minorities and description of their major problems which are presented in the media (rights and discrimination, registered partnership, parenthood and the right to change sex). The second practical part analyzes the presentation of sexual minorities in the movie at first and then based on the interview and subsequently its analysing and generalizing shows what are opinions about the media discourse of the people from the LGBT community.

Keywords: media, media discourse, sexual minorities, LGBT, film, interview

Za sto let filmu, byla homosexualita jen zřídka kdy zobrazována na plátně. Když už se tam objevila, bylo to něco směšného, nebo něco politováníhodného, nebo dokonce něco, čeho se máme obávat. Byly to jen letmé scény, ale byly nezapomenutelné a zůstaly trvalým dědictvím. Hollywood, největší tvůrce mýtů, učil normální-heterosexuální lidi, co si myslet o homosexuálech... a homosexuály, co si myslet o sobě samých.

The Celluloid Closet, Rob Epstein & Jeffrey Friedman

Bylo to úplné, láska i sexualita, neexistovala žádná hranice. V prvních týdnech jsem jí vždycky nazývala svým „prvním člověkem“, protože ona opravdu pro mne byla na této boží zemi první člověk. Neexistovalo už nic, vůbec nic jiného. Byla jsem jako znovuzrozená. Felice mne osvobodila. Už jsem věděla, kde jsem, kam patřím, všechno ostatní mi bylo úplně jedno.

Lilly (úryvek z knihy Aimée & Jaguár, s. 48)

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST.....	11
1 MÉDIA A MEDIÁLNÍ SVĚT	12
1.1 KOMUNIKACE.....	12
1.2 INFORMACE V RÁMCI KOMUNIKACE	12
1.3 MÉDIA, JEJICH FUNKCE A VÝZNAM	13
2 FENOMÉN SEXUÁLNÍCH MENŠIN.....	15
2.1 HETEROSEXUALITA	16
2.2 DEFINICE SEXUÁLNÍCH MENŠIN	17
2.2.1 Homosexualita.....	17
2.2.2 Bisexualita.....	18
2.2.3 Transsexualita	19
2.2.4 Intersexualita	20
2.3 VÝSKYT SEXUÁLNÍCH MENŠIN V POPULACÍCH.....	20
2.4 PRŮZKUMY TOLERANCE VĚTŠINOVÉ SPOLEČNOSTI K SEXUÁLNÍM MENŠINÁM.....	22
2.5 AKTIVITY VLÁDY ČR VŮČI SEXUÁLNÍM MENŠINÁM	23
2.6 LEGISLATIVA SPOJENÁ SE SEXUÁLNÍMI MENŠINAMI	24
2.6.1 Historické právní normy a sexuální menšiny.....	24
2.6.2 Současný právní stav a diskriminace	24
2.6.3 Soužití osob stejného pohlaví z pohledu práva.....	26
2.7 JE HOMOSEXUALITA DĚDIČNÁ, VROZENÁ NEBO ZÍSKANÁ?	28
3 VZTAHY VĚTŠINY K SEXUÁLNÍM MENŠINÁM.....	30
3.1 ROVNOPRÁVNOST A DŮSTOJNOST	30
3.2 REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ A MANŽELSTVÍ HOMOSEXUÁLŮ	30
3.3 PRÁVO NA LÉKAŘSKOU I ÚŘEDNÍ ZMĚNU POHLAVÍ	32
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ANALÝZA MEDIÁLNÍHO OBRAZU SEXUÁLNÍCH MENŠIN	35
4.1 FILMY.....	35
4.1.1 Analýza zahraničních filmů	35
4.1.2 Analýza českých/československých filmů.....	38
4.2 FESTIVALY	43
4.3 SHRNUTÍ ANALÝZY MÉDIÍ/FILMŮ A FESTIVALŮ.....	44
5 ROZHOVORY A JEJICH ANALÝZA	46
5.1 CÍLE VÝZKUMNÉHO PROJEKTU	46
5.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A VÝZKUMNÉ OTÁZKY	46
5.3 VOLBA STRATEGIE VÝZKUMU A VÝZKUMNÝCH METOD.....	46
5.3.1 Výzkumný vzorek	46
5.3.2 Výběr metody sběru dat	47
5.4 ANALÝZA A INTERPRETACE ROZHOVORŮ	48
5.4.1 Analýza dat – otevřené kódování	49
5.4.2 Interpretace dat.....	52

ZÁVĚR	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	60
SEZNAM TABULEK.....	67
SEZNAM PŘÍLOH.....	68
PŘÍLOHY	

ÚVOD

V bakalářské práci se zabývám mediálním obrazem lidí homosexuálního, bisexuálního a transsexuálního zaměření (často označované zkratkou LGBT), kterým média často přisuzují viditelnější obraz, podobně jako ostatním minoritnějším skupinám ve společnosti. I dnes se v české společnosti jedná o kontroverzní téma. Mezi širokou veřejností a odborníky stále není jednotný konsensus v tom, jak chápat homosexualitu. Proti sobě stojí několik variant, není jednoznačný názor. Dozvídáme se tedy, že se na jedné straně jedná o jinou formu sexuality, která má biologický základ a je společností více či méně tolerovaná. Dále, že se jedná o praxi spojenou s kulturou společnosti či životním stylem podléhajícím „moderním“ trendům“, nebo zavržením hodnou deviací.

Sexuální menšiny a jejich postavení ve společnosti je stále velkým sociologickým tématem v České republice a Evropské unii. Sociálně pedagogické působení na výchovu společnosti k toleranci vůči menšinám jako takovým je významnou rolí médií ve společnosti, která si říká informační a znalostní. Média ovlivňují a mění myšlení, postoje a návyky lidí, mění lidi a tím i celou společnost. Média mají ve svobodné společnosti výchovnou funkci a mohou předávat obsah jak pro většinu, tak i pro sexuální menšiny. Média mohou být pro sociální pedagogiku ideálním nástrojem a vlastně jimi ve skutečnosti jsou. K prezentování názorů a pocitů je využívá jak heterosexuální většina, tak samozřejmě i sexuální menšiny.

Toto téma jsem si vybrala z důvodu mého zájmu o menšiny obecně, pro jejich diskriminaci, stigmatizaci a netoleranci společnosti. Mou motivaci podpořilo přečtení „Desatera“ Luciana Kantora¹:

- Lesby a homosexuálové jsou v první řadě lidé.
- Svou sexuální orientaci si nevybrali.
- Homosexualita není nemoc.
- Mají stejné potřeby jako ostatní.
- Touží po lásce, vzájemnosti, opoře a seberealizaci.
- Oba prošli obdobím, kdy měli problém přijmout sebe sama, proto o to více touží po našem přijetí.

¹ <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10169534665-partnerske-vztahy-aneb-navod-na-preziti/208572231000009-partnerske-vztahy-gayu-a-lesbicek/>

- Potkáme-li heterosexuálně orientovaného jedince, neřešíme a priori otázku, jak uspokojuje své sexuální potřeby; proč bychom se měli chovat odlišně u homosexuálů a leseb?
- Neohrožují nás homosexuálové a lesby, ale naše představy a předsudky.

Jako metody výzkumu použiji analýzu filmové tvorby, jak je v ní prezentována LGBT komunita, a následně pomocí řízeného rozhovoru zjistit, co si o tom myslí právě tato komunita, jaké ona má názory, představy a touhy o prezentování sexuálních menšin v médiích.

Mezi základní zdroje pro tuto práci jsem použila knihy Putna (2013), Beňová et al. (2007) a Strauss a Corbinová (1999).

I na téma zobrazování LGBT komunity v médiích bylo již sepsáno mnoho bakalářských a diplomových prací. Já se zaměřuji v *teoretické části* na rozbor témat: média a jejich funkce, přehled sexuálních menšin, popis diskriminace podle sexuální orientace; homosexuálové a zrovnoprávnění jejich vztahů na úroveň registrovaného partnerství či manželství; transsexuálové a právo na změnu pohlaví a důstojnost. To vše z pohledu právního řádu ČR a EU.

Druhá část je *praktická* a zabývá se analýzou médií, konkrétně filmy, v kterých je problematika LGBT komunit zachycena. Po rozboru témat ve filmech jsem využila metodu rozhovoru pro vytvoření aktuálního obrazu autentického vyjádření od vybraných skupin LGBT k níže zmíněným tématům, které budou slovně zpracovány otevřeným kódováním. Dílčími cíli bylo:

- analyzovat problematiku zobrazování gayů a leseb mainstreamovými médii, zejména ve filmu;
- hledat odpovědi na otázku, jak se v médiích prezentuje, je vnímána a přijímána komunita LGBT;
- vytvořit otázky rozhovoru, realizovat rozhovory u vybraných jedinců ze sexuálních menšin (jako jedna z metod kvalitativního výzkumu), vyhodnotit je a interpretovat.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MÉDIA A MEDIÁLNÍ SVĚT

1.1 Komunikace

Komunikace je nutná podmínka existence společnosti, bez níž se nemůže vyvíjet nebo přežít. Společné jednání jedinců je založeno na významech, které po přenesení pomocí komunikace jsou společně sdíleny. Mezi sociální jednání je zahrnována jak komunikace, tak interakce, přičemž interakce je širší pojem a je synonymem pro sociální jednání. Komunikace je pak definována jako interakce prostřednictvím symbolů. Komunikace je účelné jednání s cílem přenosu sdělení od komunikátora k jiným osobám prostřednictvím symbolů. Zatímco interpersonální komunikace je dvoustranná, masová komunikace je převážně jednosměrná. (Kunczik, 1995)

Masovou komunikaci lze pokládat za sociální subsystém, který je ve vzájemném vztahu s dalšími subsystémy společnosti. Masová komunikace má dopady na jednotlivce i skupiny, ale ovlivňuje i další subsystémy společnosti, jako je politika, vzdělávání, ekonomika apod., a má vliv na celou společnost. Účinky masových médií lze definovat jako intersubjektivně zjiřitelné vlastnosti nebo změny chování jednotlivců, sociálních systémů a společenských procesů, které mohou být vysvětleny obsahem, formami nebo organizací médií. Masová média a jejich účinky však nelze nahlížet izolovaně od celkového sociálního kontextu, v jehož rámci jsou tato média integrována. (Kunczik, 1995)

1.2 Informace v rámci komunikace

Z psychologického pohledu „se za informaci pokládá jakýkoli vjem, který subjekt přijme. Nejčastější jsou smyslové vjemy, které působí na subjekt a přispívají k jeho poznávání, ale i prožitky, které si uvědomuje.“ (Mleziva, 2004, s. 16) Informaci lze definovat i jako interakci dvou nebo více subjektů, za předpokladu, že na jedné straně je původce a na druhé straně je příjemce informace. V tomto smyslu se jedná o informaci předanou, „... informace sice vytvořená, ale nepředaná (skrytá, utajená) není informací v plném slova smyslu ...; lze předpokládat, že existuje, není však možné je využívat. Chybí jí sdělení, které je zde rozhodující.“ (Mleziva, 2004, s. 15-16) V nejobecnější definici slovníku komunikace je informace vymezena jako „sdělení, zpráva, poučení či údaj“ (Reifová, 2004, s. 87).

1.3 Média, jejich funkce a význam

Médium je definováno jako prostředek komunikace, tedy jako článek mezi komunikátorem a příjemcem, který přenáší informace v různých formách a za různým účelem (Reifová, 2004, s. 139). Může být popisem pro tištěná média (kniha, noviny, časopis, leták), elektronická média (internet, elektronická pošta – e-mail, CD a DVD nosič apod.), audiovizuální média (videokazeta, filmové dílo).

Média jsou prostředkem komunikace, nositelem sdělení, včetně sdělení propagačního a PR. Podstatou funkce média je zprostředkování nebo mediace komunikace mezi lidmi. (Jirák a Köpplová, 2009, s. 92)

Základním úkolem médií je přenášení informací a mají tedy společenské funkce, mezi něž patří informování (o událostech a podmínkách života), socializace (vysvětlování sociálních událostí, propagandistická funkce), kontinuita (podpora převládajících kulturních vzorců), zábava (bavení společnosti, ale také uvolňování sociálního napětí) a získávání (propaganda ve sféře politiky, ekonomiky či ekologie). (Jirák a Köpplová, 2009, s. 94)

V životě každého člověka hrají média důležitou roli. Noviny, televize nebo internet jsou neodmyslitelně spjaty s každodenním životem většiny společnosti. Nabízejí zábavu, předkládají určitý výklad světa, pomáhají organizovat náš čas, formují chování a názory a vytvářejí ideály.

Hromadné sdělovací prostředky a jejich působení ve společnosti patří k tématům moderní filozofie, hlavně tedy v teorii masové komunikace. Média zprostředkovávají veřejnosti pohled na svět, mají velký vliv při utváření tohoto pohledu, hodně tedy záleží, co a jakým způsobem se z médií dozvíme. Podle toho, jak média prezentují osoby, jevy a situace široké veřejnosti, si potom její členové utvářejí své vlastní postoje a názory. Tím, jak se postupně zvyšuje vliv médií na vidění světa, vytrácí se rozdíl mezi reálným a zprostředkovaným světem. Zvláště u televize diváci přijímají zprostředkovaný, náhradní život hrdiny televizních seriálů. (Musil, 2003, s. 94-95)

„Zpravodajství bývá někdy označováno za žánr prezentující pohled na svět perspektivou heterosexuálního muže střední třídy.“ (Trampota, 2006, s. 97) Toto tvrzení může být vyvoláno tím, že ve zpravodajských redakcích převládají představitelé určité sociální třídy, orientace, vyznání a etnika. Na nich záleží, v jakém obrazu nám představí sociální skupinu, ke které nepatří a která je jim cizí. „Prostřednictvím označování odlišností jiných

sociálních skupin může docházet k vystavení či posílení polarizace my versus oni. Opakovaná prezentace odlišnosti může být založena na uvedení příslušnosti k etniku, sociální třídě, sexuální orientaci v takovém kontextu, kdy příslušnost k předpokládané majoritě zmíněna není, protože je považována za běžnější, a tedy „normální“. (Trampota, 2006)

Média mají schopnost zviditelňovat věci na veřejnosti a tak jim dodávají důležitost. Události, o kterých média píší, jsou brány jako důležité, významné, jsou předkládány veřejnosti k diskuzi a posléze podle nich lidé jednají. Informace, o nichž média neinformují, mají nízký nebo žádný společenský význam. Vše, co se dozvíme z médií, získá společenský význam a dostane se do povědomí široké veřejnosti. (McNair, 2004, s. 54)

Největší dopad na populaci mají masmédia, čili hromadné sdělovací prostředky. Jirák a Köplová (2009, s. 21) je definují jako určité formy sociální komunikace, které mají některé společné rysy: dostupnost neomezenému množství adresátů/uživatelů (díky technologiím); nabízejí obsahy, které mohou být různě použitelné (k informovanosti, zábavě, poučení apod.); zprávy se objevují průběžně nebo pravidelně a často jejich existence závisí na zájmu a potřebách uživatelů. Masmédia působí na velké množství příjemců a rozumí se jimi televize, rozhlas, tisk (noviny a časopisy) a nová elektronická média (internetové portály typu YouTube, blogy, Facebook, ... a internetová televize).

2 FENOMÉN SEXUÁLNÍCH MENŠIN

Sexuální menšiny nejsou fenoménem současné doby, ale jsou součástí lidských společností odedávna. Jsou popisovány i ve starých náboženských textech, jako je např. Bible, které tyto menšiny většinou ostrakizují jako stav, který je proti Bohu a jeho příkazům, jak má vypadat lidská společnost. Bývala však i období, v kterých byly sexuální menšiny brány jako běžná skupina v celé společnosti (např. v období starověkého Řecka a Říma).

V kristianizované Evropě však od středověku převládá negativní vnímání sexuálních menšin ve smyslu jejich aktivního potlačování. V novověku v souvislosti s rozvojem formální lidské svobody a lidských práv (cca od dob Velké francouzské revoluce) dochází k postupnému uvolňování názorů a postojů vůči těmto menšinám. Výjimky byly v obdobích různých diktatur (v USA a některých státech Evropy ve 20. a 30. letech 20. století, fašistické diktatury v Německu a Itálii, komunistické diktatury např. v Sovětském svazu, ale i v tehdejší Československé socialistické republice), kdy docházelo ke kriminalizaci a dokonce i k fyzickým likvidacím osob s odlišnou sexuální orientací.

Odmítavý postoj k sexuálním menšinám, zejména k homosexualitě, má v českých zemích silné kořeny a provázel naši historii po dlouhou dobu. Homosexuálové byli nuceni žít na okraji společnosti, odkud se velmi těžko prosazovali a získávali podporu většinové skupiny obyvatel. Odpor a strach z homosexuality překvapivě přetrvává ve společnosti i v 21. století.

Většina lidí s odlišnou sexuální orientací se po staletí existence konfesně vyhraněné křesťanské civilizace skrývala a žila svůj život zcela v izolaci či v hluboce ilegální subkultuře. (Beňová et al., 2007)

Ani pod nejpřísnějšími tresty se nikdy nedosáhlo, aby se toto sexuální chování potlačilo nebo dokonce vymýtilo. Homosexualita není naučená aktivita, nikdo za ni nemůže a není možno se jí zbavit, přeorientovat se „normálním“ směrem. Odsuzovat někoho za jeho sexuální orientaci, je stejně nemorální, jako odsuzovat někoho za koktavost nebo nošení brýlí. Veškeré komplikace a problémy života homosexuálních jedinců jsou způsobeny netolerancí, nepřátelskými postoji, výsměchem, odsouzením a diskriminací ze strany ostatní společnosti. (Uzel, 1990)

Mnozí historikové homosexuality se snažili vystopovat vztahy a propojenost mezi homosexuální identitou a chováním lidí ve 20. století a v dřívějších dobách. Michel Fou-

cault přišel s tvrzením, že moderní homosexualita je poměrně nedávného původu a její vznik řadí do 70. let 20. století. Považoval ji za vykonstruovanou kategorii poznání spíše než za objevenou identitu, což bylo impulzem pro vznik teorie „podivného“. Foucault ne tvrdil, že před 20. stoletím neexistovaly vztahy mezi osobami stejného pohlaví, pouze chtěl ukázat, že v pozdním 19. století byl muž, který měl poměr s jiným mužem, viděn jako homosexuál a měl sám sebe také tak chápat. Oproti 16. století, kdy sexuální praktiky mezi lidmi stejného pohlaví byly brány za ostudné proti božímu zákonu na zemi. (Spargo, 2001, s. 14-22)

2.1 Heterosexualita

Heterosexualita je definována ve slovníku cizích slov jako pohlavní náklonnost k opačnému pohlaví.

Naše západní kultura je založena na dvou konceptech, o kterých běžný člověk nepochybuje. Je to existence dvou pohlaví a heterosexualita, která je mnohými považována jako normální a jediná možná či správná forma sexuality. Heterosexualita, nazývaná také heterosexuální identita, orientace, zaměření, založení nebo preference, znamená převažující nebo výhradní erotickou citlivost, citovou náklonnost k opačnému pohlaví.

Heterosexualita je ve společnosti normativní, určuje mnohé sociální normy a hodnoty, jsou jí podloženy tradiční sociální instituce jako manželství a rodina. Paradoxně však heterosexualismus potřebuje pro své potvrzení homosexualitu, nemohl by bez ní být normou. (Fafejta, 2004, s. 78)

Projevem lidské sexuality je *sexuální chování*, které nemusí být následkem sexuální orientace. Janošová (2000) dokladuje, že značná část lidí zahájila svůj sexuální život v heterosexuálním partnerství, ale později se identifikovali jako homosexuální. Dokonce i heterosexuálně založené osoby i s malými sklony k homosexualitě se při nemožnosti styku s osobami opačného pohlaví mohou začít chovat homosexuálně. Autorka také tvrdí, že zcela všichni si jsou po celý svůj život jisti svým heterosexuálním zaměřením.

Vlastní sebepojetí člověka je *sexuální identifikace*, kterou může člověk vědomě či nevědomě potlačit pod vlivem společnosti a přizpůsobit se názorům většiny tím, že odmítne svou sexualitu a identifikuje se heterosexuálně. „Mohou existovat značné rozpory mezi chováním a sebeidentifikací nebo skutečnou orientací“. (Janošová, 2000, s. 16)

Nejniternější projevem sexuální orientace je *sexuální prožívání*, což jsou sexuální sny fantazie a přání. Tyto tři pojmy je tedy potřeba podle Janošová (2000) rozlišovat.

2.2 Definice sexuálních menšin

Jako sexuální menšiny jsou nejčastěji chápány homosexuálně orientovaní lidé (gay a lesbické menšiny), bisexuální a transgenderové menšiny, které jsou popisované společně ve zkratce LGBT (dle Výboru pro sexuální menšiny vlády ČR). Můžeme se také setkat se zkratkou LGBTI, kde „I“ znamená intersexuální menšinu. Většinou se setkáme s označením LGBT, tento pojem je v českém prostředí více rozšířen také z důvodu ojedinělosti výskytu intersexuálních jedinců.

Odlíšnou sexuální orientací se míní sexuální orientace jiná než heterosexuální, většinová. Pro osoby citově a sexuálně zaměřené na stejné pohlaví (gaye a lesby) byl a stále je používán pojem „homosexuálové“. Tento výraz nicméně nezahrnuje osoby citově a sexuálně přitahované k oběma pohlavím (bisexuální), jednotlivce mající pocit trvalé příslušnosti k jinému pohlaví než je jejich pohlaví somatické (transsexuální lidé, translidé), ani jedince, u nichž se vyskytují nebo v době narození vyskytovaly biologické znaky obou pohlaví (intersexuální lidé). Proto se v průběhu let vžilo ustálené seskupení pojmů „lesbická, gay, bisexuální, transgender a intersexuální menšina“. Z hlediska praktičnosti byla postupně zavedena zkratka zahrnující všech těchto pět pojmů – LGBTI menšina. (Beňová et al., 2007)

2.2.1 Homosexualita

Homosexualita bývá chápána jako opak heterosexuality, přičemž se člověk s takovou orientací rodí, není to nic nepřírozeného a nejde o volbu. „Homosexualitou [...] rozumíme sexuální orientaci na osoby stejného pohlaví. Je to celoživotní, neměnný, nositelem nezapříčiněný a nezvolený stav, charakterizovaný tím, že jeho nositel je pohlavně přitahován a vzrušován převážně či výlučně osobami stejného pohlaví.“ (Brzek a Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 19)

Na druhou stranu je homosexualita sociálně konstruovaná, není jen něčím individuálním, mění se v průběhu času a „je jednou z institucí, která spoluutváří podobu současné společnosti.“ Každý z těchto názorů má své příznivce i odpůrce, ať už mezi samotnými homosexuálně orientovanými lidmi, tak i mezi odborníky. (Fay, 2002, s. 83)

Více komentující definici homosexuality podává Štěpán Dubaj: „Homosexualita je geneticky determinovaný celoživotní a neměnný stav libida, při kterém jedinec za podmínek možnosti svobodné volby preferuje za účelem sexuálního a citového kontaktu objekt stejného pohlaví, přičemž takto vzniklý vztah se svojí kvalitou v plné míře vyrovná vztahu heterosexuálnímu.“ (Dubaj, 2000, s. 13)

V 80. letech 20. století se díky vydání Foucaultových *Dějin sexuality* začal utvářet nový směr, který znamenal obrat v dosavadním smýšlení o sexualitě. Jedná se o tzv. queer teorii, přičemž „hlavním a počátečním katalyzátorem teorie ‚podivného‘ (queer) byl Foucaultův celkový model diskursivní konstrukce forem sexuality.“ (Spargo, 2001, s. 27)

2.2.2 Bisexualita

Řada autorů považuje bisexualitu jako třetí sexuální orientaci. Termín bisexualita je používán pro označení pro erotickou a sexuální přitažlivost k lidem obou biologických pohlaví. Druhý pohled na bisexualitu říká, že je to více než třetí sexuální orientace. Tento termín pak označuje lidskou schopnost pro milování, vážení si a sexuální toužení ostatních lidí způsobem, který není omezen pohlavím. (Firestein, 2007)

Od osmdesátých let někteří výzkumníci argumentovali, že bisexuální identita by mohla být platným konečným stádiem identity (end-stage identity), a jiní tvrdili, že jedinci mohou prožít coming out i dvakrát, např. poprvé jako lesba či gay, podruhé jako bisexuál, když v sobě rozpoznali vnitřní heterosexuální citění. Existuje tedy i názor, že jsou možné i další změny, poté co proběhl coming out a psychosociální zralost je charakterizována stabilní sexuální identitou jako částí integrovaného sebepojetí. (Firestein, 2007)

Termín bisexuál se stal všezahrnujícím pojmem, který zahrnuje komplexní rozpětí naší schopnost milovat, včetně schopnosti milovat jedince mnohoznačného, neurčeného nebo měnícího se pohlaví a schopnost jedinců s pohlavní variabilitou milovat ostatní, stejného nebo odlišného pohlaví. Termín bisexualita je tedy neustále ve vývoji.

V České republice však mnoho zkušeností a poznatků není. Podle nemnohých dostupných výzkumů v ČR se zdá, že bisexualita je podstatně častější u žen a někdy se objevuje dokonce názor, že v pravém slova smyslu se vyskytuje pouze u žen. Z důvodu nejasné definice pojmu bisexualita se mu mnoho autorů raději vyhýbá. Bisexualita obvykle bývá pouze přechodnou vývojovou fází, která je po čase vystřídána příklonem k jedné ze dvou sexuál-

ních orientací. Bez ohledu na rozdílné názory se jako bisexuální definuje mnoho lidí, a to je třeba respektovat jako sociální fakt. (Beňová et al., 2007)

Rozdílné názory na bisexualitu zastávají i dva přední čeští sexuologové, Jaroslava Pondělíčková-Mašlová a Petr Weiss. Jaroslava Pondělíčková-Mašlová říká, že lidé s bisexuálním citěním skutečně existují, i když jich je jen velmi málo. Sama ve své praxi takto mohla označit pouze tři osoby. Petr Weiss je naopak přesvědčen, že bisexuálně se chovající jedinci jsou ve skutečnosti ego-dystonní homosexuálové snažící se o heterosexuální vztahy, homosexuálové, kteří nepřijímají svou homosexuální orientaci a pokoušejí se ji změnit. (Koucká, 2006)

2.2.3 Transsexualita

Transsexualita jakožto jedna z poruch pohlavní identity je zaznamenána již ve starověku (např. Herodotos). Je mnoho definic, které představují vývoj názorů na tuto poruchu. Transsexualita je definovaná jako stav jedince, „který si přeje žít a být akceptován jako příslušník opačného pohlaví“ (Fifková et al., 2008, s. 16). Transsexualita je stav, při kterém se u jedince pohlavní ústrojí (pravděpodobně během nitroděložního vývoje) plně vyvinulo jedním směrem, zatímco mozková centra určující pohlavní identitu směrem druhým. Tím se podobá intersexualitě. Jako příčina vzniku transsexuality se uvádí kombinace hormonální nerovnosti s vrozenými dispozicemi na počátku těhotenství, kdy se v mozku formují centra pro pohlavní identitu. K transsexualitě nelze vychovat a nelze ji ani vyléčit. Jedná se o trvalý, nezaviněný a nezměnitelný stav.

Transsexuální člověk se cítí být opačným pohlavím, než mu bylo přiřčeno při narození, tj. transženě (MtF = male to female) bylo při narození přiřčeno mužské pohlaví, ačkoli se cítí být ženou, a naopak transmuži (FtM = female to male) bylo přiřčeno pohlaví ženské. Tento stav nesouladu se označuje jako „pohlavní rozlada“ a může být pro postiženého člověka zdrojem značného nepohodlí až utrpení. (Transsexualita, 2014)

Podíl transsexuálních lidí je v populaci okolo jedné desetiny promile, což by v ČR odpovídalo zhruba jednomu tisíci osob. V České republice neexistují přesné statistické údaje o počtu lidí, kteří absolvovali takzvanou změnu pohlaví či o ni usilují. (Beňová et al., 2007)

Transvestité (TV) a crossdresseři (CD) jsou další skupinou, která se zařazuje do této kategorie. Tito lidé mění genderovou roli pouze příležitostně a obvykle neusilují o její trvalou změnu.

2.2.4 Intersexualita

Světová zdravotnická organizace (World Health Organization, 2013) definuje intersex jako vrozenou anomálii reprodukčního a sexuálního systému. V Severní Americe se odhaduje, že se narodí jedno dítě z 2000 s viditelným intersexem (World Health Organization, 2013).

V Austrálii byl v roce 2013 přijat pozměňující návrh *Sex Discrimination Amendment (Sexual Orientation, Gender Identity and Intersex Status) Act (98/2013)*, původního zákona z roku 1984, kde je definován intersex jako stav mající fyzické, hormonální nebo genetické rysy, které nejsou zcela ženské nebo zcela mužské, nebo kombinací muže a ženy, nebo ani muže ani ženy (Sex Discrimination Amendment, 2013).

Ve Velkém lékařském slovníku je intersexualita označena jako nedokonalá sexuální diferenciace podmíněná anomální genetickou determinací, vývojovými vadami gonád a genitálu nebo hormonálně (Intersexualita, 2014).

Mezi intersexuální jedince však patří i osoby, jejichž genitálie se jeví jako jednoznačně ženské/mužské, ale ve skutečnosti jsou nositeli genetické informace opačného pohlaví z důvodu mutace mezi X a Y chromozomy.

Označování intersexuálů jako hermafroditů se běžně používalo v 19. století. V současné době se považuje za zastaralé, nevhodné a z dnešního pohledu zcestné (Isna.org, 2013).

2.3 Výskyt sexuálních menšin v populacích

V USA bylo provedeno mnoho studií o LGBT komunitě s hlavním cílem zjistit podíl jednotlivých sexuálních menšin. Jedním z prvních průkopníků byl americký biolog a sociální vědec A. C. Kinsey. Ten v polovině 50. let zpracovával první velké výzkumy z tabuizovaného světa sexu a velkou pozornost věnoval homosexualitě. Na základě svých dat tvrdil, že 4 % mužské populace bílé rasy v USA je homosexuálně orientováno celoživotně, 10 % mužů bylo v posledních letech více méně homosexuálně zaměřených a 37 % dospělých mužů mělo alespoň jednou během života zkušenost s homosexuálním sexem. Jeho výzkumy byly nejen kontroverzní, zároveň podléhaly vlně kritiky a výsledky byly od počátku zpochybňovány. Kinsey byl dokonce vyšetřován FBI a vyslýchán před Kongre-

sem. Jeho práce zásadně ovlivnila další světový vývoj v chápání sexuality a sexuálních menšin. Jeho poznatek o 4 % homosexuálních mužů v populaci se stal dodnes základním symbolem „čtyřprocentní“ menšiny, přestože byl tento údaj mnohokrát oponovaný a diskutovaný. (Pietruchová, 2007)

Nejnovější studie odhaduje, že v USA je více než 8 miliónů dospělých, kteří se identifikují s LGBT menšinou, což je 3,5 % dospělé populace. V této skupině dospělých mají nepatrnou většinou bisexuálně orientovaní (1,8 %) než homosexuálně orientovaní (1,7 %). Přičemž je více bisexuálních žen než mužů. K transgenderové orientaci se hlásilo 700 tisíc lidí. Zajímavé jsou také odhady, že 8,2 % americké populace se zabývalo homosexuálním chováním a 11 % mělo zkušenost s homosexuální přitažlivostí. (Gates, 2011)

Nejnovější výzkumy z roku 2013 také prokazují, že jsou velké rozdíly mezi jednotlivými státy USA. Výskyt LGBT populace má rozpětí 3,4 %, od nejnižší hodnoty 1,7 % v Severní Dakotě do 5,1 % na Havaji. LGBT komunita se nejvíce soustředí ve velkých urbanistických centrech. S výjimkou Jižní Dakoty každý stát s LGBT populací, mající 4 % a více, má zákony zakazující diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity. Tyto státy rovněž podnikly kroky směrem k větší rovnosti LGBT uznáním sňatků osob stejného pohlaví, registrované partnerství nebo domácí partnerství. Šest z deseti zemí s nejnižším podílem LGBT populace patří mezi nejkonzervativnější státy v USA. (Glionna, 2013)

V České republice provedli průzkum Weiss a Zvěřina v roce 1994, z jejichž výsledků vyplývá, že k homosexualitě se přihlásilo pouze 0,4 % mužů a 0,3 % žen. 1,4 % mužů a 2 % žen si nebyla jista. Předpokládá se však, že výskyt homosexuálně orientovaných osob v populaci je od 2 do 10 %, nejčastěji 4 až 6 %. (Weiss, Zvěřina, 2001)

Weiss a Zvěřina prováděli další výzkum homosexuální orientace s pětiletým časovým odstupem (1993, 1998). Zjistili, že pouze 1,8 % mužů a 2,3 % žen v roce 1993 a 2,5 % mužů a 3,4 % žen z roku 1998 uvedlo jinou sexuální orientaci než heterosexuální, a to buď orientaci homosexuální, nebo si nebyli jisti. Pouze 0,4 % mužů a 0,3 % žen v roce 1993 uvedlo jednoznačně homosexuální orientaci. V roce 1998 uvedli muži i ženy shodně 0,3 % pro homosexuální orientaci. Co se týče homosexuální zkušenosti v anamnéze, v roce 1998 se to týkalo 6,2 % mužů a 4,4 % žen (oproti 3,4 % mužů a 2,6 % žen z roku 1993). (Weiss, Zvěřina, 2001)

Výsledky v ČR vykazují nižší podíl v porovnání s výše citovanými zahraničními výzkumy. Nemusí to však znamenat, že by v České republice byl nižší podíl homosexuálně orientovaných lidí. To se přisuzuje tomu, že v době výzkumu se stále velké množství lidí u nás stydělo či mělo zábrany se přiznat k homosexualitě, neboť bylo krátce po roce 1989 a osvěta trvala krátkou dobu a jen několik let působilo homosexuální hnutí.

2.4 Průzkumy tolerance většinové společnosti k sexuálním menšinám

Tolerance k homosexuálům se podle výzkumu Dimitrová (2007) v ČR zvýšila, i když došlo po přelomu tisíciletí k zpomalení v liberálnějších názorech obyvatel. Porovnávala období od roku 1995 s 29% tolerancí do roku 2007 s 57% tolerancí, přičemž od roku 2005 do roku 2007 se zvýšila tolerance o 8 %, kdy se změnila otázka v dotazníku. Popsala také, že 37 % respondentů uvedlo, že lidé v ČR jsou spíše netolerantní a velmi netolerantní vůči homosexuálům.

Výzkum CVVM z března letošního roku sledoval stupeň tolerance k různým skupinám obyvatel a také k homosexuálům (Tuček, 2014). V otázce sociální distance (koho bych chtěl za souseda) by 25 % respondentů nechtělo mít za sousedy lidi s homosexuální orientací, jako sedmou skupinou z nejméně oblíbených skupin obyvatel (nejméně nechtějí mít za sousedy lidi s drogovou závislostí – 89 %, obrázek v příloze P VIII). V porovnání s rokem 2012 je skupina homosexuálů na stejné pozici. Z hlediska dlouhodobějšího sledování klesla neoblíbenost sousedství s homosexuály ze 42 % v roce 2003 na průměrných 25 % v letech 2010 až 2014.

V další části průzkumu sledování tolerance vůči vybraným skupinám zjišťovala mínění o druhých, nakolik je podle nich česká společnost tolerantní. Češi sebe vidí více tolerantní k většině vybraných skupin. Nejvíce snášenliví jsou k mladým lidem (85 %). Na snášenlivost vůči lidem s homosexuální orientací se shodlo 63 % (obrázek v příloze P IX). Z dlouhodobého hlediska se tolerantnost vůči lidem s homosexuální orientací zvýšila z 27 % v roce 2003 až na 63 % v letech 2012 a 2014.

Na dokreslení vztahů mezi většinovou společností a sexuálními menšinami, hodnoty a občanská práva, popíši výsledky výzkumu Ďurďovič (2013). Zhruba polovina lidí se domnívá, že přiznání k homosexualitě by jim způsobilo potíže v jejich okolí (spíše voliči levice) a 41 % si myslí opak (spíše voliči pravice nebo nehlásící se k žádné náboženské skupině) (obrázek příloha P X). Přičemž 33 % dotázaných mělo přátele nebo známé s homosexuální

orientací a 56 % nemělo. K otázce k právům homosexuálů 72 % uznává právo homosexuálů uzavřít registrované partnerství, ale už jen 51 % si myslí, že by měli právo uzavřít sňatek. Na právo adoptovat dítě se staví negativně 57 %, ale s možností adopce souhlasí významných 34 % respondentů (obrázek v příloze P XI). V dlouhodobém horizontu v období 2005 až 2013 se pořadí podpory práv homosexuálních párů nezměnilo.

2.5 Aktivity vlády ČR vůči sexuálním menšinám

V České republice je ustanoven Výbor pro sexuální menšiny, který navazuje na činnost Pracovní skupiny pro otázky sexuálních menšin, která vznikla u příležitosti Evropského roku rovných příležitostí pro všechny v roce 2007. Patří mezi poradní orgány vlády.

Pracovní skupina provedla analýzu situace LGBT (lesbické, gay, bisexuální a transgender) menšiny v České republice. Analýza obsahuje konkrétní kroky směřující ke zlepšení postavení LGBT minority v ČR. Tyto návrhy mají formu doporučení jak v oblasti legislativní (změny zákonů, vyhlášek, či jiných právních předpisů), tak v oblasti nelegislativní (např. realizace osvětové činnosti). (Vláda ČR, 2014)

Výbor pro sexuální menšiny je stálým orgánem Rady vlády pro lidská práva. Působí zejména v oblasti práv příslušníků sexuálních menšin. Dává například Radě pro lidská práva podněty ke zvýšení úrovně stavu a dodržování lidských práv v České republice; podílí se na vypracovávání zpráv pro kontrolní mechanismy mezinárodních smluv a zpracovává pro Radu návrhy dílčích a systémových opatření pro zlepšení dodržování stavu lidských práv. (Vláda ČR, 2010)

Česká republika podepsala Společné prohlášení Valného shromáždění OSN k lidským právům, sexuální orientaci a genderové identitě. Země celého světa vyzývají k univerzální celosvětové dekriminální homosexualitě. Byl vyhlášen Den boje proti homofobii, který připadá na 17. května.

Agentura Evropské unie pro základní práva popsala, že situace osob s odlišnou sexuální orientací a transgender lidí není v zemích Evropské unie stále uspokojivá. Mnoho z nich zažívá diskriminaci v řadě států Evropy a stává se obětí nenávistných útoků. Mládež odlišující se od většiny sexuálních orientací je snadnou obětí šikany ve školách a opačná strana věkového spektra, senioři, je společnosti takřka neznámá. „Neviditelnost“ je nejčastější strategií pro splynutí s většinou.

2.6 Legislativa spojená se sexuálními menšinami

2.6.1 Historické právní normy a sexuální menšiny

Po druhé světové válce začal ve vyspělejších státech Evropy postupný proces dekriminace homosexuality. Československo spolu s Maďarskem patřili mezi první státy, kde byla zrušena její trestnost. Stalo se tak v roce 1961, kdy vstoupil v platnost nový trestní zákoník. Zde však bylo podmínkou, že obě osoby, které chtěly provozovat homosexuální styk, musely být starší 18 let. Neznamenalo to však konec úplné diskriminace a nesvobody homosexuálně zaměřených lidí. Stát sice proti nim již nevystupoval otevřenými zákazy, nadále však zabraňoval vzniku organizací a sdružování těchto lidí a nepřipouštěl dostatečnou informovanost veřejnosti. Tento stav v zemi měl za následek všeobecně nízkou informovanost a mnoho předsudků a negativních postojů naší společnosti.

Dne 1. 7. 1990 došlo k novelizaci zákona z roku 1961, v němž byla zrovnoprávněna povolená věková hranice pro homosexuální i heterosexuální styky na 15 let. Nejednalo se ale o plné zrovnoprávnění, neboť zákony samozřejmě musejí vytvářet podmínky podporující manželství a rodinu, což stejnopohlavní partnerství jako takové nespĺňuje (Brzek, Pondělíčková-Mašlová, 1992, s. 111). Homosexualita se stala viditelným společenským jevem. Od té doby vzniklo poměrně vysoké množství organizací, které zastupují zájmy této menšiny také na veřejnosti. Hlavní je organizace SOHO (Sdružení organizací homosexuálních občanů), která od roku 1992 vydávala časopis SOHO revue a později vznikly další, například občanské sdružení LOGOS Praha, které existuje dodnes. Mladá generace naší společnosti se stala tolerantnější hlavně díky tomu, že média začala více informovat na téma homosexualita. (Janošová, 2000, s. 49)

2.6.2 Současný právní stav a diskriminace

Zákaz diskriminace je v českém právním řádu upraven v různých právních normách a je nesourodý. „Míra ochrany před diskriminací proto závisí především na tom, v jaké oblasti života a z jakého důvodu k diskriminaci došlo. Na ústavní úrovni je zákaz diskriminace obsažen v čl. 3 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (zákona č. 2/1993 Sb.), který zakotvuje rovný přístup k řadě práv bez diskriminace z mnoha konkrétních důvodů nebo i jiného postavení. Sexuální orientaci lze podřadit pod „jiné postavení“. Uvedený článek Listiny vychází z čl. 14 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), která je pro ČR závazná a podle níž rozhoduje Evropský soud pro lidská

práva: „Čl. 14 Zákaz diskriminace: Užívání práv a svobod přiznaných touto Úmluvou musí být zajištěno bez diskriminace založené na jakémkoli důvodu, jako je pohlaví, rasa, barva pleti, jazyk, náboženství, politické nebo jiné smýšlení, národnostní nebo sociální původ, příslušnost k národnostní menšině, majetek, rod nebo *jiné postavení*“. Článek č. 14 byl otevřen k podpisu dne 13. 5. 2004. ČR k němu zatím nepřistoupila a protokol dosud nena- byl platnosti.

Výslovně je diskriminace na základě sexuální orientace zakázána také v právu Evropské unie, a to v čl. 13 Smlouvy o založení ES ve znění Amsterodamské smlouvy z roku 1997, která vstoupila v platnost 1. 5. 1999 (Beňová et al., 2007, s. 23).

V pracovním právu je také upravena povinnost zajišťovat rovné zacházení a ochrana před diskriminací z důvodu sexuální orientace. „Zákon o zaměstnanosti (§ 4 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších právních předpisů), zákon o vojácích z povolání (§ 2 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších právních předpisů), zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (§ 77 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších právních předpisů) a služební zákon (§ 80 zákona č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech – služební zákon) výslovně zakazují diskriminaci mj. i z důvodu sexuální orientace, zároveň také stanoví právo oběti domáhat se ochrany u soudu. V dalších oblastech, jako jsou vzdělávání, poskytování sociálních výhod, zdravotní péče, poskytování služeb včetně bydlení je zákaz diskriminace upraven nedostatečně nebo vůbec.“ (Beňová et al., 2007, s. 23)

V právní vědě není chápána homosexualita jako právní pojem a není ani tématem. Právo je totiž založeno na zákonech, které jsou obecné a vztahují se na každého stejně a nepřihlíží k vlastnostem subjektu. Uznání práva na sexuální orientaci v jednotlivých státech má zpravidla tři vývojová stádia: 1) dekriminálizace homosexuálních styků; 2) přijetí antidiskriminačních zákonů; 3) právní úprava partnerských vztahů.

Trestnost homosexuálních styků byla v ČR zrušena v roce 1961. Přesto až do roku 1990 trestní zákon (§ 244) zakazoval stejnopohlavní styk s osobou mladší 18 let, při zneužití závislosti, styk za úplatu nebo styk budící veřejné pohoršení. Od 1. července 1990 byl celý § 244 trestního zákona zrušen, jakožto projev humanizmu. (Wintr, 2013, s. 453-454)

Princip rovnosti a zákaz diskriminace jsou v ČR aplikovány v Ústavě, zákonech, mezinárodních smlouvách, i právu Evropské unie. V České republice byl přijat zákon o registrovaném partnerství (č. 115/2006 Sb.) až v roce 2006 po několika neúspěšných návrzích (v letech 1997, 2001, 2004). Až v roce 2009 byl přijat (po přehlasování pana prezidenta) zákon č. 198/2009, o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon).

Touto širokou právní diskuzí na národní a evropské úrovni o antidiskriminačním právu, které se stalo tématem právní oblasti, se sexuální orientace přeci jenom stává právním tématem a to ne ani za necelých deset let tohoto vývoje. (Wintr, 2013, s. 469)

Evropská unie je povinna bojovat proti diskriminaci při vymezení a provádění svých politik. Tato povinnost je naplňována prostřednictvím stávajících komplexních politik pro boj s diskriminací na základě pohlaví (skrze strategii pro rovnost žen a mužů 2010–2015), zdravotního postižení (skrze evropskou strategii pro pomoc osobám se zdravotním postižením 2010–2020) a v oblasti rovných příležitostí pro Romy (skrze rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020).

Evropský parlament se „domnívá, že podobný komplexní politický nástroj je zapotřebí také k boji proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity. Výbor pro občanské svobody, spravedlnost a vnitřní věci uvedl ve Zprávě plán EU proti homofobii a diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity (2013/2183(INI)) z 8. ledna 2014“. Je zde popsán návrh usnesení Evropského parlamentu, který vyzývá Evropskou komisi, členské státy a příslušné agentury, aby společně spolupracovaly na vytvoření komplexní a víceleté politiky zaměřené na ochranu základních práv LGBTI osob, tj. plánu, strategie nebo akčního plánu zabývajících se níže uvedenými tématy a cíli spojenými se sexuální orientací a genderovou identitou: rovné příležitosti, nediskriminace v zaměstnání, ke zdravotní péči, v přístupu ke zboží a službám, nediskriminace transgender a intersexuálních osob, občanství, rodina a svoboda pohybu, svoboda shromažďování a projevu, nenávistné verbální projevy a nenávistně motivované trestné činy a azyl. (Evropský parlament, 2014)

2.6.3 Soužití osob stejného pohlaví z pohledu práva

Dvě osoby mohou spolu být v neformálním soužití, ale také mohou spolu být v soužití formálním, podle zákonem stanovených podmínek, obě osoby získávají určitá práva i povinnosti.

„V posledních době však řada zemí, zejména v Evropě, ale i dalších zemích světa, začíná vztahy stejnopohlavních párů uznávat právně a poskytovat jim některá práva dříve přiznávaná pouze manželům. Právní forma soužití stejnopohlavních párů přijatá v jednotlivých zemích se nicméně odlišuje. V některých zemích, např. ve Španělsku, Francii či Holandsku, mohou stejnopohlavní páry uzavírat manželství, a to za shodných podmínek jako páry heterosexuální; z toho svazku jim pak plynou i stejná práva a povinnosti jako manželům.“ (Beňová et al., 2007, s. 26)

Většina zemí umožňuje homosexuálním párům právně upravit svůj vztah registrovaným partnerstvím. V České republice byl v roce 2006 přijat zákon o registrovaném partnerství (zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů). Do té doby byly LGB lidé vystaveni specifické diskriminaci z důvodu sexuální orientace spočívající v odepření statusového svazku párům osob stejného pohlaví. (Beňová et al., 2007, s. 27)

Tento zákon však dává registrovaným párům ve srovnání s manžely jen velmi omezená práva, což jim značně stěžuje budování jejich společného života. „Např. neexistuje institut společného jmění partnerů ani společný nájem bytu. Dále přetrvává odlišné zacházení v oblasti daňového práva (zejména u daně dědické a darovací), práva sociálního zabezpečení (např. neexistence vdovských a vdoveckých důchodů), správního práva (bylo by například žádoucí, kdyby i partneři měli právo odepřít vysvětlení podle zákona o Policii ČR (zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, § 12 odst. 3) a podle celního zákona (zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, § 30 odst. 4), mají-li analogické právo podle trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, § 100 odst. 1) a zákona o přestupcích (zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, § 68 odst. 4), práva cizineckého a nabývání státního občanství a v dalších oblastech.“ (Beňová et al., 2007, s. 28)

Diskriminace homosexuálů je také v oblasti rodinného práva – u rodičovských práv, adopcí, výchovy dětí a reprodukčních práv. „Nejenže je stávající právní úprava otevřeně diskriminuje, ale ani nedbá na nejlepší zájem dětí žijících v těchto rodinách. Tím, že současné právo vůbec nereflektuje existenci gay a lesbických rodin, v nichž vyrůstají děti, neumožňuje ani registrovaným stejnopohlavním rodičům společné zdanění, čímž tyto rodiny zcela jednoznačně znevýhodňuje oproti rodinám heterosexuálním.“ (Beňová et al., 2007, s. 29)

2.7 Je homosexualita dědičná, vrozená nebo získaná?

I přes výsledky mnoha výzkumů není dosud jednoznačná odpověď na otázku, jak a proč homosexualita vzniká. Je několik teorií, které se snaží homosexualitu vysvětlit.

Teorie o dědičnosti homosexuální orientace

Tato teorie tvrdí, že na vzniku homosexuality se podílí především genetické dispozice. Při výzkumu pohlavních chromozomů u mužů byl na dlouhém raménku chromozomu X (který získává syn dědičně od matky) nalezen gen či geny, jež jsou pravděpodobně odpovědné za homosexuální orientaci. U lesbických žen však genové zvláštnosti nalezeny nebyly (Hamer et al., 1993). Tato vazba mezi oblastí chromozomu Xq28 a homosexualitou na molekulární úrovni však v dalších studiích nebyla potvrzena. Současné výzkumy odhalily při analýze celého genomu průkazné nebo téměř průkazné vazby s oblastmi na chromozomech 7, 8 a 10 (7q36, 8p12 a 10q26), přičemž detailnější výzkum bude pokračovat. (Rodríguez-Larralde a Paradisi, 2009)

Teorie o vlivu vývoje lidského plodu v prenatálním období

Vznik homosexuality na základě poruch v prenatálním stadiu vývoje jedince je další uznávanou teorií. Mezi 4.–6. měsícem vývoje plodu, kdy probíhá sexuální rozlišení centrální nervové soustavy, dojde k nevyváženosti přísunu hormonů do center zodpovědných za budoucí sexuální orientaci (zejména role prenatální expozice testosteronu). To však může souviset s výše popsanou genetickou predispozicí, neboť geny jsou zodpovědné za řízení vývoje, samozřejmě v interakci s prostředím (Hines, 2011). Např. studie Ellis a Cole-Harding (2001) tvrdí, že podobně jako u modelů se zvířaty, prenatální stresy (psychické, fyzické, zdravotní, sociální a další stresy) narušují typické sexuálně hormonální prostředí, v kterém se mužské fetální mozky přizpůsobují danému pohlaví (*sexace* mozku) a tedy způsobuje feminizující/demaskulinizující sexuální orientaci muže. Dále zjistili, že vliv alkoholu byl velmi nízký a statisticky neprůkazný. Naopak, jako v první studii byl popsán průkazný vliv nikotinu na maskulinizující/defeminizující účinek na sexuální orientaci ženských potomků.

Vliv výchovy a rodinného prostředí a vliv sexuálního zneužití

Další teorie souvisí s vlivem vnějšího prostředí, jako je vliv výchovy a rodinného prostředí a vliv sexuálního zneužití při vzniku ženské homosexuality v souvislosti s negativním sexuálním zážitkem (předčasný sex, znásilnění apod.). Tyto teorie jsou postupně opouštěny.

Homosexualita není zvolená orientace

Většina odborníků se shoduje v závěru, že se na vzniku homosexuální orientace podílí více faktorů. Formují ji především biologické vlivy (genetické faktory, hormonální změny v prenatálním vývoji), v menší míře pak vlivy postnatální u geneticky disponovaných jedinců. Vliv faktorů zkušenostních a sociokulturních je spíše na hypotetické úrovni. V každém případě je homosexualita stavem dobrovolně nezvoleným a vůlí neovlivnitelným, jako taková by se tedy v občanské společnosti neměla stávat záminkou jakékoliv diskriminace. (Rodríguez-Larralde a Paradisi, 2009)

3 VZTAHY VĚTŠINY K SEXUÁLNÍM MENŠINÁM

V této kapitole popisují hlavní názorové střety a vztahy mezi většinovou společností a sexuálními menšinami, otázky rovnoprávnosti a důstojnosti sexuálních menšin, možnosti oficiálních vztahů, jako jsou registrovaná partnerství či manželství homosexuálních párů, a s transsexuály související zejména právo na lékařskou a úřední změnu pohlaví.

3.1 Rovnoprávnost a důstojnost

Jak již bylo popsáno v kapitole 2, v moderních dějinách byly sexuální menšiny v Evropě a Českých zemích diskriminovány většinou až do druhé poloviny 20. století. Diskriminace na základě sexuální orientace je problémem i na počátku 21. století. Vyplývá to z Doporučení Výboru ministrů Rady Evropy k opatřením v boji proti diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity z roku 2010, v němž se poukazuje na řadu otázek a problémů a navrhuje členským státům EU přijetí opatření celkem ve dvanácti oblastech. Česká republika se tímto aktuálně také zabývá, neboť zde nejsou tyto problémy řešeny vůbec či pouze nedostatečně. (Vláda ČR, 2013)

Trestně právní ochrana sexuálních menšin je jedním z nich. Trestné činy motivované homofobií nebo transfobií nelze samostatně stíhat. Není v trestním zákoně specifikována skupina pro sexuální orientaci a genderovou identitu, na rozdíl od příslušnosti k národnosti, rase, etnické skupině, náboženství a třídě jako přitěžující okolnost (§ 42 písm. b) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník). Motivaci pachatele sexuální orientaci oběti lze pak postihnout jen jako „jinou zvlášť zavrženíhodnou pohnutku“ (§ 356 trestního zákoníku). (Vláda ČR, 2013)

Umělé oplodnění upravuje zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění pozdějších právních předpisů (§ 27d - § 27f). Umělé oplodnění je v ČR možné na základě písemné žádosti ženy a muže, kteří tuto léčbu hodlají společně podstoupit. O umělé oplodnění může tedy požádat pouze heterosexuální (i nesezdaný) pár. Umělé oplodnění není v České republice umožněno lesbickým párům ani ženám bez partnera. (Beňová et al., 2007, s. 34)

3.2 Registrované partnerství a manželství homosexuálů

Dánsko bylo prvním státem, který v květnu 1989 umožnil homosexuálům uzavírat svazky na úrovni manželství, zatím posledním státem v EU je Velká Británie (2014).

V poslanecké sněmovně parlamentu České republiky se v letech 1997 až 2006 projednávalo celkem pět návrhů na zakotvení institutu registrovaného partnerství osob téhož pohlaví do českého právního řádu (Seidl et al., 2012, s. 459). Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů nabyt účinnosti 1. července 2006. Přesto až do konce první poloviny roku 2012 uzavřelo registrované partnerství jenom 1390 osob. Hlavním důvodem je nerovnocennost registrovaného partnerství se svazkem manželským. Homosexuální páry se odvolávají na skutečnost nemožnost adoptovat (osvojovat). Uzavření registrovaného partnerství je překážkou osvojení dítěte. Dítě si nemůže osvojit ani jeden z partnerů a ani si nemohou dítě osvojit společně. Jedinec sám si může osvojit dítě bez ohledu na sexuální orientaci, avšak když vstoupí do partnerství, osvojit si dítě nemůže vůbec. Osvojení by bylo možné pouze po skončení partnerství. Partneri nemůžou osvojit dítě společně, to mohou pouze manželé. Registrovaným partnerům dále nevzniká společné jmění a lesbické páry nemohou podstoupit umělé oplodnění. (Vláda ČR, 2013)

Je zde určitý pokrok, ale diskriminace homosexuálních párů v České republice je stále výrazná. O rovnoprávnosti nelze hovořit, neboť úprava práv a povinností registrovaných partnerů je nadále významně odlišná od manželství, např. již v takové základní věci, jakou je vyjmutí registrovaného partnerství z rodinného práva a tím popření faktu, že se stejně jako u manželství jedná o otázku osobního statusu osoby. (Vláda ČR, 2013)

Evropský soud pro lidská práva o stejnopohlavních párech v roce 2010 přijal důležité rozhodnutí ve věci práva homosexuálních párů na manželství, podle něhož neumožnění uzavření manželství stejnopohlavního páru není porušením čl. 12 (právo uzavřít sňatek) Evropské úmluvy o lidských právech a základních svobodách (Schalk a Kopf proti Rakousku, rozsudek ze dne 24. června 2010, stížnost č. 30141/04.). Ale tři ze sedmi soudců vyslovili názor, že došlo k porušení čl. 14 (zákaz diskriminace) ve spojení s čl. 8 (právo na respektování soukromého a rodinného života). Tímto rozhodnutím spadá označení soužití stejnopohlavních párů žijících ve stabilním svazku pod definici rodinný život, stejně jako by spadal heterosexuální pár ve stejné situaci. Dále však platí, že právní uznání vztahu závisí na vůli národního státu. (Lakotová, 2013)

Poslední statistické průzkumy naznačují, že v druhé polovině roku 2013 vstoupilo do registrovaného partnerství 111 gay a lesbických párů (66 mužských a 45 ženských). Jde o mírný nárůst, který je setrvalý. Od počátku platnosti zákona o registrovaném partnerství do konce roku 2013 využilo tuto možnost partnerského soužití 1692 dvojic. Pouze 191 registrací

bylo zrušeno, což je výrazně nižší podíl, než je rozvodovost u manželství. „Z nové politické reprezentace se ve prospěch práv gayů a leseb vyjádřil zatím jen nový ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu Jiří Dienstbier, který již v minulosti hájil např. možnost práva adopce apod.“ (Proud, 2014)

3.3 Právo na lékařskou i úřední změnu pohlaví

Nový zákon o specifických zdravotních službách spolu s novým občanským zákoníkem (§ 29 nového občanského zákoníku) upravuje postup změny pohlaví transsexuálů (§ 21-23 zákona o specifických zdravotních službách). Oba zákony právní změnu pohlaví vážou na fyziologickou změnu pohlaví chirurgickým zákrokem, na základě čehož pak může dojít k právní změně jména a příjmení dané osoby. Právní změna pohlaví je tedy odvislá od operativní změny pohlavních orgánů, jejímž důsledkem je znemožnění reprodukční schopnosti. Musí také dojít k ukončení existujícího manželství s osobou opačného pohlaví nebo registrovaného partnerství s osobou stejného pohlaví vůči původnímu pohlaví. Problém nastává tehdy, pokud transsexuálové mají své vlastní představy o své budoucí identitě a nemusí chtít fyzickou změnu pohlaví, či skončit své partnerské vztahy nebo se dokonce vzdát své rodičovské role. (Vláda, 2013)

Podmíněnosti možnosti lékařské a úřední změny pohlaví tvoří opět diskriminační tendence, se kterými se dále musí společnost zabývat. Pouze několik zemí EU má samostatný zákon zabývající se transsexuálními lidmi: Finsko, Itálie, Německo, Nizozemí, Švédsko a Velká Británie. (Beňová et al., 2007, s. 35)

Změnu pohlaví operací v ČR podstoupí ročně 50 až 60 lidí. Žádost o změnu pohlaví posuzuje a vyřizuje centrální komise na ministerstvu zdravotnictví, platnost tohoto rozhodnutí je na dva roky. Dříve rozhodovaly komise při ředitelstvích nemocnic a platnost takového rozhodnutí nebyla omezená. Předtím, než se žadatel dostane až před komisi, prověřuje se, zda o přeměnu pohlaví opravdu stojí. Podstupuje rok hormonální léčby a další alespoň rok v nové roli, například muž obléká ženské šaty. Problém bývá zpravidla s reakcí okolí. Poté jde ke komisi, která dokončí proces schválení a operace je následně provedena. (ČTK, 2012)

Ve světě se operace provádí od padesátých let (Dánsko 1952), i když první pokusy jsou popsány již ve 20. a 30. letech v Německu. První česká operace pohlaví proběhla v roce

1942, kdy došlo k přeměně ženy v muže. Nejdříve se jednalo o jednotlivce, ale před 20 lety došlo ke zvýšení počtu operací na desítky ročně. (ČTK, 2012)

Světová zdravotnická organizace (WHO) označuje transsexualismus za psychickou chorobu a označuje ji pod kódem F 640. Francie byla prvním státem na světě, jenž před dvěma lety vyloučila transsexualismus jako psychickou poruchu. ČR se v tomto řídí doporučením WHO. Je nutné tuto poruchu někam zařadit, protože jen tak mohou zdravotní pojišťovny zaplatit operační přeměnu. Transsexualismus má však stejnou diagnózu transsexuála jak před operací, tak i po ní. I když už má takový člověk občanský průkaz s novým jménem a změněným rodným číslem. V ČR mají transsexuální lidé možnost požádat o změnu jména na neutrální tvar na matrice v místě trvalého bydliště. Tato změna je bezplatná po předložení potvrzení od ošetřující lékařky. (Translidé, 2003)

Část lidí s poruchou pohlavní identity o operaci nestojí, stačila by jim klidně jen úřední změna jména. V ČR tento způsob ale bez operace nejde. V řadě zemí tuto možnost mají, tak je možné, aby muž s dělohou porodil dítě. Prvním medializovaným případem v roce 2008 byl muž Thomas Beatie ze Spojených států. Tento muž má za sebou 3 porody. Po 9 letech manželství se s ženou rozvedl v roce 2012 z důvodu násilného chování jeho manželky vůči němu (TN.cz, 2012). V březnu roku 2012 se další dítě narodilo muži v Německu, vyvolalo to vlnu ohlasů a mediálního rozruchu. (BRV, 2013)

Před dvanácti lety se do médií dostal případ diskriminace Jaroslavy Brokešové. Nechala se přeoperovat z muže (původním jménem Jiří Brokeš). Po přeměně nebyla tato žena přijata do armády, přestože uspěla v přijímacích testech. ČTK sdělila, že od té doby se přístup společnosti zlepšil. Má práci v dopravním podniku a snaží se zapadnout do většinové společnosti. „Já se s většinovou společností shodnu, je zajímavé pozorovat to, jestli se většinová společnost shodne se mnou," shrnula. (ČTK, 2012)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ANALÝZA MEDIÁLNÍHO OBRAZU SEXUÁLNÍCH MENŠIN

Lidé si názory a postoje na jakékoliv jevy, děje a tedy i na různé společenské menšiny (i sexuální) většinou nevytvářejí sami, dle své zkušenosti a poznatků, ale nejčastěji přejímají názory jiných autorit. Dříve to mohla být církve, působení vládnoucích skupin, škola apod. S rozvojem moderních technologií ve 20. století dochází k diverzifikaci tohoto působení pomocí různých médií, která nemusí být nutně pod vlivem oficiálních autorit. Dochází k liberalizaci mediálního působení a média se stávají jednou z nejdůležitějších autorit.

Prezentování lidí LGBT v médiích ovlivňuje názory a postoje jak heterosexuální většiny, tak také samotné LGBT menšiny. Ve svobodné a demokratické společnosti jsou média zpětně ovlivňována situací ve společnosti a do značné míry odráží její vývoj. (Beňová et al., 2007)

Film je jako médium dle Putna (2013, s. 448-449) odlišné od ostatních médií. Film působí obsahově-rationálně a smyslově-emocionálně a tím může vytvářet různé typy náznaků, tzv. masky a signály. Film je také bezprostředněji napojen na společenské dění a navíc je napojen na financování z různých zdrojů, i veřejných, a podporu veřejných institucí. Až když se technika vyvinula natolik, že mohla vzniknout nezávislá či amatérská tvorba, film se v uměleckém ztvárnění homosexuality stal více nezávislým na názorech a postojích většinové společnosti.

4.1 filmy

Filmy mají velký vliv na náš život, aniž bychom si to často připouštěli nebo uvědomovali. Skrze ně získáváme poznatky o světě, socializujeme se, utváříme náš pohled na mnoho věcí (co je normální, na sexualitu či morálku).

„Vizuálními médii jsme obklopeni doslova na každém kroku a jejich obrovskou, i když často skrytou, moc při formování celospolečenského vědomí a hodnot i našeho vlastního světonázoru v podvědomí nelze podceňovat“. (Sokolová, 2006, s. 3)

4.1.1 Analýza zahraničních filmů

V počátcích filmu „bylo ještě možné zobrazovat projevy mužsko-mužské či žensko-ženské citové intimity, aniž to ve vnímání většinové společnosti – dokonce často i ve vnímání tvůrců samých – implikovalo sexuální významy“ (Putna, 2013, s. 449). Snad jako první

doložený film ukazující homosexuální pár tančící valčík byl natočen již v roce 1895. Natočil ho William Dickson a krátký snímek se jmenoval *The Gay Brothers*².

Evropský film byl odvážnější a podléhal méně striktní cenzuře. Velkým tématem na počátku evropského filmu byl vztah učitele a jeho žáka (drama *Vingarne*, švédský režisér Mauritz Stiller, 1916; *Mikaël*, německý režisér Carl Dreyer, 1924). Mezníkem první třetiny 20. století je film *Anders als die Anderen (Jiný než jiní, 1919)* Richarda Oswalda ve spolupráci se sexuologem Magnusem Hirschfeldem. Je zde prezentován příběh jako polemika proti tehdejšímu zákonům, zejména s paragrafem 157, který kriminalizoval homosexualitu ve Výmarské republice. Paul Körner je úspěšný houslista, který se zamiluje do jednoho svého studenta, Kurta Siverse. Körner se obával své homosexuality, ale nakonec ji přijme. Svůj vztah začnou veřejně projevovat. Jeden muž ho začne konfrontovat a vydírat. Körner mu zaplatil, aby ochránil Siverse. Ve filmu se objevuje i sám Dr. M. Hirschfeld, který sděluje rodičům Körnera: „Nesmíte odsuzovat svého syna, protože je homosexuál, není vinen svou orientací. Není to nic špatného, ani by to nemělo být zločinem. Ve skutečnosti to není ani nemoc, je to jen odchylka, která je běžná v celé přírodě.“ Při dalším setkání s doktorem se mimo jiné doví, že: „Milovat člověka stejného pohlaví, není o nic méně čisté nebo ušlechtilé, než milovat člověka opačného pohlaví. Tuto orientaci lze nalézt ve všech úrovních společnosti, i mezi respektovanými osobami. Ti, kteří říkají něco jiného, vychází pouze z neznalosti a fanatismu.“ Körner i vyděrač nakonec skončí u soudu a jsou odsouzeni. Vyděrač je odsouzen za vydírání. S Körnerem soudce soucítí a dal mu týden před nástupem trestu. Jakmile došlo ke zveřejnění jeho případu, kariéra houslisty skončila v troskách a ukončil svůj život sebevraždou. Mladý Sivers se chtěl také zabít, ale doktor mu to rozmluvil: „Musíš si uchovat život, žít, abys změnil předsudky, které z něj udělali jednu z nesčetných obětí. Musíš obnovit čest tohoto člověka a přinést mu spravedlnost, a všem těm, kteří byli před ním, a všem těm, co budou po něm. Spravedlnost skrze poznání!“ (Steakley, 2007)

Podle úmyslů autorů mělo jít o obhajobu, ve skutečnosti došlo k utvrzení negativního obrazu homosexuála. Tento film inicializoval první emancipační hnutí homosexuálů. Zachovala se jen malá část jedné kopie filmu, vše ostatní bylo zničeno nacisty poté, co přišli

² Snímek je možné shlédnout na https://www.youtube.com/watch?v=V1vVV5_LIcU

k moci v roce 1933. Tento patetický obraz homosexuála jako oběti, která končí tragicky a je vlastně obětována, se objevuje ve filmech do dnešní doby.

Lesbické téma se ve filmu poprvé objevilo v roce 1929 v němém filmu *Die Büchse der Pandora* (*Pandořina skříňka*) režiséra George Wilhelma Pabsta. Ve filmu je zobrazena atmosféra německých kabaretů, nevěstinců, hazardních heren, postavy gamblerů, prostitutek a lesbických hraběnek. Hlavní hrdinka je krásná žena, která svojí vypjatou sexualitou ničí muže kolem sebe, až je kvůli ní nakonec sama zničena.

Jakmile se však projevil potenciál filmu jako masmédiu, začala se uplatňovat cenzura, zejména vůči projevům sexuality celkově. Od roku 1930 začal v USA platit Hayesův kodex a začaly působit různé aktivistické (často náboženské) společnosti pro kontrolu veřejné morálky. Homosexualita se objevovala jen v nepatrných náznacích, anebo byli homosexuálové zobrazováni jako negativní postavy (padouši, vrazi, zvrhlíci a dokonce i jako upíři), nebo naopak jako komičtí zženštilí muži. V 50. a 60. letech již byli v amerických filmech homosexuální postavy bez stereotypů 30. a 40. let, ale pro změnu se sebevraždili, neboť byli zobrazováni jako postavy bytostně nešťastné, směřující k tragickému konci. (Putna, 2013, s. 449)

V roce 1969 došlo ve Stonewallu k násilným demonstracím jako protestům gayů a leseb proti policejnímu zásahu v klubu Stonewall Inn v New Yorku. Tyto velké protesty jsou považovány za vznik amerického i světového emancipačního homosexuálního hnutí. Následně začaly vznikat nezávislé filmy, často natáčené přímo v LGBT komunitě a určené pro ni. Začaly se objevovat i gay a lesbické filmové festivaly, kde se prezentovala umělecká tvorba, ale i společenské a politické události.

Profesorka filmových a digitálních médií B. Ruby Rich v roce 1992 popsala fenomén „New Queer Cinema“ (NQC), „nový podivný/teplý film“, v kterém se otevřeně, sebevědomě a originálně ztvárňovala témata jiných sexualit od mladých režisérů, kteří se většinou hlásili k LGBT komunitě, přičemž se svými filmy snažili promlouvat i k většinové společnosti (Putna, 2013, s. 451). V polovině 80. let se objevovaly americké nezávislé filmy odpovídající definici NQC: *Born in Flames* (Lizzie Borden, 1983), *Mala Noche* (Gus Van Sant, 1985), *Parting Glances* (Bill Sherwood, 1986) a *She Must Be Seeing Things* (Sheila McLaughlin, 1987). Všechny čtyři nízkorozpočtové filmy zavedly formální inovaci, queer sexualitu a výstřední odvážné příběhy z městského prostředí, které hluboce zasáhly první NQC filmaře.

Prvním NQC filmem je *Superstar: The Karen Carpenter Story* natočený v roce 1987 režisérem Toddem Haynesem, pouhé dva roky po ukončení školy. Jedná se o vynikající satiru nixonovské popkultury, která se stala bezprostřední senzací. Následovala celá řada dalších filmů, např. v Kanadě: Richard Fung, *Orientations: Lesbian and Gay Asians* (1984) a *Chinese Characters* (1986) a John Greyson, *Moscow Doesn't Believe in Queers* (1986) a *Urinal* (1988); ve Velké Británii, Stuart Marshall, *Bright Eyes* (1986); v USA, Su Friedrich, *Damned If You Don't* (1987), Marlon Riggs, *Tongues Untied* (1989), a Jenny Livingston, *Paris Is Burning* (1991) a další.

Toto zviditelňování v důsledku emancipování LGBT komunity ve společnosti mělo za důsledek, že v 80. letech se i v mainstreamové produkci v Evropě a Americe objevovaly filmy s homosexuální tematikou, kde postavy jsou zobrazovány pozitivně a nabývají rozličných podob. Např. ve filmu *Moje krásná prádelnička* (Stephen Frearse, 1985) je homosexualita silou lásky schopnou přemáhat rasové předsudky, homosexualita jako zdroj tvůrčí osobnosti je ve filmu *Wild* (Brian Gilbert, 1997) a homosexualita jako jedna z normálních variant lidské existence, kdy již není hlavním tématem, ale je brána jako běžná okolnost, je zobrazena ve filmu *Čas, který zbývá* (François Ozon, 2005). (Putna, 2013, s. 452)

Z hollywoodské produkce nejvíce ovlivnily americkou společnost filmy: Jonathan Demme *Philadelphia* (1993), Ang Lee *Zkrocená hora* (2005) a Gus Van Sant filmem *Milk* (2009). Tvůrce filmu *Philadelphia* nezakrýval svou homosexualitu a o svém filmu řekl: „Doufám, že jsem čistým způsobem přispěl k zápasu za rovnost práv v zemi, která je plná fobií všech druhů, v zemi, ve které není vždy jednoduché být homosexuálem nebo černochem“ (Pietruchová, 2007).

Současné zahraniční (západní) filmy již homosexualitu, gaye a lesby, transsexuály berou jako normální a integrální součást společnosti.

Výběr tematicky zaměřených filmů (pro gay a lesby) je uveden v příloze P XII.

4.1.2 Analýza českých/československých filmů

Vývoj zobrazování homosexuality v českém/československém filmu má podobné paralely jako západoevropský či americký film, i když spíše s opožděním a menší intenzitou. Rozmach československého filmu před druhou světovou válkou byl ve třicátých letech.

Ve filmu *Aféra plukovníka Redla* (1931) od Karla Antona je homosexualita sice příčinou dějové zápletky, ale nijak ji nerozvíjí. Je zde zpracován pravdivý příběh rakouského důstojníka, homosexuála, který byl vydírán ruskou tajnou službou, až se nakonec stal jejich špiónem. Homosexualita zde byla spojena se zradou státu – homosexuál byl padouch a zločinec. Vlastní homosexualita však ve filmu není příliš zobrazována. A tento archetyp homosexuál-zvrhlík byl často využíván i v dalších filmech, často ve vedlejších rolích (Putna, 2013).

Homosexualita byla přesto zobrazována převážně jen v náznacích, jako ve filmu *Ohnivě léto* (1939) režiséra Václava Kršky, který byl sám gay. Krška se snažil do svých filmů homoerotiku a homosexualitu nějak včlenit a to i po válce, kdy v 50. letech natočil filmy *Měsíc nad řekou* (1953) a *Stříbrný vítr* (1954) podle námětu Fráni Šrámka. Výrazně zde, na vzdory budovatelskému období, vystupuje touha po lásce, smyslnost a smyslovost.

Témata homosexuality či transsexuality před rokem 1989 se ve filmovém ztvárnění v tehdejší Československu, na rozdíl od amerického či evropského filmu, příliš neobjevuje. Až v 60. letech s nástupem české nové vlny se začaly objevovat alespoň náznaky homosexuálního chování, např. ve filmu *Sedmikrásky* (1966) Věry Chytilové, *První den mého syna* (1964) Ladislava Helgeho či *Údolí včel* (1967) Františka Vláčela. Homosexuální téma se objevuje také ve filmu *Hotel pro cizince* (1966) od Antonína Máši a *Návrat ztraceného syna* (1966) Evalda Schorma.

Náznaky homoerotiky lze nalézt i ve filmu *Radúz a Mahulena* (1970), kde sice není o homosexualitě ani slovo, ale hlavní hrdinové, muž i žena, jsou znázorněni tak, že mohou vizuálně potěšit gay diváka i lesbickou divačku.

Až do konce 80. let se sice ve filmech objevují homosexuální postavy, avšak s odsuzujícím a odmítavým postojem společnosti, která byla pod vlivem komunistické ideologie. Byly tak podporovány předsudky o homosexuálech, když byli zobrazováni jako lidé podezřelého vzezření a chování (často s pedofilní deviací), nebo jako lidé směšní, mající komickou roli.

Homosexualita žen se téměř ve filmech nezobrazovala. Náznak lesbické lásky je ve filmu *Veronika* (Otaka Vávra, 1985), kde hlavní osobou je naivní vlastenka a lesba Veronika, která se zamilovala do Boženy Němcové a jejíž optikou sledujeme veškeré dění kolem Němcové.

Kolem přelomu 80. a 90. let se společnost začala více vyrovnávat s přítomností sexuálních menšin, více a více svobodným způsobem. Především Česká televize a pořady ČT2 začaly postupně zařazovat v pozdních nočních hodinách filmy a pořady s LGBT tematikou. Vytvořil se stereotypní obraz homosexuála jako směšného, zženštilého muže, pohybujícího se ladně a mluvícího zpívajícím hlasem, který je typicky popsán např. ve filmu Dušana Kleina *Jak svět přichází o básníky* (1982), v komediích Zdeňka Trošky *Slunce, seno a pár facek* a *Slunce, seno, erotika* (1989, 1991), Věry Chytilové *Kopytem sem, kopytem tam* (1988) nebo ve filmu Jaroslava Soukupa *Jak ukrást Dagmaru* (2001). Záměrné přehánění těchto rysů bylo pravděpodobně psychoterapeutickým projevem uzdravující se společnosti, která měla toto téma velice dlouhou dobu tabuizované.

Za první český porevoluční film s reflexí homosexuality bývá označováno *Zkouškové období* režiséra Zdeňka Trošky z roku 1990. Kvalita tohoto filmu je však velmi diskutována, neboť Sametovou revolucí došlo ke změně scénáře a do výpovědi o zdevastovaném životě nastupující generace konce 80. let byly připojeny reálie revolučních událostí.

Ve filmu *Requiem pro panenku* (1991) Filipa Renče se objevuje téma lesbických vztahů, které jsou mezi pečovatelkami v ústavu pro mentálně postižené. Podobný stereotyp lesbysadistky je částečně i v československém filmu *Fontána pro Zuzanu II* (1993) Dušana Rapoše. Lesbické postavy se v těchto filmech projevují jako sadistické, bezcitné a násilnické a jejich vykreslení je ploché a jednoznačné. I když autoři chtěli spíše zachytit pocit odlidštění totalitní společnosti.

Na počátku 90. let se začala homosexualita prezentovat také ve spojení s promiskuitou a prostitucí s nemorálním kontextem. Psychologické drama *Mandragora* (1997) režiséra Wiktora Grodeckého je považováno za první plnohodnotný gay film v ČR, který popisuje situaci pražských gay prostitutů a to velmi naturalisticky. Homosexuálové jsou zde zpodobňováni jako perverzní a sadističtí násilníci, kteří zneužívají mladé chlapce při natáčení porno filmů a k prostituci. Rozchod s autoritativním otcem je důvodem, proč mladý Marek odchází do Prahy, kde je zlákan snadným výdělkem velkých peněz. Skončí však v závislosti na drogách.

Další významný film, zabývající se homosexualitou, byl snímek *Šeptej* (1996) režiséra Davida Ondříčka, který ztvárňuje citová zmatení a zklamání teenagerů v devadesátých letech minulého století. I zde hlavní hrdinka Anna utíká z domova do Prahy a dostává se do společnosti mladých lidí žijících v jedné domácnosti, kde se sblíží s Filipem. Filip má

však partnera, homosexuálního prostituta Kytka, který žárlí a ohrozí život Anny a Filipa a nakonec se pokusí o sebevraždu skokem z mostu. Kytka skončí v psychiatrické léčebně a Anna s Filipem odjíždějí z Prahy. Tento film byl oceněn na několika festivalech.

Následovaly filmy, které již nebyly tak silně kontroverzní a které homoerotickou či transexuální postavou doplňují téma žánru, jako např. *Jedna ruka netleská* (2003) Davida Ondříčka, *Nuda v Brně* (2003), *Mareš a Hrubeš jsou kamarádi do deště* (2005) obě díla Vladimíra Morávka, *Účastníci zájezdu* (2006) Jiřího Vejdělka a pokračování prvního dílu Vladimíra Morávka *Hrubeš a Mareš reloaded* (2009). I když jde převážně o komedie, již se nejedná o zesměšňování odlišné orientace, ale jde spíše o komediální pohled na postupné přijímání sexuální odchylky většinovou společností a její zobrazování. Sexuální orientace již není spojována s charakterem jedince. Zejména ve filmu *Účastníci zájezdu* jsou všichni bez rozdílu vyobrazeni jako podivíni, mající své vlastní problémy. Dalo by se říci, že se již jedná o zobrazování rovnocenného postavení sexuálních menšin a heterosexuální většiny. Poukazuje se na respekt ve společnosti a škálu rozmanitosti.

Po roce 2007 vznikly dva celovečerní snímky, jímž LGBT tematika posloužila jako hlavní námětový zdroj. Snímky *Venkovský učitel* (2008) Bohdana Slámy a *Pusinky* (2007) Karin Babinské zdůrazňovaly své tematické prvenství, ve výsledku však zažité pojetí homosexuality nevyvracely. Ve *Venkovském učiteli* se homosexuál potrestá vztahem k ženě, jejíhož syna zneužil, a při divoké cestě mladých dívek (*Pusinky*), kdy jedna je lesba, zažijí mnoho vzrušení, ale bez fatálních konců. Hrdinové těchto filmů naopak potvrzovali pozici heterosexuality jako dominantní pohled na skutečnost. Vzniká také studentský krátkometrážní snímek *Naděje* (2009) Jana Koblera o homosexuálním běžci, který umírá na AIDS a žádá svou rodinu o euthanasii.

V současné době se v téměř každém filmu nachází alespoň ve vedlejší roli gay či lesba. Jedná se například o filmy: *Perfect Days* (2011) od Alice Nellis, *Czech made man* (2011) Tomáše Řehořka, *Čtyři slunce* (2012) opět Bohdana Slámy, *Můj vysvětlenej deník* (2012) Martina Dolenského, *Láska je láska* (2012) od Milana Cieslara, *Líbánky* (2013) Jana Hřebějka atd. Přesto se zatím filmy typu new queer cinema, kdy režisér vychází z LGBT komunity a zároveň film prezentuje celé společnosti, v České republice nevytvořily.

Témata sexuálních menšin se vyskytují i ve velice populárních a sledovaných televizních seriálech: například *Dokonalý svět*, *Škoda lásky*, *Ulice*, *Gympl*, *Cesty domů*. Většina homosexuálních seriálových postav má však pouze epizodní roli, prožijí si zpravidla svůj

coming out a poté odcházejí. Odrážejí spíše aktuální společenské dění a jsou zobrazováni pro větší exkluzivitu těchto seriálů.

Také v **publicistických a dokumentárních pořadech** České televize se setkáváme s LGBT, jedná se především o životě a postavení lesbických žen a gayů, respektu, právech či homofobii v české společnosti. Např. aktuálně vysílaná druhá série pořadů *Čtyři v tom*. Magazín *Q*, alternativní průvodce současným queer světem, vysílaný od roku 2007 dosud (který není primárně určen jen pro sexuální menšiny, ale je i pro gay-friendly společnost) nebo magazín *Queer*, který začal vysílat v roce 2013. *Reportéři ČT*, díl Homosexuálové pěstouny z února letošního roku, jedná se o první případ v ČR, kdy si pár gayů vzal do péče dva chlapce z Dětského domova. *13. komnata*, díl z loňského roku, věnovaný herci Jiřímu Hromadovi, který se zasloužil o prosazení registrovaného zákona, v jednom z dalších dílů vystupoval zpěvák Pavel Vitek (2013), další byl díl s tenistkou Martinou Navrátilovou (2012), dále díl s návrhářem Osmanem Laffytou (2012) a také díl moderátora Jana Musila z roku 2007 nebo s tanečníkem Yemi a také fotografem Robertem Vanem či šéfem pražského divadla Ungelt Milanem Heinem. *Máma a máma* z roku 2013, tři lesbické páry a jejich zkušenosti s touhou po vlastních dětech. *Máte slovo s M. Jílkovou*, díl Osvojování dětí homosexuály z roku 2013 a díl Adopce dětí registrovanými homosexuálními páry z roku 2010.

Dva z dílů *Cesty víry*, díl Panna a gay z roku 2013 a také díl z roku 2004 s názvem Nesešmilnější aneb homosexualita a víra. *Queer: Takové normální rodiny* (2013), o tom, jak fungují rodiny, kde tátové opustili své ženy a odešli za mužem; *Byla jsem mužem*, z muže Petra se stává mladá žena Petra natočený v roce 2012; *Rodina a já* aneb jak se řeší rodinné problémy z roku 2010 a s názvem Táta je gay!; *Experiment*, díl 4 % a díl Dva v jednom, oba z roku 2009; *Partnerské ladění*, talkshow s Šárkou Volemanovou, díl s názvem Můj muž je gay z roku 2009; *Partnerské vztahy aneb návod na přežití* s názvem Partnerské vztahy gayů a lesbiček z roku 2008; *Dvojhlas* a díl Homosexuální vztahy s Ester Kočičkovou a Martinem C. Putnou z roku 2003; krátkometrážní filmy *Zpověď matky, která byla otcem* (2003), *Zpověď muže, který ještě před několika týdny byl ženou* (1999) a *Zpověď muže, který 37 let žil s mužem* (1999) všechny tři od Andrei Majstorovičové. Za zmínku stojí také holandský dokument *Hnutí za práva homosexuálů* (2006)

V roce 2003 byl poprvé natočen kulturně-publicistický pořad *LeGaTo*, magazín o lesbách, gayích a translidech – vznikl jako projekt ČT v rámci podpory menšin a byl od počátku koncipován jako „o nás a s námi“ (podíleli se na něm kromě profesionálních tvůrců i za-

stupitelé LGBT menšiny, což se odrazilo v pozitivní a zasvěcené prezentaci sexuálních menšin).

Helena Třeštíková natočila vnitřní drama lesbické ženy, dokument s názvem *Jsem žena orientovaná na ženy* (2003). V témže roce vzniká černobílý dokument *Moje tělo je ONA*, o vztahu žen k svému tělu. Roku 1995 byl natočen dokument pod názvem *Tělo bez duše*, o lidech, kteří se rozhodli z různých důvodů prodávat svoje tělo. Roku 1994 vznikl dokument jménem *Not Angels But Angels*, o reálných osudech mladých kluků v okolí Prahy. Oba dva dokumenty byly tvorbou Wiktora Grodeckého. Prvním pořadem České televize byl třídílný esej s názvem *TABU* o problémech homosexuality z roku 1990, byl natáčen v podstatné míře v sexuologické ordinaci. Cílem bylo poukázat na problémy, jež přináší homosexualita a vysvětlit většině, že za svou vrozenou orientaci homosexuálové sami nemohou a tím dosáhnout pochopení a tolerantnosti od této majoritní společnosti.

4.2 Festivity

Velmi důležitou roli v zobrazování LGBT komunity hrají filmové festivity, díky nimž má společnost možnost seznámit se se zahraničními nezávislými filmy, které nemají komerční potenciál. Jsou určeny primárně pro komunitu LGBT, a proto se do nabídky českých kin zpravidla nedostanou. Za zmínku stojí Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, festival dokumentárních filmů Jeden svět, speciální sekce Jiný břeh na festivalu Febiofest, jejímž podtitulem je Gay a lesbické kino, a především filmový festival Mezipatra, jediný gay a lesbický filmový festival v postkomunistické Evropě. Přehled různých gay festivalů v ČR je v příloze P XIII.

Níže se pokusím nastínit dva z největších festivalů pořádané v České republice. Prvním je filmový festival *Mezipatra*. Název odkazuje na symbolický prostor. Smyslem festivalu je představit co nejširšímu, a z hlediska sexuální orientace smíšenému publiku kvalitní díla světové kinematografie. Cílem je spojovat heterosexuální a neheterosexuální diváky, tedy propojit lidi bez rozdílů, všech identit. Nabízí vyvážené zobrazení postav, které jsou v mainstreamové kultuře a médiích obvykle plné stereotypů a klišé. Upozorňuje především na neoddělitelnost jednotlivce od společnosti, intimního od společenského atd. Hlavním pořadatelem je Občanské sdružení STUD Brno a to již od roku 2000. Od 4. ročníku jsou v rámci festivalu udělovány tyto ocenění: cena hlavní poroty a cena publika za nejlepší celovečerní hraný film, cena studentské poroty za nejlepší krátký hraný film. K festivalu se postupně přidávají každý rok další doprovodné akce, jako jsou návštěvy zajímavých queer

osob, výstavy, divadelní představení, autorská a scénická čtení, výstavy, workshopy, hudební produkce a koncerty, panelové diskuze apod. (Wikipedie, 2013). Historie festivalu Mezipatra je popsána v příloze P XIV.

Druhým je festival **Prague Pride**. Na závěr je vypraven průvod hrdosti, oslavující LGBT kulturu. Gay průvody jsou známy po celém světě a většina z nich se pořádá v červnu jako připomínka Stonewallských nepokojů z 28.6.1969, kdy došlo k prvnímu protestu homosexuálních menšin v reakci na policejní razii v gay baru. O rok později se uskutečnily první výroční průvody v Chicagu, New Yorku, Los Angeles a San Franciscu, tím byl dán prvotní impuls ke každoročním průvodům. Lidé z průvodu upozorňují na svá práva, bojují proti homofobii, zviditelňují své problémy, podporují různorodost a toleranci.

První gay průvod se u nás konal pravděpodobně v rámci Duhového festivalu v Karlových Varech v roce 1998. Jednalo se o přehlídku gay kultury a závěrem byl duhový pochod za registrované partnerství. Toto se opakovalo další 3 roky, do roku 2001, kdy se festival konal naposled. Po pár letech, přesněji v roce 2008, navázalo Brno na další tři roky na gay průvod s podtitulem „Duhová vlna“. Patronát nad touto akcí převzala Martina Navrátilová. Vystoupil Pavel Vítek a Džamila Stehlíková. (Wikipedie, 2014)

Další gay průvody a jejich historie jsou uvedeny v příloze P XV.

4.3 Shrnutí analýzy médií/filmů a festivalů

V prezentování homosexuality ve filmech lze vysledovat z počátku tyto stereotypy: nešťastná oběť, zvrhlík, outsider, patetický obraz člověka (samota, ztracenost, malost, vraždy, sebevraždy), v náznacích mládí a blízkosti obnažených těl, zobrazované homoerotické touhy a mužské společenství, či komický obraz homosexuála.

Po roce 1989 se s liberalizací společnosti a nástupem nových generací tvůrců filmů mění i zobrazování sexuálních menšin. Od více méně jednoduchých, plochých a psychologicky málo propracovaných postav homosexuálů se postupně ruší stereotypní, archetypální zobrazování a homosexuálové jsou představovány jako normální postavy, s běžnými starostmi jako u většinové společnosti. Homosexuálové jsou civilnější a individuálnější.

Do televize se dostávají filmy, které reprezentují sexuální menšiny vesměs pozitivně, v různých společenských a historických kontextech. Jsou již samozřejmou součástí. Veřejnoprávní televize, jejíž podstatou a také povinností, je podávat objektivní a ucelený obraz české společnosti, sama iniciovala několik projektů a pořadů, které vedly k zviditelnění

a odtabuizování homosexuální menšiny a k lepšímu vizuálnímu obrazu LGBT pozitivní cestou.

Jak jsem již naznačila, zvrát v přístupu k homosexualitě v médiích po nástupu demokracie nebyl okamžitý. Na začátku devadesátých let bylo její zobrazování stále ovlivněno roky tabuizace, nepodložených domněnek, falešných představ a předsudků. Postupná proměna nastala po druhé polovině 90. let. Přelom nového tisíciletí lze charakterizovat jako normalizaci v zobrazování homosexuální menšiny, kdy již nebyli představováni v roli sexuálních deviantů a násilníků, či jako komické postavičky, kterým se prostě heterosexuál „musí“ zasmát. Homosexuál začíná být zobrazován jako běžný a obyčejný člověk, který má stejné radosti a starosti jako ostatní, je prostým členem této společnosti, i když právě on musí neustále narážet na diskriminaci, nepochopení, předsudky... Již není tak často zobrazován podle stereotypů, ale má ve své roli své individuální vlastnosti, dobré i špatné. Tyto filmy vyvolávají minimálně diskuzi, která však má moc ovlivňovat názory lidí a zpětně i prezentaci gayů a leseb v médiích. Tento posun je za posledních pár let velmi výrazný.

Filmové festivaly často přinášejí filmy, které se do mainstreamové nabídky český kin nedostanou. Festivaly přinášejí příběhy s hlubokou výpovědní hodnotou a nutí ke komparativnímu zamyšlení a kladení si otázek (i v naší, celkem liberální a otevřené společnosti).

Festivaly hrdosti, tzv. gay průvody již nemají primárně za cíl prosazovat svá práva menšinové společnosti, jsou dnes spíše oslavou různosti a diverzity. Mají snahu ukázat veřejnosti (většinové společnosti), že nebezpečí se neskryvá v menšině a není tedy nutné se obávat. Jsou oslavou akceptace a tolerance.

5 ROZHOVORY A JEJICH ANALÝZA

V rámci druhé praktické části bakalářské práce se zabývám šesti jedinci ze sexuálních menšin, kde používám metodu kvalitativního výzkumu - rozhovor. Kvalitativní výzkum je výzkum, který nedosahuje výsledky získané pomocí statistické analýzy nasbíraných dat či jiných způsobů kvantifikace jako v kvantitativním výzkumu (Disman, 2002, s. 285). Nejčastějšími zdroji informací pro kvalitativní výzkum jsou rozhovor a pozorování. Druhou složkou jsou různé analytické nebo interpretační postupy – např. otevřené kódování. Výsledkem je vytvoření závěrů, nových hypotéz a teorií. Slouží k popisu a interpretaci fenoménů lidského života zkoumaných jedinců (Strauss, Corbinová, 1999, s. 12).

5.1 Cíle výzkumného projektu

Hlavním cílem rozhovorů bylo zjištění názorů a postojů k mediálnímu obrazu sexuálních menšin. Chtěla jsem zjistit, jak účastníci rozhovoru vnímají úlohu médií z hlediska emancipace sexuálních menšin, jak sami hodnotí prezentování sexuálních menšin v médiích a co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost.

5.2 Výzkumný problém a výzkumné otázky

Výzkumným problémem je zmapování současných názorů homosexuálních jedinců na mediální obraz sexuálních menšin. Hlavní výzkumná otázka zní: Jak ovlivňuje mediální zobrazování sexuálních menšin jejich postavení ve společnosti? Pro lepší orientaci jsem si rozdělila dílčí výzkumné otázky do tří oblastí a to:

1. Jaké mají účastníci rozhovoru názory na média.
2. Jaké mají názory jedinci LGBT komunity na jejich zobrazování v médiích.
3. Co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, a na jaké úrovni je naše společnost ve vztahu k LGBT.

5.3 Volba strategie výzkumu a výzkumných metod

5.3.1 Výzkumný vzorek

Při výběru výzkumného vzorku jsem usilovala o zajištění reprezentativního vzorku homosexuálně orientovaných jedinců. Dále mi šlo o to, abych zachytila širší věkový rozptyl a jedince, kteří se narodili před rokem 1989, aby dotazovaní pracovali na různých pozicích a pocházeli z různých prostředí.

Podářilo se mi několik jedinců oslovit a k mému překvapení oslovení lidé reagovali pohotově a rádi mi rozhovor poskytli.

Získala jsem data od šesti účastníků rozhovoru. Každého z nich jsem alespoň částečně osobně znala, ať už z pracovního či soukromého prostředí, takže ke mně byli otevření. Výpovědi dotazovaných jsem doslovně přepisovala, obsahují hovorové výrazy a slangové názvy pro homosexuální skupiny. Jedná se jednoho muže a pět žen.

Věkové rozpětí účastníků rozhovoru je 35 – 44 let. Výběr této věkové skupiny byl záměrný, protože mohou již srovnávat situaci před a po roce 1989 a mají dostatek zkušeností se vztahy s většinovou společností. Z důvodu ochrany osobních údajů jsem zaměnila jména účastníků rozhovoru a další údaje, které by mohly tyto osoby blíže identifikovat.

Charakteristiky účastníků rozhovoru:

- účastník č. 1 – Iveta, žena, administrativní pracovník, 35 let, žije v krajském městě, v současné době bez přítelkyně, o registrovaném partnerství by uvažovala v případě, že by potkala „tu pravou“ a pak by pro ni bylo samozřejmostí
- účastník č. 2 – Daniel, muž, nezaměstnaný, 36 let, žije s přítelem na menším městě a jsou 6 let, 3 roky využívá registrovaného partnerství; jako jediný uvedl, že má s diskriminací zkušenosti (nejen pro svou orientaci, ale i pro další sociální aspekty)
- účastník č. 3 – Monika, žena, manažerka, 44 let, žije s přítelkyní na vesnici a jsou spolu 9 let, o registrované partnerství nemá zájem
- účastník č. 4 – Romana, žena, technická pracovnice, 42 let, žije s přítelkyní na vesnici a jsou spolu 9 let, o registrované partnerství nemá zájem
- účastník č. 5 – Helena, žena, podnikatelka, 38 let, žije s přítelkyní v krajském městě a jsou spolu 2 roky, o registrované partnerství nemá zájem
- účastník č. 6 – Anna, žena, podnikatelka, 43 let, žije s přítelkyní v krajském městě a jsou spolu 2 roky, o registrované partnerství nemá zájem

Tímto výzkumem bych nechtěla nic zobecňovat, jelikož si myslím, že vzorek není dostatečně obsáhlý, abych jej mohla uplatnit na všechny členy LGBT komunity, a tím cokoliv zevšeobecnit.

5.3.2 Výběr metody sběru dat

V plánu jsem měla provést rozhovory s gayi, lesbami, bisexuály a transsexuály. Při kontaktování jednotlivých osob jsem nakonec získala příslib rozhovoru od čtyř gayů a pěti leseb.

Rozhovory jsem se snažila naplánovat v klidném a tišším prostředí. Většina rozhovorů však probíhala na přání druhé strany v restauracích či kavárnách. Účastníci rozhovoru se tedy nemají potřebu skrývat a otevřeně se mnou prováděli rozhovor i v tomto prostředí, důležité pro ně bylo příjemné klima. Na úvod jsem zvolila libovolné téma týkající se homosexuality a následně přešla k předem vytvořeným otázkám, kterých jsem se striktně držela – jednalo se o strukturovaný rozhovor (Surynek et al., 2001).

Otázky byly otevřené pro zjištění názorů účastníků rozhovoru (Disman, 2002, s. 150). V průběhu rozhovorů jsem s každým účastníkem narazila na stejná a aktuální témata, která jsem považovala za důležitá na dokreslení charakteru výpovědi účastníků, a vytvořila jsem další čtyři doplňující otázky. Z rozhovorů jsem si dělala poznámky a zároveň jej nahrávala na digitální diktafon (záznam byl pořízen na základě informovaného souhlasu účastníku).

Celkový počet otázek byl 25 a v průběhu rozhovorů jsem přidala další 4 otázky, ke kterým jsme se vždy dostali. Proto jsem považovala za vhodné je přiřadit na konec rozhovoru. Otázky jsem rozdělila do 4 okruhů:

1. Média a LGBT (úvodní otázky)
2. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích
3. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj
4. Doplňující otázky rozhovoru

Nahrané rozhovory jsem přepsala a následně analyzovala metodou otevřeného kódování. Jedná se o analýzu, která „se zabývá označováním a kategorizací pojmů pomocí pečlivého studia údajů. Během otevřeného kódování jsou údaje rozebrány na samostatné části a pečlivě prostudovány, porovnáním jsou zjištěny podobnosti a rozdíly a také jsou kladeny otázky o jevech údají reprezentovaných“. (Strauss, Corbinová, 1999, s. 43)

V rámci otevřeného kódování jsem označila a porovnávala opakující se jevy (podobnosti, rozdíly). Tyto jevy jsem se snažila popsat pojmy. Kladla jsem si otázky, co tyto dílčí pojmy spojené s jevy reprezentují – kladením otázek se údaje „otevřou“, a následně jsem seskupovala pojmy a vznikly tak kategorie – třídy pojmů. (Strauss, Corbinová, 1999, s. 44-51)

5.4 Analýza a interpretace rozhovorů

Vlastní rozhovory, jejich přepisy, jsou uvedeny v samostatných přílohách PII až P VII.

5.4.1 Analýza dat – otevřené kódování

Nejdříve jsem si jednotlivé rozhovory několikrát přečetla a následně jsem v nich určovala významové jednotky, tak jsem získala heslovité a zkrácené verze původních rozhovorů. Poté jsem k jednotkám vytvářela patřičné pojmy, které jsem nakonec zařadila do kategorií.

Tab. 1. Výsledky otevřeného kódování

Kategorie	Pojmy	Vybrané texty
Vztah k médiím	Nezájem a malé povědomí	Nic nevím; Je to zobrazované tak, jak to je; Nejsem si vědom, že by bylo nějaké speciální téma. Nejvíce to vnímám ve spojení s kulturou a uměním. Queer. Dřív jsem se záměrně dívala; Nesledujeme, nevyhledáváme; Já jsem snad ani nic neviděla. Nesleduji zprávy; Sleduju internet, tisk, televizi. Chci mít přehled; Zprávy sledujeme, ale nezaměřujeme se.
	Témata LGBT	Adopce dětí; partnerství; Pochody gay pride, ti co se chtějí prezentovat; Moc toho není. Jsou nějaké dokumenty. Hrané filmy; Teď je homosexuální tematika uzavřená a je na bodu mrazu.; Když se něco objeví, tak je to většinou utažený za vlasy; Nedostatečné. Ale my to moc nesledujeme. Nenapadá mě žádné ústřední téma; Vztahy mezi partnery nebo s rodiči; Přeceňované. Obhajované.
Tolerantnost společnosti a objektivita médií	Vizuální média	Nejvíce v televizi; Nemám televizi; moc se nezajímám; netuším; nemám potřebu se prezentovat; ČT 1 a ČT 2; Internet; Dokumenty; Česká televize, určitě více než komerční televize; ČT má spousty dokumentů; V komerční je to stejné jako ve veřejnoprávní. Vždycky je to pro oživení pořadu; Prezentují se ale festivaly.
	Dostatečná prezentace	Prezentace se určitě zvýšila; Hodně pozitivně; Ve filmech jsou LGBT zobrazováni jako chudáci; Televize, ukazuje zkreslený obraz. Ukazují se skupiny, které se špatně prezentují. Neukazují se tam lidé, kteří žijí úplně běžně; Češi nejsou celkově vyzrálý národ; U nás objektivní publicistika nikdy nefungovala; Naše společnost je otevřená a tolerantní. Informovanost lidí je dobrá; Těžko může heterosexuál postihnout tuto tematiku; Lidé by měli být informováni, kdo jsme a že žijeme jako ostatní; Já si nejsem jistá, zda je pořad Queer objektivní; Posun je vidět. Společnost je tolerantní. V Polsku se snaží bojovat za svá práva; Na Nově nebudou dávat kultivovaný život někomu – to nikoho nezajímá; Česká společnost byla historicky velmi tolerantní, ale dnes to nikoho nezajímá.
	Neobjektivnost	
	Tolerance a změna ve společnosti	

Kategorie	Pojmy	Vybrané texty
Média o LGBT	Normálnost homosexuality	Nevím; mladá společnost je otevřenější; Tenhle stát je tolerantní; Nemám pocit, že by mě společnost k něčemu omezovala; Ano. Dnes by to mělo být samozřejmost; Média jsou nápomocna změně, je to o osvětě a o tom, jak se věci podávají. Dřív jsme byli jako úchylové, nenormální a že se musíme léčit. Dnešní populace to vnímá tak, že jsme součástí života; Hrdina v těchto filmech je běžný člověk, který řeší běžné problémy; Coming out; Jsou pozitivní, negativní a neutrální; Homosexualita už se běžně zobrazuje a je součástí života.
	Nepotřebnost prezentace LGBT	Ty skupiny, které mají nějaký zájem, se prezentují velice dobře. Ti, co prezentují, to třeba nemyslí špatně, i když to, jak to dělají, vezme většinová společnost špatně; Ti, co žijou normálně, se nemají důvod prezentovat. Jsou tam často exhibicionisté; Lidi by měli vědět, že máme stejné problémy; Určitě by se nemělo chodit s transparenty; Mám pocit, že už není zájem; Snad jenom pro mladé, když se hledají, tak by měl být někdo, kdo jim něco řekne, poradí; Já ani nevím proč LGBT vůbec existuje... Já myslím, že se to přeceňuje. Není zapotřebí. Není potřeba se ukazovat.
Tolerantnost společnosti a objektivita médií	Dostatečná prezentace	Prezentace se určitě zvýšila; Určitě se zlepšila; Zvýšila se. O 100 %; Všichni jsou tolerantní.
	Pozitivní vnímání	Jo, hodně pozitivně; Zcela určitě; 100%; Jasně.
	Netolerance	LGBT zobrazování jako chudáci; Není. Spousta informací se v médiích nevyskytují; Homosexualita není ale rovnocenná na úrovni heterosexuality; Neslyšela jsem nikdy nějaké srovnání homosexuality a heterosexuality; V médiích určitě; Ano.
	Dostatečná prezentace	Myslím, že bohatě stačí to, co je; V současné době určitě málo; Já bych to nesrovnávala. Přijde mi to nesmyslný; Je mi to jedno; 4%; Není nutné. Je to dostatečné.
Média o LGBT	Diskriminace	Nepozorovala jsem v médiích negativní diskriminaci; Určitě se objevily. Teď si ale nic nevybavuju; Zahraníční zpravodajství ve světě. U nás doma ne; U nás jsou zprávy neutrální, ale nijak to neposuzují; Neutrálně; Neutrálně. Ano. Trendy jsou k lepšímu; Jedině reality show.
	Filmy o vztazích	Ve světě bylo natočeno několik dobrých filmů, které by se měli distribuovat a nedělá se to, a to je chyba; Zkrocená hora.

Kategorie	Pojmy	Vybrané texty
Média o LGBT	Filmové festivaly pro mladé	Záměrně se neúčastním; Je tam spousta filmů, které mají dobrý základ... Nemáme na to peníze; Člověk jde pouze na film a odchází s tím, že se pro něho nic nemění; Dříve. Hodně. To ještě nebylo prezentováno v televizi. Teď už je to moc zprofanovaný; Účastnila jsem se hodně; Ano ráda, ale v minulosti.
Vztah k médiím	Internet pro seznamování	Vím, že je www.lesba.cz . Tam jsem hledala seznamku; Sleduji www.boyle.cz . Některé články jsou tam pravdivé, jiné ne. Člověk musí umět hledat mezi řádky; Je jich hodně. Ale teď už nesledujeme; Teď už žádné nesledujeme, ale předtím jsem to sledovala hodně. Hlavně seznamka; Vůbec,... nenapadlo by mě někomu odepsat.
Tolerantnost společnosti a objektivita médií	Dostatečné prezentování	Nevím, jak často se v médiích vyskytujeme. Ale zřejmě to stačí; Realita je v současné době dost tristní. Mohlo by toho být víc; Nestačí, především pro ty co se hledají; Stačí; Mělo by to být asi vyrovnanější; Nepřeceňovat; Dostatečný. Až až.
	Konfliktní téma: rodina	Nejméně konfliktní je kterékoli kromě toho nejvíce konfliktního a to jsou děti a partnerství a vše, co se týká rodiny; Co je prezentováno v médiích o gay komunitě, je přijímáno různě; Adopce dětí, Střídání partnerů; HIV.
	Homofobní reakce	Homofobní reakce v médiích: Netuším; Ne; Myslím, že ne; Homofobní reakce může vyvolat pouze překroucená buzna a přetažená lesbička z 80. let.
	Diskriminace	Registrované partnerství... Je to aspoň něco, ale nemá to žádnou hodnotu; Společnost bude připravená tak za 50 let, Většina lidí nechce jakkoliv měnit svůj postoj; Před těmi 3 roky využili registrované partnerství; Lidé pod 50. let s tím nemají problém; Každý má tolik starostí, že je to nezajímá.
	Budoucnost bez diskriminace	Očekávám, že to společnost přestane řešit kdo je a není homosexuální a vezme to jako součást; Dnes už to společnost bere jinak. Média s tímto udělali dobrou posunu; Přístup mladých se mění. Média by měla být nápomocná lidem v tom, aby se změnili ve svých postojích; Samozřejmě záležitost; Že to nikdo nebude řešit. Bude to samozřejmě.
Vztah k médiím	Komunity LGBT nejsou třeba	V globále věřím, že to bude v klidu; Záleží na mladých, kteří přijdou po nás; V střední Evropě ano. Kontakty s LGBT komunitou: Ne. Ale znám spousty těchto lidí, kteří jsou takto zaměřeni; Neudržíme kontakt s gay komunitou. Jsem z toho zklamán, jak se naše komunita mediálně prezentuje. Žijeme běžným životem; Občas ano, s přáteli.

5.4.2 Interpretace dat

Z vybraných textů odpovědí jsem vyvodila pojmy a tyto posléze sjednotila do kategorií, které jsem přiřadila k výzkumným otázkám a interpretovala.

Tab. 2. Přiřazení kategorie k výzkumné otázce

Výzkumná otázka	Kategorie
1. Jaké mají účastníci rozhovoru názory na média?	Vztah k médiím
2. Jaké mají názory jedinci LGBT komunity na jejich zobrazování v médiích?	Tolerantnost společnosti a objektivita médií
3. Co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, a na jaké úrovni je naše společnost ve vztahu k LGBT?	Média o LGBT

Kategorie **Vztah k médiím** se vztahuje k dílčí výzkumné otázce: *Jaké mají účastníci rozhovoru názory na média?*

Rozbor pojmů:

Nezájem, malé povědomí – Účastníci rozhovoru příliš nesledují problematiku sexuálních menšin v médiích. Sledují-li, tak jen okrajově, nebo si naopak myslí, že je nedostatečně prezentována nebo pokud je, pak mají pocit, že jsou témata přeceňována a jedná se zpravidla o obhajování LGBT, nebo je zobrazování příliš tendenční.

Témata LGBT - Nikdo si nemyslí, že je témat v médiích příliš mnoho. Jako mediální témata byly uvedeny adopce, gay pochody a dění ve světě v zpravodajství.

Vizuální média - Jako médium, v kterém se vyskytuje nejvíce informací, byla uváděna televize, převážně pořady ve veřejnoprávní televizi (programy ČT1 a ČT2), ale také komerční televize (kterým však jde často jen o senzace z důvodu sledovanosti). Jeden účastník nemá televizi a jiná média příliš nesleduje. Přesto většina věděla, že existuje publicistický pořad *Queer a Q* produkovaný Českou televizí. A jeden si vzpomněl, že v minulosti měla nějaký pořad také Ester Kočičková. Jediné, co bylo uvedeno v komerční televizi spojené s LGBT, byl film, a to převážně filmy zahraniční produkce. Bylo však, ale zmíněno, že tyto filmy nevystihují přesnou situaci sexuálních menšin v ČR. Většina si také myslí, že osoby, které ve filmu vystupují, jsou zpravidla pro pobavení, zajímavost či pro zpestření. Polovina uvedla, že ucelený a objektivní obraz o sexuálních menšinách a zlepšení vizuál-

ního obrazu není - buď se jedná o špatnou prezentaci, nebo uvedli, že jsou to zprávy či pořady zkreslené, neobjektivní či prezentované heterosexuály, kteří zpravidla nemají vzhled do LGBT společnosti. Další účastníci uvedli, že mají potřebu sledovat média z důvodu větší informovanosti. Bylo však uvedeno, že jedná-li se o neobjektivní zprávy, tak mají tendenci tyto zprávy vypnout. Další dva uvedli jako zdroje informací internet, jako nové svobodné médium. Většinou se shodli, že tematika LGBT se téměř nevyskytuje v rádiích, která poslouchají, a některých tištěných médiích (např. byl uveden Katolický týdeník).

Internet pro seznamování – Vybraný vzorek účastníků měl povědomí o možnostech internetu, ale že v jejich „letech“ již na tyto servery nechodí kvůli seznamování, jako zpočátku. Občas je zaujmou nějaké články zde publikované.

Komunity LGBT nejsou třeba – V dodatečných otázkách vyplynulo, že účastníci rozhovorů nejsou v úzkém kontaktu se současnými komunitami LGBT z důvodů zklamání ze současného prezentování těchto organizovaných skupin, popř. že je tyto skupiny již neoslovují, protože nemají potřebu zvýšené prezentace, které tyto organizace používají, neboť již žijí běžným normálním partnerským životem. Všichni se shodli, že by uvítali, kdyby gay průvody tak, jak jsou v současnosti prezentovány, nebyly raději pořádány.

Shrnutí: Rozbor pojmů v kategorii *Vztah k médiím* odpovídá na dílčí výzkumnou otázku:

Jaké mají účastníci rozhovoru názory na média?

Odpovědi byly nejednoznačné. Přesto lze říci, že homosexuálně zaměřeni lidé v určitém věku již zprávy s informacemi o sexuálních menšinách moc nesledují (zpravodajství i internet) a nevěnují jim patřičnou pozornost - buď je nezajímají, nebo je považují za zkreslené. Za média v kterých jsou prezentována témata LGBT, a která sledují, považují spíše vizuální média (televize, filmy, filmové festivaly) a v nich pořady umělecky zaměřených (filmy a dokumenty).

Kategorie **Tolerantnost společnosti a objektivita médií** se vztahuje k výzkumné otázce:

Jaké mají názory jedinci LGBT komunity na jejich zobrazování v médiích?

Rozbor pojmů:

Dostatečná prezentace - Zvýšení prezentování po roce 1989 o sto procent je vnímáno většinou účastníků rozhovoru, i když se vyskytly názory, že současná realita je spíše tristní a mělo by toho být více.

Pozitivní vnímání – Zvýšené prezentování vnímají všichni hodně pozitivně.

Diskriminace – Diskriminaci v prezentování v médiích viděli zejména v nevyváženosti informací, přičemž některé se vůbec nevyskytují nebo naopak přehnaně prezentované v různých reality show. Rovněž cítí, že homosexualita není prezentována rovnocenně s heterosexuálností, protože se plno věcí neukazuje. Zmíněné byli i filmy, kde jsou homosexuální lidé zobrazováni jako chudáci, kteří potřebují zachránit. Přesto diskriminaci pozorují zejména v zahraničním zpravodajství a u nás jsou zprávy většinou neutrální.

Neobjektivnost – Ve filmech a dalších médiích se více ukazuje extrémní chování sexuálních menšin, ukazují se lidé, kteří špatně prezentují, a tím se zkresluje obraz sexuálních menšin. Neukazují se tam příliš lidé, kteří žijí úplně běžně.

Konfliktní téma: rodina – Z hlediska konfliktnosti témat jsou všechna témata sexuálních menšin málo konfliktní. Problematika rodiny, dětí, adopcí a partnerství, je ve společnosti značně diskutována. Např. většina dotázaných si myslí, že se ve filmech o sexuálních menšinách nejvíce řeší vztahy s partnery popř. rodiči. Také se v nich jedná o běžné každodenní problémy, které trápí i populaci. Došlo také k povzdechu, že je natáčeno plno dobrých filmů v zahraničí, ale ty nejsou do České republiky distribuovány.

Účastníci rozhovoru zmiňovali tyto filmy: Neuvěřitelně pravdivé přátelství dvou zamilovaných dívek, Sebastian, Mandragora, Vojáková dívka. Zkrocená hora, Kdyby zdi mohly mluvit 2. Všechny ženy vzpomenuly seriál s názvem The L word, popisující skupinku lesbických žen a jejich přátel žijících v Los Angeles.

Homofobní reakce – Homofobní reakce se v médiích podle účastníků rozhovoru nevyskytují. Zaznamenali jen ojedinělé excesy, které reagují na excentrické jedince ze sexuální menšiny. Homofobní reakce může vyvolat pouze „překroucená buzna a přetažená lesbička z 80. let“.

Budoucnost bez diskriminace – Většina dotázaných očekává, že v budoucnosti společnost „přestane řešit kdo je a není homosexuální a vezme to jako součást“. Již dnes to společnost bere jinak, než před dvaceti lety. Pozitivně hodnotí vliv médií na prezentování a informování o sexuálních menšinách.

Tolerance a změna ve společnosti – Všichni dotázaní se shodli, že cítí velkou změnu ve společnosti a to k lepšímu. Příčinu vidí v generační obměně a tím pádem o obměně názorové a postoje. Dochází k větší liberalizaci a tolerantnosti lidí. Mladí lidé jsou daleko otevřenější a přístupnější. Tento posun v názorech společnosti je mimo jiné dán větší informovaností. Na druhou stranu se vyjadřují o Čechách jako o nevyzrálém národu a určitý

vývoj společnosti ještě bude muset nějakou dobu trvat, než budeme moci mluvit o tolerantní společnosti.

Shrnutí: Rozbor pojmů v kategorii *Tolerantnost společnosti a objektivita médií* odpovídá na dílčí výzkumnou otázku: *Jaké mají názory jedinci LGBT komunity na jejich zobrazování v médiích?*

Po roce 1989 došlo k zvýšení a především zlepšení prezentace sexuálních menšin ve všech médiích. Tím se dospělo i k větší toleranci. Především s nástupem internetu, na němž je nepřehledné množství informací k různým tématům. Dva účastníci rozhovoru zmínili Jiřího Hromadu, díky kterému byly sexuální menšiny medializovány a také tím, že se veřejně ke své sexuální orientaci přiznal. Nevnímají diskriminaci prezentovanou v médiích, ale cítí diskriminaci, která plyne z nedostatečnosti zákonů, které pořád porušují základní lidská práva sexuálních menšin.

Polovina dotázaných si myslí, že by měla být společnost více informována o sexuálních menšinách. Tato informovanost je důležitá pro přijetí majoritní skupinou a také pro mladé, kteří hledají svou sexuální identitu a pro případný coming out. O kvantitě informací v médiích nepadá mezi účastníky rozhovoru žádná shoda – od požadavků na vyšší informovanost až po odmítání zvyšování informací o sexuálních menšinách, popř. lhostejnost k tomuto tématu.

Kategorie **Média o LGBT** se vztahuje k výzkumné otázce: *Co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, a na jaké úrovni je naše společnost ve vztahu k LGBT?*

Rozbor pojmů:

Normálnost homosexuality – Z rozhovorů byl zjištěn názor, že v médiích začínají být zobrazování civilně, tedy bez nějakých odsuzujících náhledů. Chtějí, aby takové zobrazování bylo samozřejmostí. Hrdinové ve filmech jsou již prostí lidé, kteří řeší běžné problémy. Sami se cítí plnohodnotnou součástí společnosti a sami sebe rozhodně nevidí jako devianty. Také v tom vidí roli médií, když působí osvětově na společnost. V České republice se někteří cítí svobodně, neboť nejsou nějak omezováni. Homosexualita se již běžně zobrazuje a je součástí života.

Nepotřebnost prezentace LGBT – Některé LGBT komunity se prezentují velice dobře a s dobrým úmyslem, ale často je většinová společnost vezme špatně. Většina účastníků

rozhovoru chce žít normálně a nemají důvod se mediálně prezentovat, i když připouštěli, že by ostatní lidé měli vědět, že mají stejné problémy, jako oni. Připouštějí tedy určitou roli médiím ve společnosti.

Filmy o vztazích – Ve světě bylo natočeno mnoho kvalitních filmů s tématy homosexuality či transsexuality, které však často nejsou distribuovány, což je chyba. Většinová společnost má tak menší možnost se seznámit s takovými filmy. U všech zmiňovaných filmů si všimli zaměřenosti na vztahy. Vztahy mezi homosexuály jsou zřejmě nejvýznamnějším tématem, které je zobrazováno. Nejčastěji si vzpomněli na film *Zkrocená hora* (2005).

Filmové festivaly pro mladé – Filmové festivaly s LGBT tématikou umožňují shlédnout řadu filmů, které mají minimální šanci se objevit v televizi nebo v kinech. Zdůrazňují, že jsou to festivaly (např. Mezipatra), kterých se rádi účastnili, když byli mladší. Po shlédnutí filmu odcházeli však většinou s pocitem, že se pro ně nic nemění.

Shrnutí: Rozbor pojmů v kategorii *Média o LGBT* odpovídá na dílčí výzkumnou otázku:

Co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, a na jaké úrovni je naše společnost ve vztahu k LGBT?

V médiích jsou sexuální menšiny zobrazovány méně konfliktněji - již se nezaměřují jen na odchylnosti, ale také na běžnost a civilnost života homosexuála. Vyzdvihují roli médií jako zprostředkovatele informací mezi většinovou a menšinovou populací. Z médií jmenovali hlavně filmy, filmové festivaly a internet. Méně příznivě pak hodnotili mediální činnost LGBT komunit, právě z důvodu přehánění a zbytečných excesů, což může u většinové společnosti evokovat negativnější vnímání. Většina účastníků rozhovoru se snaží žít běžným životem a neudrží s LGBT komunitami kontakty.

ZÁVĚR

V bakalářské práci na téma „Mediální obraz sexuálních menšin“ jsem se zabývala přehledným zpracováním tématu médií, sexuálními menšinami, popisují jejich rozdělení, příčiny vzniku homosexuality, právo a diskriminaci, a celkovou problematiku sexuálních menšin a jejich vztahu k médiím.

Cílem práce bylo popsat a analyzovat mediální obraz sexuálních menšin se zaměřením na filmy a zhodnotit názory jedinců z této komunity na média a na jejich vzájemný vztah. Tyto cíle byly naplněny.

Ukázalo se, že média jsou nedílnou každodenní součástí životů lidí napříč celou společností, a tedy i součástí sexuálních menšin. Jsou největším poskytovatelem a zprostředkovatelem informací. Dochází zde k vzájemnému působení všech zúčastněných lidí. Mají zkušenostní význam nejen pro většinovou populaci, ale také pro případné sebevnímání a sebeidentifikaci LGBT minority (především skrze internet a filmy).

V teoretické části jsem se zaměřila na vysvětlení nejdůležitějších pojmů související s tématem médií a sexuálních menšin, co jsou média, jaká je jejich funkce, co jsou sexuální menšiny, legislativou spojenou se sexuálními menšinami a popisem jejich hlavních problémů prezentovaných v médiích (právem a diskriminací, registrovaným partnerstvím, rodičovstvím, právem na změnu pohlaví).

Z praktické části analýzy filmů vyplývá, že zobrazování sexuálních menšin v kinematografii prošlo velkým vývojem v průběhu celého 20. století až dosud. Počáteční stereotypy typu nešťastná oběť, zvrhlík, zločinec, outsider, podivný samotář nebo na druhé straně komická až směšná postava se v čase měnila na reálné zobrazování homosexuála jako člověka s běžnými, každodenními starostmi a radostmi. Stále je však ve filmech řešen komplikovaný vztah se sexuální většinou a vztahy obecně. Vývoj ve světové kinematografii je daleko progresivnější než u nás. V ČR se filmy s homosexuální tematikou objevily převážně po roce 1989. Přestože těchto filmů mnoho není, tak výrazně ovlivnily názory lidí a zpětně prezentaci leseb a gayů v médiích. V poslední době se téma sexuálních menšin objevuje ve velkém množství filmů, i když jen okrajově. Zdá se, že se jedná o „módní vlnu“.

V druhé praktické části jsem provedla rozhovor s šesti lidmi homosexuálního zaměření. Tématem rozhovoru bylo, jak vnímají média, jaký mají názor na jejich zobrazení v médi-

ích a jak jsou prezentováni. Pro interpretaci rozhovorů jsem použila metodu otevřeného kódování a vytvořila jsem tři kategorie: vztah k médiím, tolerantnost společnosti a objektivita médií a média o LGBT. Lidé ze sexuálních menšin se v produktivním věku příliš o mediální obraz LGBT nezajímají, nezaměřují se na něj, ale vnímají ho. Stále ho považují za zkreslený, méně objektivní, ale uvědomují si obrovský nárůst informovanosti díky internetu, pořadům a filmům v televizi a filmovým festivalům. Díky větší medializaci tématu vnímají nárůst tolerantnosti ve společnosti, zejména u mladších lidí. V Médiiích zpravidla necítí prezentování diskriminace, ale v občanském životě diskriminací vnímají a ví, že jsou porušována jejich základní lidská práva. Z rozhovorů dále vyplynulo, že s tím, jak se LGBT skupina prezentuje na gay průvodech, nikdo z dotázaných nesouhlasí. Méně pozitivně hodnotí mediální činnost vlastní LGBT komunity, neudržují s ní vazby, neidentifikují se s ní a necítí sounáležitost. Tito lidé, jejichž coming out proběhl dávno a již žijí svůj každodenní život, se spíše snaží o „zneviditelnění“.

Doufám v trend přiznávání více práv sexuálním menšinám do budoucna a tím přiznání rovnosti s většinovou společností. Věřím, že již brzy nastane doba, kdy budou mít i tito lidé rovnocenné postavení a nikoho již nenapadne, že by tomu mělo být jinak. Svědčí o tom i zpráva o plánu EU proti homofobii a diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity. Přestože je náš stát hodně liberální, jeho legislativa je stále diskriminační vůči těmto menšinám a členství našeho státu v EU je zárukou nadcházejících změn.

To co vnímám jako velmi důležité ve vztahu k sexuálním menšinám, je informovanost a osvěta, aby člověk nepodléhal degradujícím předsudkům, mýtům a stereotypům. Osvětou, by se mělo začít již od malých dětí, v rodinách, i ve školách. Vzdělávání a školní prostředí je podstatným faktorem formování osobnosti, dítě se zde učí postojům a pohledům na svět, a učitel by měl děti podporovat v demokratickém myšlení a toleranci. K tomuto slouží např. Duhová výchova (na internetových stránkách projektu je možné najít materiály, které mohou pomoci ve výchově a výuce). Žáci by měli být vychováváni k tomu, že láska má různé podoby, a že je dnes mnoho alternativních rodinných modelů. Jednopohlavní rodičovství patří k jednomu z nich, čímž se děti dovědí i o existenci homosexuality. Tento druh soužití je v dnešní době běžný a je stále na vzestupu, i přesto, že společnost o podobných záležitostech mlčí, dělá, že se jí to netýká a že to není normální.

V rámci hledání různých informací o LGBT skupině jsem narazila na obrovské množství různých internetových stránek, blogů a informací různých kvalit. Ráda bych zmínila pár mediálně prezentovaných příběhů, které blíže popisují v poslední příloze této práce. Tyto

příběhy mně velmi zasáhly a donutily mně o nich do hloubky přemýšlet a především je sdílet s ostatními lidmi. Tato osobní zkušenost je typickým příkladem, jak média působí na osobnost člověka a tím na změnu ve společnosti.

Tato bakalářská práce mi pomohla prakticky použít poznatky ze studia sociální pedagogiky a příbuzných oborů. Sociální pedagogika má významný podíl na sociální komunikaci a tím i na změnách společnosti v názorech a postojích vůči sexuálním menšinám prostřednictvím médií. Z práce částečně vyplývá, že sociální pedagogika opravdu snižuje napětí a navozuje dialog mezi sexuální většinou a sexuálními menšinami.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BRZEK, A., PONĎELÍČKOVÁ-MAŠLOVÁ, J. *Třetí pohlaví?* 1. vyd., Praha: Scientia medica, 1992. 124 s. ISBN 80-85526-03-4.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost.* Praha: Karolinum, 2002. 374 s. ISBN 80-246-0139-7

DUBAJ, Š. *O postoji bratislavské společnosti k problematice homosexuality.* In: Janošová, Pavlína: *Homosexualita v názorech současné společnosti.* Praha: Karolinum, 2000. 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

ELLIS L., COLE-HARDING S. The effects of prenatal stress, and of prenatal alcohol and nicotine exposure, on human sexual orientation. *Physiology & Behavior*, 2001, 74 (1-2): 213–226.

FAFEJTA, M. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality.* 1. vyd. Věrovany: Nakladatelství Jana Piszkiwicze, 2004. 159 s. ISBN 80 86768-06-6.

FAY, B. *Současná filosofie sociálních věd.* přel. Ogrocká, J. 1. vyd. Praha: SLON, 2002. 324 s. ISBN 80-86429-10-5.

FIFKOVÁ H., WEISS P., PROCHÁZKA I., COHEN–KETTENIS P. T., PFÄFFLIN F., JAROLÍM L., VESELÝ J., WEISS V. *Transsexualita a jiné poruchy pohlavní identity.* Grada Publishing, a.s., 2008, 216 s. ISBN 978-80-247-1696-1.

FIRESTEIN, B. A. *Becoming Visible: Counseling Bisexuals Across the Lifespan.* Columbia University Press, 2007, 450s. ISBN 978-0-231-13724-9

HAMER, D. H., HU, S., MAGNUSON, V. L., HU, N., PATTATUCCI, A. M. A linkage between DNA markers on the X chromosome and male sexual orientation. *Science*. 1993, 261 (5119): 321-7.

JANOŠOVÁ, P.: *Homosexualita v názorech současné společnosti.* 1. vyd. Praha: Karolinum, 2000. 218 s. ISBN 80-7184-954-5.

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ, B. *Masová média.* Praha: Portál, 2009, 413 s. ISBN 978-80-7367-466-3.

KOUCKÁ, P. Existuje bisexualita? *Psychologie dnes*. 2006, roč. 12, čís. 7/8, s. 29. ISSN 1212-9607.

KUNCZIK, M. *Základy masové komunikace*. Praha: Univerzita Kalova, Karolinum, 1995, 1. vydání, 307 s. ISBN 80-7184-134-X.

LAKOTOVÁ, L. *Manželstvo homosexuálov pred ESELP*. Bulletin Centra pro lidská práva a demokratizaci, 2013, 2 (7/8), s. 11.

McNAIR, B. *Sociologie žurnalistiky*. přel. Loupová, H. 1. vyd. Praha: Portál, 2004. 182 s. ISBN 80-7178-840-6.

MLEZIVA, E. *Diktatura informací*. Plzeň, 2004, 133 s. ISBN 80-86898-12-1.

MUSIL, J.: *Elektronická média v informační společnosti*. 1. vyd. Praha: Votobia, 2003. 261 s. ISBN 80-7220-157-3.

PIETRUCHOVÁ, O. Homosexualita, společnost a politika. In HANA FÁBRY (ed.) *Triangel: homosexualita - společnost – politika*. Prvé lesbické združenie Museion, 2007, s. 13-34. ISBN 977-80-969704-9-0.

PUTNA, M. C. *Homosexualita v dějinách české kultury*. Praha: Akademie, 2013, 496 s. ISBN 978-80-200-2293-6.

REIFOVÁ, I. *Slovník mediální komunikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2004, 327 s. ISBN 80-7178-926-7.

RODRÍGUEZ-LARRALDE A., PARADISI I. Influence of genetic factors on human sexual orientation. Review. *Invest Clin.*, 2009, 50 (3): 377-91.

SEIDL J., WINTR J., NOZAR L. *Od žaláře k oltáři: emancipace homosexuality v českých zemích od roku 1867 do současnosti*. Brno: Host., 2012, 584 s. ISBN 978-80-7294-585-6.

SOKOLOVÁ, V. Reprezentace gayů a leseb v mainstreamových vizuálních médiích. In *Mediální obraz leseb a gayů*, Jan Kout, Aleš Rumpel a Martin Strachoň, eds. Brno: STUD, 2006: 3-7.

SPARGO, T. *Foucault a teorie podivného*. přel. Vacek, J. 1. vyd. Praha: Triton, 2001. 73 s. ISBN 80-7254-210-9.

STRAUSS A. L., CORBINOVÁ, J. *Základy kvalitativního výzkumu: postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Sdružení Podané ruce, Boskovice: Albert, 1999. 196 s. ISBN 80-85834-60-X

SURYNEK, A., KOMÁRKOVÁ, R., KAŠPAROVÁ E. *Základy sociologického výzkumu*. 1. vyd., Praha: Management Press, 2001. 154 s. ISBN 80-7261-038-4

TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. 1. vyd. Praha: Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8.

UZEL, R. *Mýty a pověry v sexu*. 1. vyd. Praha: Práce, 1990. 156 s. ISBN 80-208-0936-8.

WEISS P., ZVĚŘINA J. *Sexuální chování v ČR – situace a trendy*. Praha: Portál, 2001, 160 s. ISBN 80-7178-558-X.

WINTR J. Homosexualita jako téma v české právní vědě 1989-2009. In „*Miluji tvory svého pohlaví*“. *Homosexualita v dějinách a společnosti českých zemí*. Himl P., Seidl J., Schindler F. (edd.), Praha: Argo, 2013, s. 453-478. ISBN 978-80-257-0876-7

Internetové zdroje

BEŇOVÁ, K., GOGA, S., GJURIČOVÁ, J., HROMADA, J., KODL, P., LOUŽENSKÝ, J., NOVÁ, J., OTÁHALOVÁ, L., PECHOVÁ, O., PROCHÁZKA, I., SOKOLOVÁ, V., STRACHOŇ, M., ŠTĚPÁNKOVÁ, M., WALEK, C., WINTR, J. *Analýza situace LGBT menšiny v ČR*. Praha: Úřad vlády ČR, 2007. Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/CZ_analyza_web.pdf

BRV. *Evropa se dočkala: první transsexuální muž v Německu porodil dítě*. [on-line] 2013 [cit. 28. 3. 2014] Dostupné z: http://ona.idnes.cz/prvni-evropsky-muz-porodil-dite-dok-nasi-muzi.aspx?c=A130910_162024_nasi-muzi_brv

ČTK. *Operační změnu pohlaví podstoupí v ČR ročně 50 až 60 lidí*. [on-line] 2012 [cit. 3. 3. 2014] Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/operacni-zmenu-pohlavi-podstoupí-v-cr-rocne-50-az-60-lidi-20121129.html

DIMITROVÁ, M. *Jak jsou na tom Češi s tolerancí?* [on-line] Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR, 2007. [cit. 3. 12. 2013]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3403/f3/100676s_ov70413.pdf

ŘURDOVIČ, M. *Postoje veřejnosti k právům homosexuálů – květen 2013*. [on-line] Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR, 2013. [cit. 5. 4. 2014].

Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7023/f3/ov130604.pdf

Evropský parlament. *Návrh usnesení Evropského parlamentu o plánu EU proti homofobii a diskriminaci na základě sexuální orientace a genderové identity*. [online] 2014, [cit. 20. 4. 2014]. Dostupné z: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2014-0009+0+DOC+XML+V0//CS>.

GATES, G. J. *How many people are lesbian, gay, bisexual, and transgender?* [online]. The Williams Institute, 2011-04, [cit. 3. 2. 2014]. Dostupné z: <http://williamsinstitute.law.ucla.edu/wp-content/uploads/Gates-How-Many-People-LGBT-Apr-2011.pdf>

World Health Organization. *Gender and Genetics*. [on-line] WHO, Genomics resource centre, 2013 (cit. 3. 3. 2013). Dostupné z: <http://www.who.int/genomics/gender/en/index1.html>

GLIONNA, J. *US gay and lesbian population count breaks new ground*. [on-line] The Sydney Morning Herald, 2013 [cit. 10. 2. 2014] Dostupné z: <http://www.smh.com.au/world/us-gay-and-lesbian-population-count-breaks-new-ground-20130219-2ephd.html>

Isna.org. *Is a person who is intersex a hermaphrodite?* [on-line] Intersex Society of North America. Isna.org. [cit. 9. 9. 2013]. Dostupné z: <http://www.isna.org/faq/hermaphrodite>

Intersexualita. *Velký lékařský slovník* [on-line] [cit. 20. 2. 2014] Dostupné z: <http://lekarske.slovníky.cz/lexikon-pojem/intersexualita-4>

Proud. *Krátká zpráva o stavu registrovaného partnerství v České republice*. [on-line] 2014 [cit. 20. 4. 2014] Dostupné z: <http://www.proudem.cz/novinky/102-zprava-o-stavu-registrovaneho-partnerstvi-u-v-ceske-republice.html>

Sex Discrimination Amendment (Sexual Orientation, Gender Identity and Intersex Status) [on-line] Act 2013, No. 98, 2013, ComLaw, C2013A00098, 2013 [cit. 5. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.comlaw.gov.au/Details/C2013A00098>

SPENCEROVÁ T. *Jak se žije translidem v ČR*. [on-line] 2000 [cit. 3. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.translide.cz/translide-cr>.

STEAKLEY J. *„Anders als die Andern“*. *Ein Film und seine Geschichte (= Bibliothek rosa Winkel*. Bd. 43). Männerschwarm-Verlag, Hamburg 2007, ISBN 978-3-939542-43-8

(Rezension von D. Naguschewski), Ausschnitt mit Handlung und Entscheidung der Film-Oberprüfstelle [on-line] [cit. 14. 3. 2014] Dostupné z: http://www.zfl-berlin.org/tl_files/zfl/downloads/veranstaltungen/sonstiges/andersalsdieandern.pdf

TN.cz "*Těhotný muž*" se rozvádí. *Manželka ho bila!* [on-line] 2012 [cit. 28. 3. 2014] Dostupné z: http://tn.nova.cz/bin/mobile/index.php?article_id=339140

Translidé. *Malý průvodce matrikou pro TS osoby.* [on-line] 2003 [cit. 3. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.translide.cz/matrika>.

Transsexualita. [on-line] 2014 [cit. 3. 3. 2014] Dostupné z: http://www.transsexualita.cz/?page_id=51.

TUČEK, M. *Tolerance k vybraným skupinám obyvatel – březen 2014.* [on-line] Praha: Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR, 2014. [cit. 5. 4. 2014]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a7209/f3/ov140408.pdf

Vláda ČR. *Statut Výboru pro sexuální menšiny.* [on-line] 2010 [cit. 13. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/Statut-Vyboru-pro-sexualni-mensiny-final.doc>

Vláda ČR. *Zpráva o stavu lidských práv v České republice v roce 2012.* [on-line] 2013. [Publikováno 14. 8. 2013] [cit. 10. 2. 2014] Dostupné z: http://www.vlada.cz/assets/ppov/rlp/dokumenty/zpravy-lidska-prava-cr/_zprava-konecna-verze_.pdf

Vláda ČR. *Výbor pro sexuální menšiny.* [on-line] 2014 [cit. 13. 3. 2014] Dostupné z: <http://www.vlada.cz/cz/ppov/rlp/vybory/sexualni-mensiny/vybor-pro-sexualni-mensiny-24225/>

Wikipedie. *Mezipatra.* [on-line] 2013 [cit. 10. 4. 2014] Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Mezipatra>

Wikipedie. *Gay Pride.* [on-line] 2014 [cit. 10. 4. 2014] Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Gay_Pride

Zákony

Česko. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb. Usnesení předsednictva České národní rady ze dne 16. prosince 1992 o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1993, částka 1, s. 17-23. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=22426>.

ČSFR. Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí ze dne 15. 5. 1992, č. 209/1992 o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992, částka 41, s. 1073-1087. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2564>.

Česko. Zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti ze dne 23. 7. 2004. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2004, částka 143, s. 8270-8316. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4447>.

Česko. Zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání ze dne 12. 10. 1999. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, s. 3722-3754. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3293>.

Česko. Zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů ze dne 31. 10. 2003. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2003, částka 121, s. 5850-5910. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4205>.

Česko. Zákon č. 218/2002 Sb. o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech (služební zákon), ze dne 28. 5. 2002. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2002, částka 84, s. 4914-4987. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=3903>.

Česko. Zákon č. 115/2006 Sb. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ze dne 28. 5. 2002. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2006, částka 38, s. 1362-1374. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=4884>.

ČSFR. Zákon č. 283/1991 Sb. České národní rady o Policii České republiky, ze dne 15. 7. 1991. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1991, částka 51, s. 1180-1189. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2463>.

Československo. Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ze dne 9. 12. 1961. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1961, částka 5, s. 73-126. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=1101>.

Československo. Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ze dne 18. 5. 1990. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1990, částka 35, s. 810-826. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=2346>.

Česko. Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací (antidiskriminační zákon) ze dne 29. 6. 2009. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009, částka 58, s. 2822-2829. Dostupný také z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=c&id=5504>

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Výsledky otevřeného kódování	48
Tab. 2. Přiřazení kategorie k výzkumné otázce	51

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Seznam otázek rozhovoru
- P II Rozhovor s účastníkem č. 1
- P III Rozhovor s účastníkem č. 2
- P IV Rozhovor s účastníkem č. 3
- P V Rozhovor s účastníkem č. 4
- P VI Rozhovor s účastníkem č. 5
- P VII Rozhovor s účastníkem č. 6
- P VIII Obrázek č. 1
- P IX Obrázek č. 2
- P X Obrázek č. 3
- P XI Obrázek č. 4
- P XII Výběr tematicky zaměřených filmů
- P XIII Přehled gay festivalů v ČR
- P XIV Historie festivalu Mezipatra
- P XV Historie festivalu Prague Pride
- P XVI Moje osobní zkušenost s vlivem médií

PŘÍLOHA P I: SEZNAM OTÁZEK ROZHOVORU

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Naznačte charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Vnímáte pozitivně tyto změny?

Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně?

Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?

Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Jak byste si přáli, aby v médiích byla tematika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

IV. Doplnující témata rozhovoru

Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč ano/ne?

Uvažujete o dítěti?

Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

PŘÍLOHA P II: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 1

Účastník rozhovoru č. 1: Iveta

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Já o tom asi nic nevím. Adopce dětí. Hodně se řeší pochody (gay pride).

Co si o tom myslíš? Je to zobrazované tak, jak to je. Já to nesleduju. Pokud něco náhodou někde slyším, tak je to o tom, že se nějaká drobná hvězda prokázala jako že je ... (naše) nebo jí někdo odhalil. Je to spíš taková drbárna. Prezentace na gay pride je taková, jací jsme my. Ti, co se chtějí prezentovat a vystupovat na veřejnosti se tam ukazují.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Nemám vůbec přehled. Nemám televizi a o tisk se taky moc nezajímám.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Dřív nějaké pořady byli. Pamatuji si, že dávali pořad Q, kterej byl prej zajímavěj, ale nevím. Já nemám tu televizi tak nevím. Co je teď vůbec netuším.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

Netuším.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Kdybych věděla, že má někdo z LGBT nějaký pořad nebo plátek tak bych to asi sledovala, protože si myslím, že by to bylo objektivní. Ale nevím, jestli něco takového je.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Nevím, nesleduji. Spíše slyším zprávy jen z doslechu od přátel a vesměs to jsou neutrální či pozitivnější ohlasy.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Ne.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Vnímám, že se pohled změnil – k lepšímu.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Nevím.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

Umírněná. Já nemám potřebu se prezentovat a být se za svá práva. Nemám pocit, že by mě společnost k něčem omezovala nebo že bych měla problém.

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Od té doby se o tu naši problematiku začali média zajímat. Prezentace se určitě zvýšila.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

Jo, hodně pozitivně.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

V některých artovejch a mezipatráckejch filmech jsou LGBT zobrazováni jako chudáci.

- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

Myslím, že bohatě stačí to, co je.

- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

Pár filmů jsem viděla. Nejvíce se tam řeší vztahy mezi partnery nebo s rodiči. Ale s ostatní společností si vůbec nevybavuju. Spíš se řeší ty dva lidi.

Teď si vybavuju *Elvord*. Ale to není normální film. To je spíš jak lesbický město, tam se nevyskytuje vůbec nikdo heterosexuální. To je úplně mimo.

Pak film *Neuvěřitelně pravdivé přátelství dvou zamilovaných dívek*, ale to je zase spíš o jejich vztahu a jak to vnímá rodina, ale zbytek společnosti tam zase není. I když jsou tam kamarádky, které se to pak dozví a jak ty se k tomu postaví.

- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

Ne.

- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Neutrálně. Vnímám rozdíl mezi tím, jak to bylo zobrazováno předtím a dnes. Dřív jsme byli jako úchylové, nenormální a že se musíme léčit. Dnešní populace to vnímá tak, že jsme součástí života.

- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. *Jeden svět*, *Mezipatra*,...? Co si o nich myslíte?

Chodím vždy na jeden film, abych je podpořila.

Pro spousty lidí je to zajímavá věc.

Záměrně se neúčastním. Pokud mi ale někdo řekne, že je nějaký film dobrý ne kvůli tématu, tak na něho jdu. Třeba jsem byla na *Život Adele* a ten se mi líbil. Stejně tak, jako jsem byla teď na *Blízko od sebe*.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Vím, že je www.lesba.cz. Tam jsem hledala seznamku. Ale je to tam takové prázdné. Ale pokud se něco pořádá, tak to tam dají.

- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tematika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

Nevím, jak často se v médiích vyskytujeme. Ale zřejmě to stačí...

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Nejméně konfliktní je kterékoli kromě toho nejvíce konfliktního a to jsou děti a partnerství a vše, co se týká rodiny. Lidé stále nesouhlasí, aby dva lidé LGBT vychovávali lidi.

- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Netuším.

- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Registrované partnerství je na hovno. Lidem zpříjemní život. Je to aspoň něco, ale nemá to žádnou hodnotu. Bylo to něco, aby se zavřeli ústa lidem, které chtěli mít stejná práva jako ostatní. Je to jen papír. Neřeší děti. Kdyby se tehdy neudělalo toto registrované partnerství, ale udělal by se sňatek rovnoprávněj heterosexuálním sňatkům tak je to dobrý. Tehdá už se to mělo dotáhnout do konce. Kdyby se to téma znovu otevíralo, tak by lidé zase říkali, že jim to nestačí a zas něco chtějí. Kdyby to byl sňatek sňatek, tak by to bylo vyřešený. Mělo se to udělat už tehdy – Češi si na všechno zvyknou.

Znám holky, který mají své dítě, mají holčičku. Vyseli na billboardech na podporu toho, aby se podepsala petice nebo uzavřel zákon, aby druhý partner, teda partnerka mohla vychovávat dítě. Mají pádný důvod k tomu se zviditelnit.

Partneři to musí řešit, protože je většinou rodina nepřijala nebo alespoň někdo z rodiny je nepřijal a pokud se něco stane, tak nikdo neví, jak to dopadne.

- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Očekávám, že to společnost přestane řešit kdo je a není homosexuální a vezme to jako součást. Dnes už to společnost bere jinak.

Média s tímto udělali dobrej posun.

- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

V globále věřím, že to bude v klidu.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

V té době moc pořadů moc nebylo. Já jsem se o mediální obraz nikdy nezajímala a vlastně se nezajímám doteď. Ale díky internetu jsem se seznámila s přítelkyní. No. Mé matce to řekl otec mé přítelkyně. Zavolał jí to. Řekla jsem to sestřám, známým a přátelům, kteří to přijali bez problémů. Pouze matka se s tím déle než rok srovnávala. Otec o tom dodnes neví. Rodiče jsou rozvedení. Můj coming out proběhl v 21 letech.

- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč ano/ne?

Já bych do registrovaného partnerství nešla. Pokud bych měla partnera, tak bych samozřejmě do právoplatného sňatku šla. Ale nesměl by to být takový splátanec, kterej to zatím je

- Uvažujete o dítěti?

Pokud bych našla tu pravou, tak určitě ano, pokud by ona měla zájem.

- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

Ne. Ale mám spousty těchto lidí, kteří jsou takto zaměřeni. Když někoho hledáš, tak chodíš mezi tyto lidi a zůstane ti pak pár přátel. Není jednoduché na ulici se s někým seznámit. Holky pořádají jednou za rok beach volejbalovej zápas a tak tam jedu, pak ty lidi už znáš a je dobrý je pak zase po nějaké době potkat. Děcka chodí do stejnejch klubů a na stejné akce a tak se vzájemně znají. Pak stačí znám 4-5 lidí a znáš vlastně všechny :).

- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

Osobně jsem to nezaznamenala, ale slyšela jsem o tom od přátel. Hodně jsme se o tom bavili. Vím, že byl hodně mladý a nechal dopis na rozloučenou. A ví se o něm, protože byl příbuzný mediálně známé osoby.

PŘÍLOHA P III: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 2

Účastník rozhovoru č. 2: Daniel

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Kromě jediného pořadu, který běží v televizi, nic jiného není. Lidí toho stejně moc nevědí a moc se toho tím pádem ani nedoví. Najdou se lidé, které to zajímá a lidé, které to nezajímá. Třeba se najdou mladí, kteří se chtějí vzdělávat. Ale já nikoho takového neznám. Já se dívám pravidelně. Začalo to teď zase dávat. Jsou tam zajímavá témata.

Nejsem si vědom, že by bylo nějaké speciální téma. Nejvíc to vnímám ve spojení s kulturou a uměním.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Nejvíce samozřejmě v televizi. V rádiu prý snad nějaký pořad je, ale já nevím. Kdyby něco běželo a věděl bych o tom, tak si to určitě rád poslechnu.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Ne, v žádném případě. Nemyslím si to. Na to, že to je veřejnoprávní televize, tak ukazuje zkreslený obraz. Špatný obraz. Dokážu si představit, že by mohl být lepší obraz o sexuálních menšinách. Obraz je zkreslený v tom, že dávají špatné (jak bych to řekl..). Ukazují skupiny, které špatně prezentují. Neukazují se tam lidé, kteří žijí úplně běžně. Třeba tak jak žiju já. Vybavuju si obraz páru, který chtějí adoptovat děti – to je téma, které nás trápí a prezentuje nás, naše problémy. Jak se chcete prezentovat, když jste obyčejnej člověk? Proč by měli děti končit v ústavech?

Ve veřejnoprávní TV by toho mohlo být daleko víc.

Vím, že v soukromé TV občas běží nějaký film. Zpravidla je to ale americký film. Ten nemůže prezentovat jakou situaci.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

Myslím, že je prezentována pouze zahraničními lidmi.

Lidé nás berou špatně i vinou gay komunity, která není dobrá.

Češi nejsou celkově vyžralý národ. Já jsem žil nějakou dobu v Austrálii a na Novém Zélandu. Tam mají lidi povědomí sami o sobě, a dokážou se dobře vnímat a rozhodovat se sami za sebe. V ČR nemá člověk možnost do něčeho zasahovat...

My se bojíme. Bojíme se hledat něco. Amerika je třeba také maloměšťácká (ať je jaká je). Každý vidíme jen za svůj roh.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Queer.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

U nás objektivní publicistika nikdy nefungovala a nikdy ani fungovat nebude. Co by z toho měli? Vždycky je to o senzaci.

Určitě jste neviděla včera na Barrandově film Novináři. Evokuje to i českou novinářskou situaci. Je důležité prodat hodně novin.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Samozřejmě sleduju internet, tisk, televizi. Chci mít přehled.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Hlavně ta mladá společnost je otevřenější. Je tam velká změna. Změna k lepšímu než byla, ale ještě to chce hodně práce.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Velice špatně se prezentují. Většinou se prezentují... Gay komunita je zkažená. V médiích se objevují extrémisté. Nemáme dobrou pověst. Sice se občas objeví normální pár, který chce ukázat, že chtějí žít normálně, ale to je kapka v moři. Každého vždy potěší neštěstí toho druhého. Pokud se budeme jako celek prezentovat špatně, tak nás lidé budou brát špatně.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

Ty skupiny, které mají nějaký zájem, se prezentují velice dobře. Snaží se ukazovat, jak nejlépe umí. Ukazují různé akce, výlety...

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Určitě se zlepšila. V TV běžela upoutávka na Mezipatra. V Mezipatrech se snaží prezentovat různé filmy z různých zemí. Ale nedávají se dostatečné finance. Vláda, která chce, aby fungovala nějaká zpětná vazba, by měla zastupovat lidi ve všem a přispívat na různé oblasti. Ne jen na LGBT, ale i na děti, staré.. prostě různě.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

Zcela určitě.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

Není. Spousta informací se v médiích nevyskytují.

- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

S mírou. Myslím si ale, že to co je teď je málo. V současné době určitě málo.

- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

Hlavní hrdina v těchto filmech je běžný člověk, který řeší běžné problémy. Vztahy, každodenní problémy. Ti lidé nejsou špatní, ale doba je špatná. Spíš jde o to, že.. Popravdě řečeno, co dopadá dobře? My jsme si taky představovali jiný život. Snažíme se žít, jak to dá. Ten život není o tom, že všechno dopadá jen dobře. Filmy evokují to, jak to opravdu je. Život není o tom, že vždy dopadne všechno dobře.

Film *Sebastian* je o klukovi, který se seznámí s kamarádem, heterosexuálem a po nějaké době se přijde na to, že je homosexuál a jak to přijímají ostatní a nakonec zůstanou kamarádi.

Film *Mandragora* je pravdivý film. Jsem v něm hrál také jednu z vedlejších rolí. Ani by jste mě tam nepoznala ☺. (<http://www.kfilmy.cz/klasicke-filmy/mandragora-1997>)

- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

Určitě se objevili. Teď si ale nic nevybavuju. Pokud se něco takového objeví, tak to přepnu, protože to nepovažuji za neobjektivní a to já nesleduji.

- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Objevují se různé. Vždy záleží na tom, kdy a proč něco vysílá. Jsou pozitivní, negativní a neutrální.

- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?

Je tam spousta filmů, které mají dobrý základ. Teď tam nechodíme už 3 roky. Nemáme na to peníze.

Filmy jsou fajn. Chybí mi tam ale osvěta. Je to takové anonymní. Člověk jde pouze na film a odchází s tím, že se pro něho nic nemění. Většinová společnost nemá vlastně důvod tam jít.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Sleduji www.boyle.cz. Některé články jsou tam pravdivé, jiné ne. Člověk musí umět hledat mezi řádky. Zajímám se o gay komunitu jako celek. Mám rád přehled – ve všem, v ekonomii, ve vládě. Mám rád přehled a rád vím. Hlavně ve věcích, které se týkají mě.

- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tematika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

Realita je v současné době dost tristní. Mohlo by toho být víc. Mělo by tam být víc o tom, co nás jako komunitu zajímá. Třeba adopce. Zákon o registrovaném partnerství není takový, jaký by měl být. Mělo by být zrovnoprávnění s manželstvím. My jsme spolu s manželem využili tohoto titulu. Budeme mít teď výročí 3 roky. Má to své výhody i nevýhody. Každopádně je to málo.

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Cokoli, co je prezentováno v médiích a je o gay komunitě je přijímá různě. Jsou lidé, kteří si to rádi poslechnou, kterým to nevadí, a někteří, kteří si to poslechnou a začnou proti nám vystupovat. Záleží na společnosti jako celku. Pro Čechy je typické, že čekáme a vyžadujeme, aby za nás někdo myslel. Myšlení bolí.

My samozřejmě oba máme zkušenost s homofobní reakcí. A nebylo jich málo. Třeba i tady na ubytovně jsme se s tím setkali. Lidé se občas dívají na nás kolikrát skrz prsty. Lidé si to pak nenechají vysvětlit. Je to omezenost těch lidí, kteří s tím mají problém.

- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Občas se něco vyskytne, ale jedná se spíše o zprávy ze zahraničí.

- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Určitě není. Společnost bude připravená tak za 50 let. Záleží na tom, jestli společnost změní přístup. Nejde jen o vládu. Jde o lidi jako celek. Většina lidí nechce jakkoliv měnit svůj postoj. Lidé se nechtějí moc měnit a přijímat svůj názor. Lidé, kterým je nad třicet těžko přijímají nové názory.

Je to podobné i Romů. Nesnažíme se je poznat, proč je tomu tak, jak je. Proč žijí na okraji společnosti.

- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Přístup mladých se mění. Jsem za to velice rád.

Média by měla být nápomocna lidem v tom, aby se změnili ve svých postojích.

Musí být dobrá prezentace.

Je to o osvětě a o tom s lidma mluvit. My dva jsme přístupni tomu si o tom s kýmkoliv promluvit, pokud mají zájem.

Lidé nás musí brát zcela normálně. Je to o tom, jaký mám přístup k životu jako celku. Pokud se snažím žít normálně, platit daně, pracovat. A co dělám ve svém soukromí je věc zcela jiná. My se také nezajímáme o tom, co kdo dělá ve své ložnici.

I slovo homosexuál není zrovna šťastné, ale prostě je. Někdo ho vymyslel a já ho akceptuju. Používáme slovo gay.

- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

Záleží na mladých, kteří přijdou po nás. Jaké si to uděláme, takové to bude. Záleží na nás, jak k nám budou lidé přistupovat. Záleží na tom, jak se budeme chovat.

Neudržíme kontakt s gay komunitou. Jsem z toho zklamaný, jak se naše komunita mediálně prezentuje. Třeba já jsem viděl Mardi Gras v Austrálii. Každá skupina se nějak prezentuje. Je to gay průvod, ale má nějakou úroveň. Ukazují se taneční skupiny, alegorické vozy, výrobky a to, čemu se věnují, jaké mají profese. Je to příklad toho, jak by měla taková akce vypadat. Je to o pomoci gay komunitě. Probíhá tam promítání filmů, osvěta a jiné věci. Každý si tam vybere to, co chce. Je to zajímavé a dobře přijímané i heterosexuální komunitou. Nikdo nikoho do ničeho nenutí. Lidé se tam výborně baví a velice živě spolu komunikují. Chodí tam lidé, kteří se chtějí něco dozvědět, něco se naučit.

Byl bych raději, kdyby gay průvody u nás tak jak jsou, vůbec nebyli. Jsou tam lidé, kteří se chtějí pouze zviditelnit.

Lidé se u nás nemají kde se dozvědět informace o nás. Neexistuje nikdo, kdo by chtěl prezentovat obyčejnost, to normální jak to je. I vy byste se asi moc nezajímala o něco obyčejného...

Musí existovat správný přístup, aby si lidé zajímali o různé informace, abychom se zlepšovali a vzájemně se ovlivňovat v tom dobrém.

Všechno zaleží na tom, jak jsou věci podány.

Lidé musejí chtít se více vzdělávat a vidět i věci za rohem, ne jen to co vidím. Umět hledat informace a být přístupný. Naučit se číst mezi řádky.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

Ne. Hned jak jsem začal přemýšlet nad svou sexualitou, tak jsem věděl, že se mi více líbí kluci. Moje rodina o mé orientaci nevěděla. Pouze babička a ta to přijala skvěle. Otec by to nikdy nepřijal. Přátelé to vzali v pohodě a okolí, jak kdo.

Je to složitá situace.

Heterosexuální vztah jsem žádný neměl. Před mým současným partnerem jsem měl „manžela“ a to nedopadlo dobře. S mým současným partnerem jsme spolu 6 let.

- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč?

Znám se s přítelem skoro 20 let. Byli jsme hodně mladí a nedomluvili jsme se. Já jsem hodně cestoval a pak jsem se vrátil. A pak jsme se dali zase dohromady a pak jsme před těmi 3 roky využili registrované partnerství.

- Uvažujete o dítěti?

Přítel má dvě děti z předchozího heterosexuálního vztahu. Pochází z křesťanské rodiny a tak se chtěl „přizpůsobit a nezklamat rodinu“ a tak si pořídil dvě děti. Zatím se s nimi moc nestýkáme, ale děti to vědí. Uvidíme časem.

- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

Ne. Už ne. Jsem z ní zklamaný. Žijeme běžným životem.

- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

Ano. Je to lidská tragédie, pro celou rodinu a vlastně i pro naši společnost. Je to zvláštní, myslím si, že mladí mají lepší podmínky. Jsou různé instituce, které jim mohou pomoci.

Je to bohužel typický případ netolerantnosti ze strany autority (církve). Církev je morová rána, která zabila milióny lidí. Takový farář by na tomto místě být neměl, církev (hlavně katolická) by se měla změnit.

Dále se náš rozhovor svedl k lidem, kteří mají příležitost k tomu, ostatní ovlivnit. To znamená o vládě a úřednících. Byla to dlouhá debata o tom, jak by to mělo všechno fungovat. Ale to je na další bakalářskou práci 😊

PŘÍLOHA P IV: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 3

Účastník rozhovoru č. 3: Monika

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Moc toho není. Jsou nějaké dokumenty. Hrané filmy se snaží v poslední době (pokud je tam homosexuální tematika) o zobrazování reality, jde o realitu homosexuálního života.

Pak si vybavuji nějakou debatu na parníku, kde poslankyně za KDU-ČSL říkala, že nejsme normální, že jsme na palici a že je to úchylnka.

Když to vezmu v globálu, tak je naše společnost tolerantní. Naše společnost je otevřená a tolerantní. Informovanost lidí je dobrá.

Témata jsou adopce, partnerství (i když to už jsou témata, která jsou vyřešené registrovaným partnerstvím). Teď je homosexuální tematika uzavřená a je na bodu mrazu. Byla jiná období, kdy se to řešilo a byla homosexuální tematika prezentována, ale teď ne. Spíš to bylo v době uzákonování registrovaného partnerství. A tím je to daný.

Prezentují se ale festivaly, jsou různé spoty.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

ČT 1 a ČT 2. Nevím jak v rádiích. Prý tam nějaký rozhovor byl.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Ne. Těžko může heterosexuál postihnout tuto tematiku. Jsou zajímavější témata, než je toto. Tahle tematika pro ně není zajímavá.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

Ne. Je to všechno o lidech. Občas je nějaký film, ale procento je mizivý.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Je pořad Queer. Dávali ho pozdě v noci. Ale ani nevím, který den to bylo. Jinak o jiném nevím. Dřív jsem se záměrně dívala. Víím, že to teď dávají, ale nevím kdy.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Queer je objektivní.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Ne.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Jo, asi se to hnulo k lepšímu. Je to jiné. Tenhle stát je tolerantní.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Vím o pěti komunitách, ale většinou jsou v Praze. Je skupina, která je určená k medializaci a dostává nějaké peníze ze státu. Většina homosexuální žije v utajení a prezentují je tyto neziskové organizace. Dvě organizace v republice jsou profesionální. Jinak my se neprezentujeme. Ale ti, co prezentují, to třeba nemyslí špatně, i když to, jak to dělají, to většinová společnost vezme špatně.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

Měla by být větší prezentace. Víc prezentovat. Lidé by měli být informováni, kdo jsme a že žijeme jako ostatní.

Heterosexuální většinu zajímá sex, a jak to ti homouši mají.

Spíš se chtějí prezentovat mladí.

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Zvýšila se. O 100 %. Jo, Hromada se hodně zasadil o prezentaci naší menšiny.

Je to důležité pro mladé, kteří se hledají, a hodně jim to pomůže. Je X webových stránek, kde můžou hledat informace. Tam je toho tolik a píšou to ti, co si myslí, že je homosexuál a dostane tam hodně informací a poraden.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

100%.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?
Ne. Jsou tam rozhovory. Ale mezi námi není rozdíl. Homosexualita není ale rovnocenná na úrovni heterosexuality.
- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?
Já bych to nesrovnávala. Přijde mi to nesmyslný.
- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?
Já jsem viděla jeden severskej film na festáku ve Varech, ale nemůžu si vzpomenout, jak se jmenoval.
Vojáková dívka. To byl brutální americkej film podle skutečné události. Jak se americkej voják zamiloval do transsexuála, kterej se nechával předělat a byl ještě v procesu přerodu, když se seznámili. Ostatní vojáci ho umlátili pálkou. Ten voják se tomu bránil, ale zamilovali se do sebe. Ten konec je ale hroznej.
Zkrocená hora. To byl hodně silnej film.
- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?
Zahraniční zpravodajství ve světě. U nás doma ne.
Ale vybavuji si ten pořad s tou poslankyní za KDU (už jsem jí zmiňovala). Byl to nějaký pořad, kdy tam byli politici a řešilo se myslím partnerství nebo adopce. Z toho šel až strach. Říkala, že jsme narušení, úchylové, nemáme co dělat ve společnosti, jsme úchylové. Byla to nějaká rozprava politiků. Mně z toho bylo úplně špatně. Ještě tam byla jiná poslankyně za KDU a ta se do ní pustila. To bylo zvláštní. Byl tak ještě ten sociolog, politolog. Ale jak se to jmenovalo...
- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?
Neutrálně. První začala prezentovat Fajtová.
Homosexualita už se běžně zobrazuje a je součástí života.
- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?
Dříve. Hodně. To ještě nebylo prezentováno v televizi. Na MFF ve Varech. Na to jsem se těšila a jezdila tam každý rok v sekci independent, tak byli hodně prezento-

vány tyto filmy, nezávislé filmy. Karlovarské festivalu mně tím hodně učaroval, byl hodně našlapanej tēmato filmama.

Vybavuji si film, na kterém jsem byla s mámou. Na ten nikdy nezapomenu. V 97' roce. Jmenoval se *Deník jeho ženy* od Bunina (Dněvník jeho ženy). To byl laureát na Nobelovu cenu za literaturu v třicátých letech, kterej žil ve svazku takovýho trojúhelníku na francouzské riviéře. Byl ruskej spisovatel, psanec a celý život žil na francouzské riviéře. Byl tam nádherně rozehranej ten jeho příběh. Byl to úžasnej film. Jeho manželka měla přítelkyni. Tenhle film se nikdy nedostal do televize. Byl jenom na tom festáku.

A pak jsem byla na slovensko-maďarském filmu v malém sále v Thermálu, to jsem byla sama. To bylo v době, kdy jsem o sobě přemýšlela a schylovalo se k mému coming outu. To nebylo nic v médiích a nebyl internet. Tam hrál starej Kröner starýho šéfredaktora. To bylo o maďarský novinářce, která byla lesba a v padesátých letech pokusila zběhnout přes hranice a tam jí odpráskli. To byl film snad z 82 nebo 84 roku. Byl to životopisnej film.

V Brně jsme chodily na Mezipatra na podzim.

Hodně dobrá propagace. Jsou tomu hodně nakloněny. Hrozně jim fandím. Každěj z jakékoli menšiny si tam najde ten svůj film. Teď už je to moc zprofanovaný.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?
Je jich hodně. Ale teď už nesledujeme. Nemám na to čas. Je to na tom začátku, když hledáš partnera. Heterosexuálové nemají takový problém někoho najít a sbalit. Mají z čeho vybírat. Doba hledání u homoušů trvá daleko déle. Ta komunita není tak velká.
- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tématika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?
Nestačí. Když to vezmu v globále tak nestačí, především pro ty co se hledají. Jinak mi je to asi jedno.
Vnímám to, že Hromada už není předsedou toho sdružení a já jsem už tak tři roky neslyšela o žádné aktivitě. Dřív byl Hromada stále v televizi a teď se tam nic neděje.
Někdy je mi ale úzko z těch názorů, které slyším. Třeba v práci.

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Děti. Dáváme do státní pokladny tolik peněz, a přitom nás považují za magory a nemůžeme si nic odepsat nic z daní. A toto mě irituje. Je to nespravedlivý, nelíbí se mi to a je to od státu diskriminační. Stále nás vidí jako úchyly.

Já se necítím jako homouš. Jsem prostě bytost, která žije na týhle planetě. Musíš si asi uvědomit, že seš jinej. Ale já nejsem jiná. Připadám si pořád stejná. Nic se nezměnilo, ani coming outem. Sexualita je jenom o hormonech. Je plno lidí, který si to nepřiznají do konce života. Plno lidí tápe a neví...

- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Homofobní zprávy pochází hlavně z východní Evropy a Afriky.

- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Asi ano, na rozdíl od Polska a Slovenska a také na rozdíl od ostatních menšin (např. etnické). Nás většinová společnost bere docela normálně.

- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Lepší. Mladí to berou v pohodě.

Není to jednoduché postavit se před zrcadlo a říct si: „ty jsi homouš“. Je to těžký, když seš vychovávaný v heterosexuální většině. A ještě je příšerné, kolik lidí to zasáhne. Stane se třeba, že si uvědomíš, že jsi homouš a žiješ v heterosexuálním vztahu. To jsou příšerné situace.

- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

Vidím to pozitivně, ale vím, že některé státy se prostě nezmění ve svém vztahu k jiné sexuální orientaci.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

Ano, protože jsem se seznámila přes internetovou seznamku se partnerkou. Můj coming out proběhl ve 33 letech a nebylo to vůbec jednoduché. Věděla jsem to od vysoké školy, ale trápila jsem se 10 let, než jsem to přiznala sobě a ostatním. Když jsem to doma oznámila, tak mně mamka nechtěla ani vidět (s kterou jsem byla kamarádka), dokonce se mě chtěla zříct. A táta, z kterýho jsem měla strach, řekl mámě, že jestli to udělá, tak se s ní rozvede. Rodiče dodnes neví, jak mají reagovat, když se na mě někdo zeptá. Máma tím trpí. Stále polemizuje, co má říct. Zda má lhát nebo říct pravdu. Přestože přítelkyni vzali úplně v pohodě. Brácha brečel a švagrová se pouze smála – přišlo jí to vtipný. Rodinu to vždycky hodně zasáhne. V předchozím zaměstnání jsem přiznala svou orientaci. Nevěděla jsem, jak to vezmou. Ale byla jsem ve velký stresu a měla jsem strach. Tam to ale vzali perfektně. Partnerku vzali. Ale v tomto novém zaměstnání, kde je 800 lidí a já jsem na manažerské pozici mezi muži, nemám odvalu nic říct. Jsem první žena na této pozici. Nemůžu si to ze své pozice dovolit. Mám tolik starostí. Ale často mlžím a je mi to hodně nepříjemné.

Před coming outem jsem měla vztah s mužem. Měli jsme dokonce krátce před svatbou a plánovali jsme rodinu. O to těžší to vše pro mě bylo.

- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč?

Ne. Ten zákon, který to umožňuje je diskriminační.

- Uvažujete o dítěti?

Zatím ne. Řešíme jiné věci.

- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

S komunitou jako takovou kontakt neudržuji a nevyhledávám, ale mám pár kamarádek stejně orientovaných. Jsem strašně ráda, když s nimi jednou za čas strávím čas, který je plný pohody a uvolnění.

- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

Ne, ale určitě chci vědět, co se stalo... Ty o tom něco víš?

PŘÍLOHA P V: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 4

Účastník rozhovoru č. 4: Romana

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Když se něco objeví, tak je to většinou utažený za vlasy. Chybí tam normální lidi, je to spíš takový extrém.

Pak se ještě objevují zprávy, jak se řeší homosexualita ve světě – v různých státech.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Internet (sleduji www.seznam.cz). A nevyskytují se.. asi Katolický deník.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Určitě ne. Všechny to neosloví.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

To snad kdyby bylo něco zajímavého, třeba jak lesba zabije lesbu nebo gay gaye.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Ne.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Já si nejsem jistá, zda je pořad Queer objektivní.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT? Zprávy sledujeme, ale nezaměřujeme se.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Posun je vidět. Společnost je tolerantní. Už o tom něco ví a někoho znají ze svého okruhu. Už nejsme mimozemšťani.

V Polsku se snaží bojovat za svá práva. Na Slovensku ne.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Ti, co žijou normálně, se nemají důvod prezentovat. Jsou tam často exhibionisté. Ale jinak si myslím, že je netolerance vůči ostatním skupinám je stejná. Třeba ve srovnání s cikány, cizinci.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

Lidi by měli vědět, že máme stejné problémy. Platíme hypotéku, chodíme do práce, máme problémy s autem, vaříme atd.

Určitě by se nemělo chodit s transparenty. Mám pocit, že už není zájem. Chceme mít už svůj klid.

Už se nemusíme schovávat pouze v gay barech. Už to bereme normálně. Nemám strach svou partnerku chytit za ruku anebo jí políbit. Už není důvod, aby se zakládali homosexuální bary a restaurace.

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Určitě zvýšila. Hromada uváděl nějaký pořad a na závěr se po několika dílech sám přiznal, že je gay. Jak se ten pořad jmenoval. Jo, už vím – byl to Legato.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

Určitě.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

Neslyšela jsem nikdy nějaké srovnání homosexuality a heterosexuality.

- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

Do stejné míry jako u heterosexuálů.

- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

Většina filmů je zaměřených na vztah. Ale napadá mě film *Kdyby zdi mohly mluvit*. Je to o vztahu a o komunitě. Jsou to 3 příběhy, které se prolínají do heterosexuálního života. Je to o tom jak je vnímají ostatní.

Ještě si vybavuju *The L word*. To byla blbost. Je to jenom o lesbách. Nejsou tam heteráci. Je to protipól heterosexuálních filmů.

- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

U nás jsou zprávy neutrální, ale nijak to neposuzují. Možná se politikové bojí, aby se pak neprovalilo, že je náš prezident taky gay ☺.

- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Neutrálně. Dříve se to moc neprezentovalo.

- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?

Účastnila jsem se hodně. V Brně hodně. Je to prezentace takovou inteligentní formou.

Spíš si teď vybavuji knihu, kterou jsem nedávno četla. V knize *Žitkovské bohyně* byl taky příběh o lesbách. Je to příběh etnologky.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Teď už žádné nesledujeme, ale předtím jsem to sledovala hodně. Hlavně seznamka.

- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tematika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

Stačí. Mělo by to být asi vyrovnanější. Vybavuju si Výměnu manželek a to byl takovej tahák sledovanosti, kdy tam macho dostal lesbu.

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Adopce dětí. Střídání partnerů.

- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Ne, nevybavuji si je.

- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Ano, můžeme být rádi, že žijeme zde (v ČR).

Já třeba vím, že musím být v práci lepší než ostatní a pak si můžu dovolit říct, že mám jinou orientaci. Alespoň to tak cítím. Člověka můžeš přesvědčit jen svým chováním.

- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Mladí mají velkou výhodu proti nám.

- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

Budoucnost vidím, pozitivně. Určitě se to někam posune. Pokud budou chtít státy spolupracovat, tak si budou muset navzájem své názory a postoje na sexuální menšiny přizpůsobovat.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

Tenkrát mi média nijak nepomohla. Proběhl u mě v 18 letech, hned mi to bylo jasné. Máma to vzala velmi těžko. Tátu to vůbec nezajímalo. Jedině co mně v té době trápilo, bylo, že jsem hrála v kostele na varhany a farář mi řekl, že skončím v pekle a že žiju hříšným životem a nebudu mít od něho odpuštění. S tím jsem se musela vyrovnat a po několika letech jsem přestala chodit do kostela. Já jsem svou orientaci v práci přiznala a v podstatě jsem s tím neměla problém a vyšlapala jsem tím cestu i své kolegyni, která se třeba ani doma nepřiznala.

- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč?

Ne. Kvůli nerovnosti s manželským svazkem.

- Uvažujete o dítěti?

Ráda bych dítě měla. Děti mám ráda.

- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

Nemám. Stýkám se s několika kamarádkami, lesbami. Můžeme spolu rozebírat, co nás trápí.

- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

Ne, ale když o tom teď mluvíme, tak si něco málo vybavuji, ale neznám okolnosti.

PŘÍLOHA P VI: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 5

Účastník rozhovoru č. 5: Helena

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Nedostatečné. Ale my to moc nesledujeme. Nenapadá mě žádné ústřední téma, které by v médiích bylo.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Internet.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

Dokumenty. To jak je provedený je už věc dobrá. Jsem si teď vybavila Doležala z Reflexu, který se účastnil pochodu Love parade v Praze a on to úplně otočil, že se jako heterák mohl účastnit toho pochodu a že byl výborně přijat (i když byl jako menšina) a že z toho měl výbornej pocit, že ho nikdo neodsuzoval.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

Ve filmu a seriálu je jedna buzola a nebo jedna pivo a pohorky (hláška z Will a Grace – jedná se o lesbu). Je to pouze pro pobavení a pro zatraktivnění.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Ne. Myslím, že něco měla Ester Kočíčková, nějaký okýnko.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Nevím. Si teď nic nevybavuju.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Ne. Nejdůležitější je zadavatel pořadu, produkce. Soukromá televize to je průser. Na Nově nebudou dávat kultivovaný život někoho – to nikoho nezajímá.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Ano. Česká společnost byla historicky velmi tolerantní, ale dnes to nikoho nezajímá. Dneska je 80% lidí homosexuální a zbytek o tom ještě neví. Homosexualita je téměř konzervativní manželství.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Vybavuju si, jak se uzákoňoval zákon o registrovaném partnerství, kterej 3x scho-dili ze stolu, než to odklepli. Bylo to tak trapný. Vzbudilo to tolik emocí a k ničemu to nebylo. Bylo to uděláno, aby se vlk nažral a koza zůstala celá. Nechápu, proč se to tak zpopularizovalo. Praktický život nám to neulehčil. Právnička nám řekla, že aby nás bral někdo vážně, tak máme sepsat závěť. To ale umožňuje občanské zákoník všem. Jediné, co nám to umožňuje, že se dozvíme o zdravotním stavu té druhé.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

A měli by se nějak prezentovat?

Snad jenom pro mladé, když se hledají, tak by měl být někdo, kdo jim něco řekne, poradí.

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Všichni jsou tolerantní.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

Jasně.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

V médiích určitě. Je to hodně o maloměšťáckém smýšlení a o tom, jak se k tomu lidi stavějí...

- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

Je mi to jedno.

- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

The L word. Je to o lesbické komunitě. A určitě seriál *Will a Grace* - to je fenomenální.

Ve světě bylo natočeno několik dobřej filmů, které by se měli distribuovat a nedělá se to, a to je chyba. Teda kromě Mezipater.

Myslím, že není žádněj film, kterej je o gay komunitě a většinové společnosti. Je to spíš o vztazích mezi sebou.

A Kdyby zdi mohly mluvit 2.

- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

Ne.

- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Neutrálně. Ano. Trendy jsou k lepšímu. Už nejsme takový úchyláci. Aneta Langeřová, že je osobnost. Ona je tváří, i když nechce být. Je jedna z mála, která se k tomu přiznala. Už se tolik nevymykáme. Vlastně trochu jo, buzeranti jsou extrémně štíhlí, krásní, udržovaní, úspěšní..

- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?

Ano ráda, ale v minulosti. A teď mě to nenapadlo. Víím, že to je, i v kterém čase, ale prostě jsem nešla.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Vůbec.

- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tématika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

Nepřeceňovat.

Nemám ráda tu prezentaci prototyp lesby z 80.let, jak je prezentovali média.

Kapsáče, krátký vlasy, trička bez ramen, tetování, pand'ero...

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

H.I.V. Adopce dětí, ty vyvolávají u lidí emoce. Ale jde to generačně dolů.

- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?

Ne.

- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?

Problém je s dětmi. Lidé pod 50.let s tím nemají problém.

- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?

Samozřejmá záležitost.

- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?

V střední Evropě ano.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?

Ano, seznámila jsem se přes seznamku na internetu. Coming out u mne proběhl hned v pubertě. Patnáct let jsem s rodiči kvůli mému přiznání v podstatě nemluvila. Byla to pro ně absolutní tragédie. Dokonce jsem je musela poslat k psychiatrovi, aby jim to vysvětlil, že nejsem nemocná. Dnes je to trochu lepší, ale není to dobré.

- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč?

Ne. Nic to neřeší.

- Uvažujete o dítěti?

Ano.

- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?

Vůbec ne.

- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?

Ano, slyšela jsem o tom z několika zdrojů (televize, tisk a internet). Velmi mně to zasáhlo. S věřícími mám své zkušenosti. Každopádně je to obrovský příklad pro rodiče, aby své děti a jejich problémy brali vážně a naslouchali jim.

PŘÍLOHA P VII: ROZHOVOR S ÚČASTNÍKEM Č. 6

Účastník rozhovoru č. 6: Anna

I. Média a LGBT (úvodní otázky)

- Jak byste charakterizoval okruhy témat prezentovaných v médiích, které se týkají problematiky LGBT? Jaká témata jsou nejvíce medializovaná – ve zpravodajství, v publicistice, v umění (filmy, TV tvorba...)?

Přečeňované. Obhajované. Napadá mě k tomu umění.

- V kterých médiích se nejvíce setkáváte s informacemi o LGBT? A v kterých se vůbec nevyskytují?

Česká televize, určitě více než komerční televize.

- Poskytuje veřejnoprávní Česká televize ucelený a objektivní obraz o české společnosti, zviditelňování sexuálních menšin a zlepšení vizuálního obrazu LGBT? A jaká je situace u soukromých televizí?

ČT má spousty dokumentů, které se toho minimálně okrajově věnujou. Třeba 4 v tom.

Jinak nesledujeme, nevyhledáváme. Určitě mladší, kteří si v tom chtějí udělat jasno ty informace vyhledávají.

- Je prezentována LGBT problematika také v komerčních televizích?

V komerční je to stejné jako ve veřejnoprávní. Vždycky je to pro oživení pořadu. Je to klišé. Je tam zobrazená striptérka, toulavej policista, který mu byl odebrán odznak, svobodná matka alkoholička a lesba nebo gay.

- Znáte nějaký publicistický pořad v televizi, který je určen pro LGBT a sledujete jej (zřídka, pravidelně)?

Já jsem snad ani nic neviděla.

- Existuje objektivní společenská publicistika, týkající se LGBT?

Nevím. Vybavuju si tu holku z pořadu 4 v tom. Tam bych řekla, že je to objektivní. Ona je lesba a čeká dítě s kamarádem. Je vybrána dobře. Je samostatná, chytrá, soběstačná, s dobrými názory, pohotově reaguje.

A ještě Výměna manželek, kde vybraly dvě hystericky agresivní ženský. Myslím, že to bylo cílený. Trapná reality show. Prototyp toho jak to má vypadat (pro bura-

ny). Venkovskej styl, kterej nejde pro ránu daleko, staví dům a žije ve špíně. Nikdo takový v našem okolí není a doufám, že ani nikdy nebude.

- Sledujete zprávy a zaměřujete se na média, která popisují problematiku LGBT?

Ne.

- Naznačuje charakter zpráv a všech informací v médiích o nějaké změně společnosti v postojích a vnímání LGBT?

Ano. Dnes by to mělo být samozřejmost. A je to spojené s módou. Je to o svobodném sexu. Dnes je normální úplně všechno.

- Jak se díváte na činnost LGBT společností s ohledem na to, jak se prezentují v médiích?

Mě na LGBT fascinuje, jak Hromada úžasně zhubnul ☺.

- Jaká je a měla by být role jednotlivých LGBT společností v prezentování své problematiky a v prezentování svého vztahu k většinové populaci?

Já ani nevím proč LGBT vůbec existuje... Já myslím, že se to přeceňuje. Není zapotřebí. Není potřeba se ukazovat.

II. Názory LGBT na jejich zobrazování v médiích

- Změnila se a nakolik prezentace sexuálních menšin v českých médiích po roce 1989? Zvýšil se nebo naopak snížil...

Určitě ano. Určitě víc.

- Vnímáte pozitivně tyto změny?

Určitě.

- Je v médiích prezentována rovnocennost LGBT ve společnosti?

Ano. Já si k tomu vybavuju ten případ s tím synovcem Janečkové? Musel být hodně vyspělejší. Tenhle případ mi otevřel oči a já jsem si uvědomila, že ne všichni to mají tak jednoduché. A já mám velké štěstí, že to můžu lidem okolo sebe říct. Že ne všichni to mají tak snadné. Že se někdo může takhle potácet.

Obě jsme mohly přiznat svou orientaci. Nemusíme nikomu lhát a vyjasnit to spousty věcí. Jednou to řeknu a pak už to nemusím nikde vysvětlovat. A to se týká všech oblastí života. Nemusím tu druhou zapírat. Je to osvobozující.

- Do jaké míry by se měly informace v médiích o LGBT vyskytovat? Jestli by se množství zpráv a informací o LGBT komunitě mělo ještě více zvyšovat?

4%. Není nutné. Je to dostatečné.

- Který film podle vás nejlépe vystihuje vztahy mezi sexuálními menšinami a ostatní společností?

Zkrocená hora. Je to velmi silnej příběh.

Ale když nad tím přemýšlím, tak 80.léta v hudbě to jsou kompletně buzoli. Všichni tak vypadali. Je to doba sexuálních experimentů. Všichni tak vypadali. Pop kultura je homosexualitou prosáklá.

- Pozoroval jste v médiích zprávy a pořady, které negativně a diskriminačně popisují LGBT?

Jedině reality show.

- Jsou v médiích prezentovány komunity LGBT spíše pozitivně, negativně nebo neutrálně? Vnímáte nějaké trendy vývoje?

Neutrálně. Nevím.

- Účastníte se filmových festivalů, kde jsou prezentovány nezávislé filmy, které se ani do televize nedostanou, např. Jeden svět, Mezipatra,...? Co si o nich myslíte?

Ne.

- Jaká je situace reprezentace LGBT na webových portálech? Sledujete nějaké?

Vůbec.

Ne. Jednou jsme se podívaly na seznamku na www.lesba.cz. Jak to tak funguje. Jak se holky seznamují, jak se prezentují. V 90% se odehrává v Praze. Ale nenapadlo by mě někomu odepsat.

- Jak byste si přáli, aby v médiích byla tematika LGBT prezentována? A jaká je realita? Je množství informací o LGBT v médiích již příliš mnoho, nebo si myslíte, že to je dostačující, nebo by se naopak jich mělo více vyskytovat?

Dostatečný. Až až.

III. Názory LGBT, co si, podle jejich zobrazování v médiích, o nich myslí většinová společnost, vývoj

- Které téma probírané v médiích je nejméně a které nejvíce konfliktní, vyvolávající homofobní reakce?

Homofobní reakce může vyvolat pouze překroucená buzna a přetažená lesbička z 80.let. Jinak nevím.

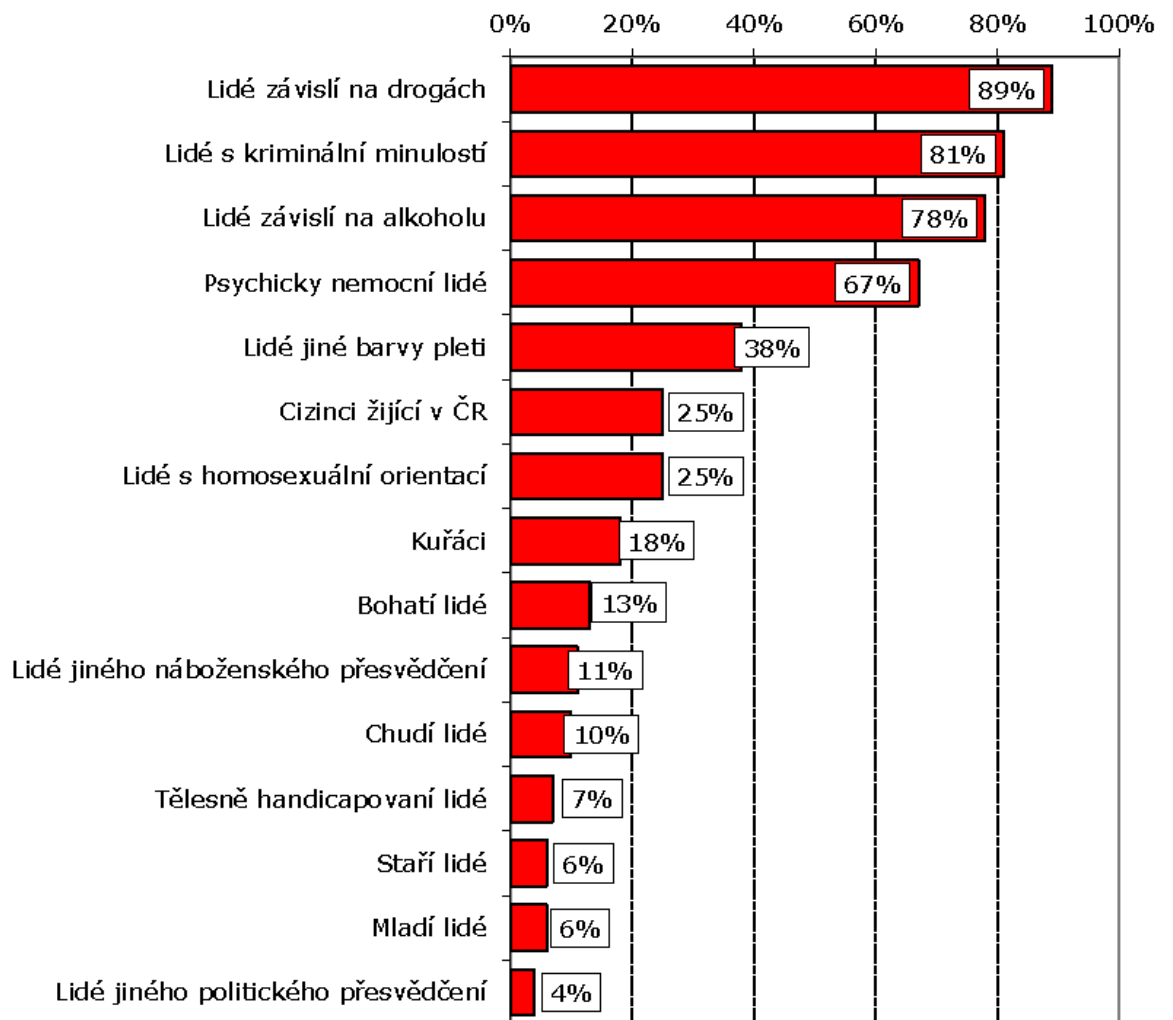
- Vyskytují se homofobní reakce v současných médiích (zpravodajských, publicistických, uměleckých...)?
Myslím, že ne.
- Boj proti diskriminaci sexuálních menšin je spojován s antidiskriminačními zákony a paragrafy různých norem, které na legislativní úrovni zrovnoprávňují (např. statut registrovaného partnerství). Je však společnost na ně připravena?
Každý má tolik starostí, že je to nezajímá.
- Jaký vývoj ve vnímání komunity LGBT ve společnosti očekáváte? A jaká je role médií?
Že to nikdo nebude řešit. Bude to samozřejmé. Nikdo se nad tím nepozastaví.
- Jak vidíte budoucnost sexuálně různorodě orientované společnosti v ČR, v Evropě a celém světě?
Evropa je širokej pojem. EU to je i Turecko. To je i Lotyšsko, za který se tam jde kvůli homosexualitě do vězení.

IV. Doplnující témata rozhovoru

- Pomohla Vám média ke coming outu? Kdy a jak u Vás proběhl? Měl(a) jste předtím heterosexuální vztah nebo jste si byl/a od začátku jistý svou orientací?
No, já jsem žádný coming out neprožila. Byla jsem vdaná, mám již dospělého syna a pak jsem potkala svou nynější přítelkyni, se kterou nyní žiji.
- Využil/a jste registrovaného partnerství? Proč?
Ne, je k ničemu.
- Uvažujete o dítěti?
Jedno už mám. Ale určitě ano. Budeme muset skočit za kamarádem (buznou), aby nám poskytl svou pomoc 😊.
- Máte potřebu udržovat kontakty s LGBT komunitou?
Ne, absolutně se jich straním.
- Zaznamenal/a jste v médiích případ sebevraždy malého Filipa v únoru 2014?
Ano, je to obrovská tragédie. Nevím, zda ten čin nebyl předčasný a nevyzrálý. Já jsem ve 14ti letech o ničem takovém vůbec nepřemýšlela. Církev se na něm podepsala. Jak to bylo podáno v médiích, tak tomu věřím.

PŘÍLOHA P VIII: OBRÁZEK Č. 1

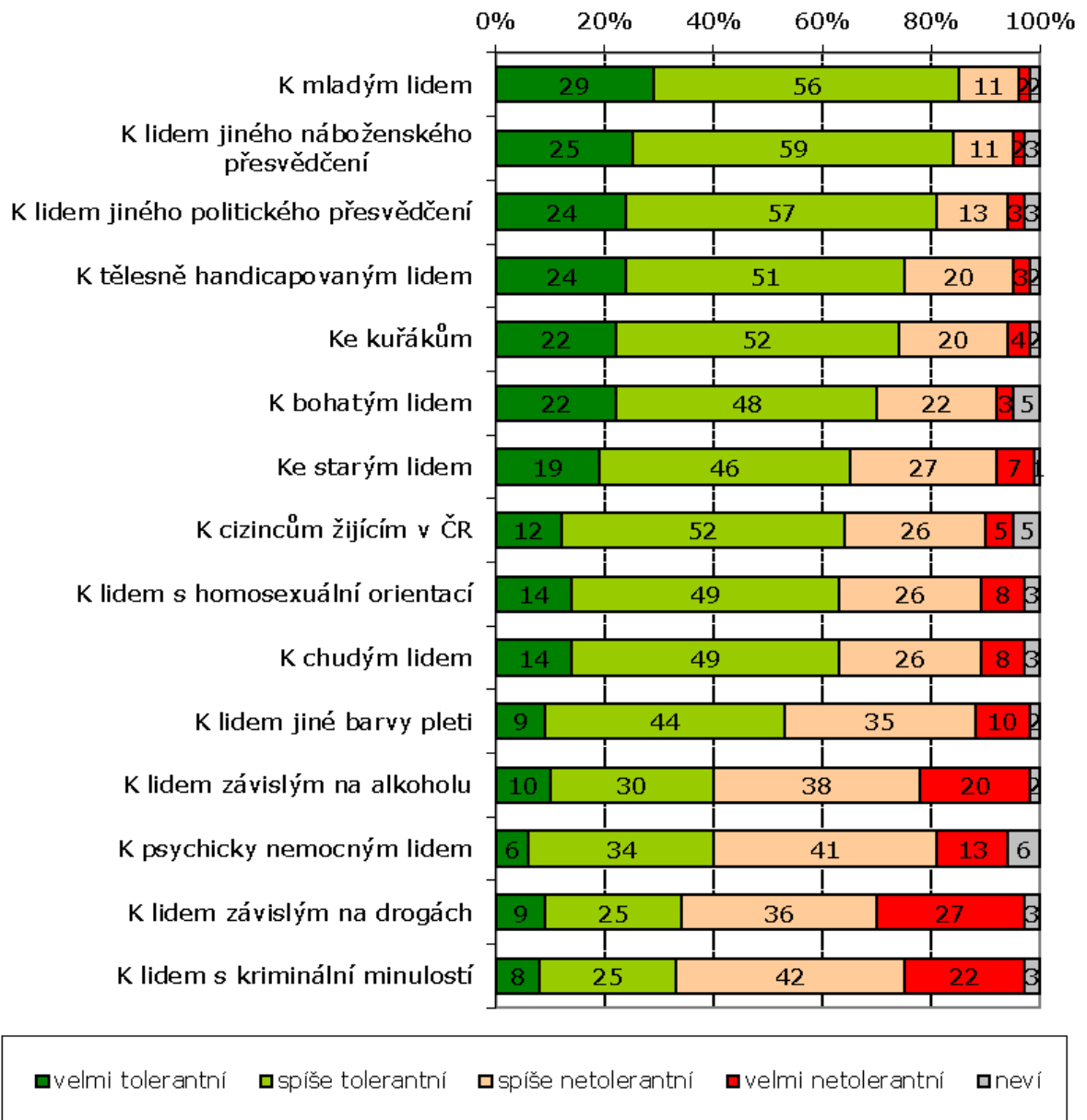
Obrázek č. 1: Koho byste nechtěl mít za sousedy (převzato z Tuček, 2014)



PŘÍLOHA P IX: OBRÁZEK Č. 2

Obrázek č. 2: Tolerantnost lidí v ČR k vybraným skupinám obyvatel

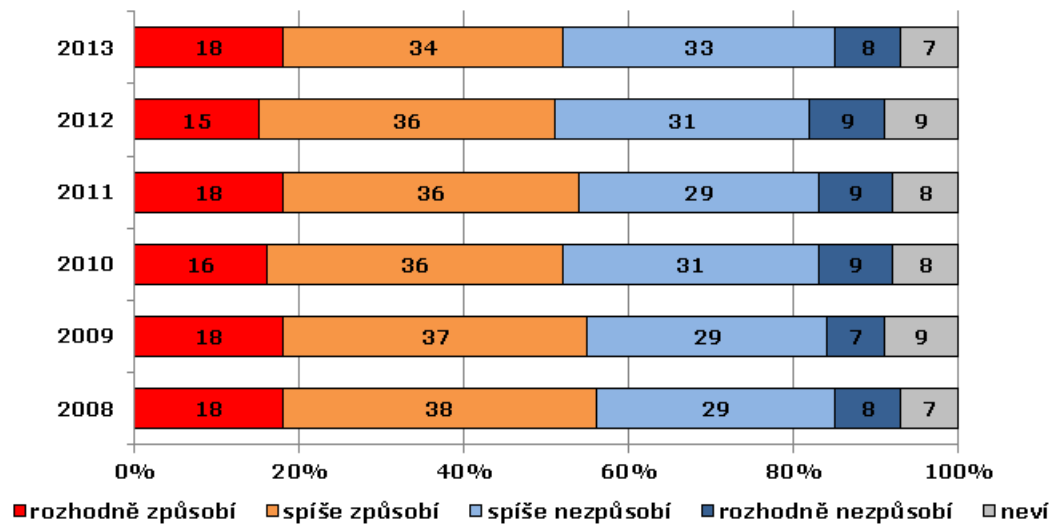
(převzato z Tuček, 2014)



PŘÍLOHA P X: OBRÁZEK Č. 3

Obrázek č. 3: Způsobí přiznání k homosexualitě potíže v soužití s okolím?

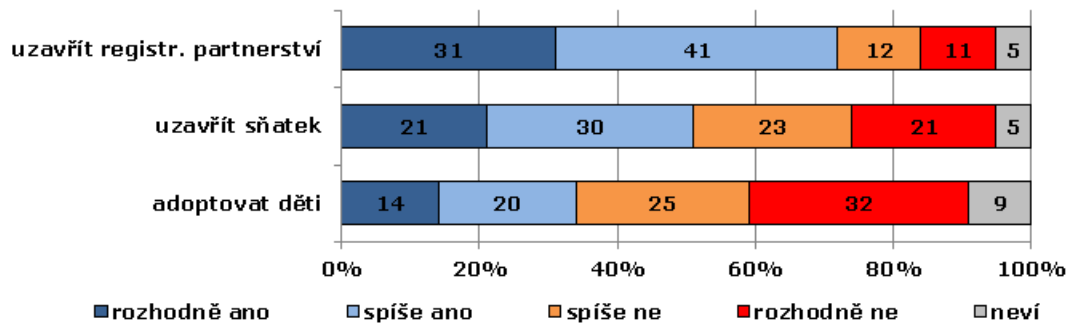
(převzato z Ďurdovič, 2013)



PŘÍLOHA P XI: OBRÁZEK Č. 4

Obrázek č. 4: Homosexuální muži a ženy by měli mít právo...

(převzato z Ďurdovič, 2013)



PŘÍLOHA P XII: VÝBĚR TEMATICKY ZAMĚŘENÝCH FILMŮ

Určeno pro	Témata	Filmy
Lesby	Přátelství vs. láska	Esperando (2013), La vie d'Adèle (2013) - Život Adéle, Costa Brava (1995), La répétition (2001), Was am Ende zählt (2000), My Summer of Love (2004) - Moje léto lásky, Tipping the Velvet (2002) Na špičce jazyka, Clara's Summer (2002) - Klářino léto, Fucking Āmål (1998) - Láska je láska
	Změna života	žena v domácnosti: Concussion (2013) - Otřes mozku, An Unexpected Love (2003) - Nečekaná láska, La surprise (2007), The World Unseen (2007) - Neviditelný svět
	Několik příběhů	nemoc: The Guitar (2008) - Kytara, Eloïse (2009)
	Životní láska	problém s rodinou: Contracted (2013), Joven y alocada (2012), Emporte-moi (1999), Love & Suicide (2006), Sonja (2006), Kiss Me (2011) - Líbej mě, Ashley (2013)
	Školní prostředí	If These Walls Could Talk 2 (2000) - Kdyby zdi mohly mluvit 2, Common Ground (2000) - To, co máme společné
	Příběhy lidí se stejným problémem	Cloudburst (2011) - Místy oblačno, Fjellet / The Mountain (2011), Ji sor / Intimates (1999), Ci qing (2007) - Pavoučí láska
	Zakázaná láska (náb. konflikt)	Notes on a Scandal (2006) - Zápisky o skandálu, Intentions (2003), The Fine Art of Love: Mine Ha-Ha (2005) - Umění milovat, Cracks (2009) - Trhlíny, Bloomington (2010), Loving Annabelle (2006) - Milovat Annabellu
	Zaměstnání	Happy Birthday (2002), Le jupon rouge (1987), Be with Me (2005), Steam (2007), La cucina (2007), The L word (2004), If These Walls Could Talk (1996) - Kdyby zdi mohly mluvit, Common Ground (2000) - To, co máme společné
	Léčba sexuality	Irán: Circumstance (2011) - Okolnosti, Čína: Les filles du botaniste (2006), Indie: Fire (1996), Auf der anderen Seite (2007) - Na druhé straně, Parade (2011)
	Vězení	Serving in Silence: The Margarethe Cammermeyer Story (1995) - Služba v tichu: Příběh Margarethe Cammermeyerové,
	Válka	Electroshock / A Love to Keep (2006), But I'm a Cheerleader (1999)
	Rodičovství	Leonera (2008) - V kleci, Johnny Greyeyes (2000), Vier Minuten (2006) - Čtyři minuty, Affinity (2008) - Spřízněná duše, Monster (2003) - Zrůda
	Hledání identity	The Berlin Affair (1985), Novembermond / November Moon (1985), Gu lian hua / Love's Lone Flower (2005), Aimee & Jaguar (1999), Lili Marleen (1998)
	Tick Tock Lullaby (2007), The Baby Formula (2008), Senza fine (2009), The Kids Are All Right (2010) - Děcka jsou v pohodě	
	Truth About Jane (2000) - Pravda o Jane, Elena Undone (2010)	

Určeno pro	Témata	Filmy
	Hledání identity	Plynace wieszowce (2013) - Plovoucí věžáky, The Falls : Testament of Love (2013), Hawaii (2013), Férfiakt (2006), We Think the World of You (1988) - Velmi si vás vážíme, A Man of No Importance (1994) - Bezvýznamný muž, Dare (2009), Far from Heaven (2002) - Daleko do nebe, J'ai tué ma mère (2009) - Zabil jsem svou matku, Big Eden (2000)
	Známí lidé	Total Eclipse (1995) - Úplné zatmění, An Englishman in New York (2009) - Angličan v New Yorku
	Zločin a vězení	Burnt Money (2000), A Song of Love (1950), If Looks Could Kill (1996) - Když krása zabíjí: Příběh Johna Hawkinse, Boys Don't Cry (1999) - Kluci nepláčou, Final Justice (1998) - Konečná spravedlnost, Kiss of the Spider Woman (1985) - Polibek pavoučí ženy
	Životní láska	Weekend (2011) - Víkend, Shelter (2007), Sum of Us (1994) - Jsou z nás, Yong jiu ju liu (2009), Hors les murs (2012) - Za zdmi, Azuloscurocasinegro (2006) - Všechny polohy lásky, Single Man (2009)
	Náboženský konflikt	The Bubble (2006), Einaym pkuhot (2009) - Široce otevřené oči, Prayers for Bobby (2009) - Modlitba za Bobbyho, Priest (1999), Alata (2012) - Ve tmě
Gayové	Válka	Bent (1997), Christopher and His Kind (2011) - Sbohem Berlína, Un Amour à taire (2005), Voor een verloren soldaat (1992), Gli Occhiali d'oro (1987) - Muž se zlatými brýlemi, Streamers (1983)
	Školní prostředí	Maurice (1987), Get Real (1998), Ausente (2011) - Nepřítomen, Monster Pies (2013), No Night Is Too Long (2002) - Žádná noc není dost dlouhá
	Přátelství vs. láska	Brokeback Mountain (2005) - Zkrocená hora, The Broken Hearts Club (2000) - Klub zlomených srdcí, Sommersturm (2004) - Letní bouře, My Own Private Idaho (1991) - Moje soukromého Idaho, El mar (2000) - Moře, Les Amours imaginaires (2010) - Imaginární lásky
	Problém s rodinou či okolím	Ich kenn keinen-allein unter heteros (2003) - Neznám žádného-sám mezi heterosexuály, Coming out (1989), Zenne Dancer (2012)
	HIV	My Own Country (1998) - Má země, Philadelphia (1993), In the Gloaming (1997) - Za soumraku
	Zaměstnání	Un mondo d'amore (2002) - Svět lásky, Freier Fall (2013) - Volný pád
	Nepřijetí a diskriminace	Any Mother's son (1997) - Syn kterékoliv matky, Dong gong xi gong (1996) - V zakázaném městě, Milk (2008), The Invisible Men (2012) - Neviditelní, Matthew Shepard Story (2002), Alata (2012) - Ve tmě

Určeno pro	Témata	Filmy
	Prostituce	Boy Culture (2006), Mysterious Skin (2004) - Tajemná kůže, La Partida (2013) - Hra, Eastern Boys (2013) - Kluci z východu
	Rodičovství	Patrik 1,5 (2008) - Patrik věk 1,5, Breakfast with Scot (2007) - Snídaně se Scotem
	Skutečný příběh	The Investigator (1997), Sancharram / The Journey (2004), Milk (2008), Viola di mare (2009) - Nachové moře, Oscar Wilde (1997), Howl (2010) - Kvílení
	Propletené, komplikované vztahy	Chloe (2009), The Bubble (2006) - Bublina, Elena Undone (2010), Weekend (2011) - Víkend, Candy Rain (2008), The Object of My Affection (1998) - Objekt mé touhy, Goldfish memory (2003) - Paměť zlaté rybky, Clapham Junction (2007), Gayby (2012), Geography Club (2013)
	Všechny orientace	Shortbus (2006) - Kontroverzní dílo mění pohled na klubovou scénu v New Yorku / Bara no sōretsu (1969) - Pohřební průvod růží
Ostatní	Transgender	Mein Freund aus Faro (2008) - Můj přítel z Fara, Soldier's Girl (2003) - Vojáková dívka, In einen Jahr mit 13 Monden (1978) - V roce se 13 měsíci, Wild Side (2003), Madame Satō (2002)
	Jiná identita	Tomboy (2011), Girl Like Me: The Gwen Araujo Story (2006) - Holka jako já
	Hetero ve světě homo	Love Is All You Need? (2011)
	Dokument	Fabulous! The story of Queer Cinema (2006), 8: The Mormon Proposition (2010) - 8: mormonský návrh,

PŘÍLOHA P XIII: PŘEHLED GAY FESTIVALŮ V ČR

Název	Web	Druh	Místo	Termín	Od roku
Prague Pride	http://www.praguepride.cz/	kulturní	Praha	11.-17.8.14	2008
Největší středo- a východoevropský queer festival. Koncerty, filmy, divadlo, výstavy, debaty, festivalová vesnička v centru města, parties a mnoho dalšího. PRŮVOD: 16.8.2014					
1.gay-friendly Majáles	http://www.galibi.cz/2014/prvni-gay-friendly-studentsky-a-hudebni-festival-v-cr-prazsky-majales/	hudební	Praha	PRŮVOD: 30.4.2014	2014
Skrz prsty	http://skrzprsty.cz/	kulturní	Zlín	2.4.2014	2014
Projekt zlínských studentů UTB - Skrz Prsty Je mladý a svěží festival a snaží se něco změnit. Poukazuje na problémy dnešního světa, který se tváří jako vyspělý a tolerantní. Snaží se otevřít oči těm, kteří nesmyslně a pokrytecky staví vlastní hranice mezi normálním a špatným. Na jedné straně směšné a nepodstatné detaily rozpoutávající bouřlivé diskuze a na straně druhé skutečné problémy, nad kterými se nikdo nepozastaví.					
Jiný pohled	http://www.queereye.cz/		Praha	17. 5. 2014	2009
Festival ženské Queer kultury. Zaměřuje se na alternativní hudbu, performanci, vizualitu a fotografii, mapující českou společnost a kulturu z "jiného, queer, pohledu".					
Mezinárodní filmový festival	http://www.kviff.com	filmový	Karlovy Vary	4.-12.7.14	1946
V roce 1997, při 32. ročníku vyhrál hlavní soutěž francouzský snímek "Můj růžový život" režiséra Alaina Berlinerera. V roce 2003 (38. ročník MFF) vyhrál film "Okno naproti" Ferzana Özpeteka. Jednalo se o složitosti genderové identity a tragicky utnuté homosexuální lásce. Motto 2014 je "Vztahy: Mono – Bi – Poly?".					
Mezipatra	http://www.mezipatra.cz/	filmový	Praha	6.-14.11.14	1999
Mezipatra	http://www.mezipatra.cz/	filmový	Brno	15.-22.11.14	2000
Soutěžní přehlídka hraných i dokumentárních filmů s gay, lesbickou, bisexuální a transgender tematikou. Největší queer akce v ČR. Sekce: Nezávislý film.					
Febiofest	http://www.febiofest.cz/cs/	filmový	Praha	20.-28.3.14	1993
Začínal jako akce pořádaná téměř bez peněz, ale s nadšením pro přátele a filmové fanoušky, se během let proměnil ve velký filmový festival, který si ale stále zachovává svůj původní profil a cíl: všechno pro diváka.					
Jeden svět	http://www.jedensvet.cz	filmový	33 měst	3.-12.3.14	
Festival dokumentárních filmů o lidských právech. Nabízí dokumentární filmy ze zahraničí, které přinášejí reálné příběhy s hlubokou výpovědní hodnotou a nutí ke komparativnímu zamyšlení nad podobnými otázkami v naší společnosti. V roce 2014 s gay tematikou: Americký vagabund, Bůh miluje Ugandu. Sekce: Proti proudu, Jiný břeh.					
bePROUD	http://www.proudem.cz/beproud.html		Praha	16.5.2014	2012
Odměnění osobností a počinů, jež v uplynulém roce nejvíce pozitivně ovlivnily tuzemskou gay, lesbickou, bisexuální a trans komunitu (navazuje na udělování cen Colour Planet). Duhová cena protiPROUD 2013 = Jde o „ocenění“ za dehonestující a diskriminující počiny a vyjádření vůči LGBT+ lidem. Cenu mohou vyhrát firmy, organizace nebo jednotlivci, například autoři či autorky knih, písní, článků, filmů, akcí, veřejné osobnosti, kteří měli potřebu své negativní postoje sdílet s okolím či je nějak převést v činy.					
eLnadrou	http://elnadrouhou.cz/		Praha		2006-2012
Otevřený lesbický festival.					
gay friendly párty Pinkout	http://www.pinkout.cz/	hudební	Č. Budějovice	16.4.2014	2009
Duhový ples	http://www.duhovyples.cz/index.html	taneční	Ostrava	15.4.2014	2011
Queer ball	http://www.queerball.cz/	taneční	Brno	28.2.2014	2013

PŘÍLOHA P XIV: HISTORIE FESTIVALU MEZIPATRA

Historie festivalu:

1. ročník - rok 2000 - projekce 8 hraných a dokumentárních filmů, 3 výstavy a 3 divadelní představení. Uveden pod názvem „Duha nad Brnem“.

3. ročník - rok 2002 - festival působí nejen v Brně, ale i v Praze.

5. ročník – rok 2004 - hlavní téma: „Gay a lesbické rodičovství“ – projekce 67 filmů a jiných přidružených akcí. Ozvěny byli také v Hradci Králové.

6. ročník – rok 2005 – v Brně, Praze a také Českém Těšíně.

7. ročník – rok 2006 - motto: „Puberta“ – jako host byl americký herec a režisér John Cameron Mitchell – záštitu poprvé převzal Václav Havel.

8. ročník – rok 2007 - motto: „Buřičství“ – 95 projekcí v devíti kinech – ozvěny proběhly také v Olomouci a v Bratislavě.

9. ročník – rok 2008 - motto: „Život po...“ (změně, diagnóze, ztrátě atd.).

10. ročník – rok 2009 - motto: „Třetí světová válka pohlaví“ (o stereotypních představách genderových rolích) – rekordní návštěvnost 12 500 diváků.

11. ročník – rok 2010 - motto: „Vysoké umění“ (tvorba umělců, kteří významně obohatili a obohacují queer kulturu).

12. ročník – rok 2011 - motto: „Cestování časem“.

13. ročník – rok 2012 - motto: „Moc, manipulace a šílenství“ – festival poprvé začínal v Praze a vyhodnocení divácké soutěže proběhlo v Brně.

14. ročník – rok 2013 - motto: „Pravdivé lži“.

PŘÍLOHA P XV: HISTORIE FESTIVALU PRAGUE PRIDE

Historie festivalu:

První gay průvod se v ČR konal pravděpodobně v rámci Duhového festivalu v Karlových Varech v roce 1998. Jednalo se o přehlídku gay kultury a závěrem byl duhový pochod za registrované partnerství. Toto se opakovalo další 3 roky, do roku 2001, kdy se festival konal naposled.

1. ročník - rok 2008 - Brno uspořádalo průvod s podtitulem „Duhová vlna“. Vystoupil zde Pavel Vítek a Džamila Stehlíková. Akci podpořila záštitou Martina Navrátilová.

2. ročník – rok 2009 – v Brně se uskutečnil festival pod názvem Queer parade Brno neboli Teplé jaro 2009, který proběhl bez hlavního průvodu městem.

3. ročník – rok 2010 – průvod, který měl poukázat na šikanu ve školách a nemoci adoptovat děti prochází v sobotu 26. června opět Brnem na závěr a jako vyvrcholení několika týdenního festivalu Teplé jaro 2010. Ve stejném okamžiku uspořádali i Mladí křesťanští demokraté opoziční „pochod pro rodinu“. Trasa průvodu byla z obav narušení extrémistického hnutí Národní odpor upravena a nad akcí dohlíželo několik stovek policistů, obešla se bez větších konfliktů. Na festivalu pro zhruba 600 lidí vystoupilo několik lidí, například Džamila Stehlíková, aktivisté Jíří Hromada či Claire Dimyon.

4. ročník – rok 2011 – v polovině srpna zorganizovalo Občanské sdružení Prague Pride poprvé v Praze týdenní festival, který byl zakončen karnevalovým průvodem hrdosti. Ve stejný den byl opět pořádán i Pochod pro rodinu. Patronát nad touto akcí převzal primátor Bohuslav Svoboda. To se stalo dalším důvodem kritiky z řad církevních zástupců i konzervativních pravicových politiků. Na druhé straně tuto akci podpořili jiní významní lidé.

5. ročník – rok 2012 – od 13. až do 19. srpna organizuje Prague Pride festival s mottem „Dáme barvy dohromady“. Týden před tím byla uskutečněna debata s kandidáty na prezidenta (J.Fischer, M.Zeman, J.Dienstbier) na téma lidských práv. Podporu vyjádřil druhým rokem primátor Bohuslav Svoboda. V Brně, Ostravě, Českých Budějovicích a Hradci Králové byla nahlášeny přidružené akce na podporu LGBT.

6. ročník – rok 2013 – Prague Pride pořádal již třetím rokem v termínu od 12. do 18. srpna festival s karnevalovým průvodem pořádaným 17. srpna po centru Prahy. Hlavním tématem byl coming out a pod mottem „Jdeme s barvou ven“. Na slavnostním zahájení byl primátor Tomáš Hudeček, americký velvyslanec Norman L.Eisen a Martin C. Put-

na a dalších 20 organizátorů. Po dobu konání festivalu byl rozsvícen glorieta v duhových barvách na zahradě velvyslanectví USA. Účast byla o třetinu větší než předchozí rok, zúčastnilo se zhruba 20 tisíc lidí. Dle průzkumů byla polovina účastníků gayů, pětina lesbických žen, z desetiny heterosexuální muži a z pětiny heterosexuální ženy. V čele průvodu šel profesor Martin C. Putna s nápisem na transparentu „všichni jsme děti Boží“ a také režisér Fero Fenič. Publicista Jiří Doležal šel s nápisem „souložím s holkama“. Chtěl vědět, jak na něho budou reagovat pro tuto akci většinoví homosexuálové a byl překvapen pozitivními ohlasy z jejich strany. Jiní heterosexuálové deklarovali svou orientaci tím, že měli například nápisy s „nejsem homo – no a co!“. Poprvé se akce účastnili taky čtyři pedofilové z Československé pedofilní komunity (ČEPEK) se sloganem na transparentu „nejen homosexuálové procházejí coming outem“. (Wikipedie, 2014)

PŘÍLOHA P XVI: MOJE OSOBNÍ ZKUŠENOST S VLIVEM MÉDIÍ

V této příloze jsem se rozhodla sepsat vybrané mediální příběhy, které na mně měly velký vliv, včetně odkazů na internetové stránky. Jedná se o:

- první pohádkovou knihu v ČR o dvou mámách,
- videa:
 - 1) jak by svět vypadal, kdyby heterosexuálové byli sexuální menšinou s názvem „All You Need Is Love“,
 - 2) zpověď 14. letého chlapce s názvem „Whats goin on...“,
 - 3) odhalení herečky E. Page na konferenci za lidská práva (včetně možnosti sdílení symbolu solidarity se sexuální menšinou na Facebooku či Twitteru)
- spot a video o AIDS
- medializovaný smutný příběh 14. letého Filipa z České republiky

Pohádková kniha

V polovině roku 2012 vydalo nakladatelství LePress první českou pohádku pro malé děti od Markéty Pilátové o klukovi ze statku, který má nejen dvě veselé mámy Julu a Jolu, ale i spousty mluvících a kouzelných zvířat pod názvem „Jura a lama“. Jedná se sice o méně obvyklý rodinný model, kniha se však nesnaží toto téma stejnopohlavních rodičů problematizovat ani nafukovat, naopak ukazuje, jak je možné k této záležitosti přistoupit zcela normálně. Předkládá a seznamuje nevtíravým způsobem, v podstatě jen mimochodem, se skutečností, že některé rodiny mají místo maminky a tatínka třeba pouze dvě maminky. Tato konkrétní pohádka také slouží k tomu, aby pomohla dětem, které v takové rodině již vyrůstají zobrazit jejich situaci a pomoci se ztotožnit s malým Jurou. Myslím, že záměr autorky seznámit již malé děti, novou generaci s tím, že svět je místem, kde je možná láska mezi různorodými lidmi je velmi důležitý pro liberalizaci, diverzitu a tím i přijetí sexuálních menšin, jejich práv a pro pochopení netradičního soužití. Tato kniha se dotýká i témat předsudků a dává impuls k učení se cizím jazykům, chceme-li druhým porozumět a pochopit je. S ohledem na mediální obraz i pro takto malé děti je zvláštní, že autorce některé školky a školy nedovolily veřejné předčítání s vysvětlením nevhodnosti a nezralosti dětí. A není to tak, že malé děti ještě nemají předsudky? Ty se učí, od nás, dospělých...

<http://magazin.lesba.cz/2012/05/06/prvni-puvodni-ceska-pohadka-o-klukovi-se-dvema-mamami/>

Video

Ad 1) První video je o tom, jak by svět vypadal, kdyby heterosexuálové byli sexuální menšinou. Tento krátký film je natočený „z druhé strany“. **„Love Is All You Need?“** je o dívce, které se líbí kluci a zamiluje se do spolužáka. Setkává se s reálnými situacemi, jež zažívají sexuální menšiny ve společnosti. Snímek je o šikaně, nesnášenlivosti, nepochopení a končí až sebevraždou hlavní aktérky. Film získal již 19 cen z filmových festivalů. Snad se tedy dočkáme zpracování tohoto námětu i ve standardní délce.

<https://www.youtube.com/watch?v=XCoFoKvfc6Y>

Ad 2) Druhé je dech beroucí čtyřminutové video **„Whats goin on...“** čtrnáctiletého chlapce jménem Jonah Mowry. Tento chlapec vypráví svůj příběh. Sám sebe natáčí na kameru na monitoru. Před kameru předkládá popsané papírky, na kterých představuje svůj životní příběh. Na tomto snímku nepadne jediné slovo a je zde vidět pouze nešťastný, plačící chlapec. Opět je to příběh šikany, nenávisti, sebepoškozování. Toto video končí posledními vzkazy, na kterých je napsáno: „Ale.. Nikam neodejdu... Protože jsem silnější... A... Mám milion důvodů, proč tu být.“

<https://www.youtube.com/watch?v=TdkNn3Ei-Lg>

Ad 3) Třetí video je **„přiznání“ Ellen Page** ke své orientaci v rámci konference za lidská práva, kterou pořádá sdružení LGBT na Sv. Valentýna v USA. Ve svém projevu mluví o tom, že je herečka reprezentující alespoň nějaký rozum v průmyslu, který ničí veškeré standardy (krásy, dobrého života i úspěchu) nás všech. Standardy, které nás každodenně ovlivňují, i když si to nechceme často přiznat. Do hlav nám jsou médii implantovány myšlenky, které tam dřív nebyly. O tom, jak se máme chovat, oblékat a kým máme být. Její projev dále pokračuje tím, že se „je“ snažila zastavit a být sama sebou, ale jak je to těžké, nic proti nim nezmohla a proto alespoň vystupuje na této konferenci. Vyzývá a povzbuzuje ostatní, že dohromady toho zvládnou víc, než každý jednotlivec sám za sebe. Mluví o budoucnosti, diskriminaci, strachu, bezpečnosti, přijetí, bolesti, nespravedlnosti, studu, podpoře, předsudcích, změně, inspiraci, utajování, naději, stereotypech, pomoci, povinnosti, normách, odvaze, odpovědnosti, o lásce bez omezení a dotýká se i jiných témat. Její řeč graduje tím, že svět by byl lepší, kdyby se k sobě lidé chovali hezky, neútočili na sebe kvůli své odlišnosti a věnovali každému člověku pár minut na odhalení jeho krásy. Říká, že je to velmi jednoduché, ale zároveň velmi těžké, protože mít rád ostatní znamená především mít rád a přijmout své vlastní já. Přijetí je problémem lidí z LGBT menšiny. Tato křehká

dívka má na sobě tričko s červeným znakem, který se stal symbolem mobilizace solidarity a zájmu o osoby s odlišnou sexuální orientací skrze rudý čtverec místo profilové fotky na Facebooku či Twitteru. Tento obrázek říká: „Lesby, gayové a transsexuálové, nejste tady sami, jsme tady s vámi a požadujeme pro Vás stejná práva, která má heterosexuální většina ve společnosti.“³ K této propagaci vyzývají herci, zpěváci, politici a v prvních okamžicích si získala desetitisíce přívrženců.

<https://www.youtube.com/watch?v=CLiY9BEtHOs>

Spot a video o AIDS

Celosvětová kampaň Lékařů bez hranic, která si vzala za cíl zvýšit povědomí veřejnosti o problému HIV/AIDS. Lékaři se snaží zabránit šíření nemoci a zpřístupnění antiretrovirové léčby již nemocným lidem.

https://www.youtube.com/watch?v=BUviSdh7_Ck

Na konci roku 2013 byla na internetovém porno blogu zmínka o nemoci AIDS 24. letého herce, chlapce jménem Justin. Za krátkou dobu na to sám zveřejnil video zpověď, kterou natočil v nemocnici po té, co se dozvěděl o své diagnóze.

<https://www.youtube.com/watch?v=mYdbG1oT9uk>

Smutný příběh 14. letého Filipa z České republiky

Tento „příběh“ vzbudil velký zájem a byl prezentovaný ve všech médiích. Jedná se o obrovské neštěstí, tragickou smrt 14. letého Filipa, synovce moderátorky Ester Janečkové. Tedy přesněji sebevraždu z důvodu diskriminace sexuálních menšin. Přestože jsme celkem liberální stát, tento příběh není ojedinělý. Dnes a denně dochází k šikaně a diskriminaci na různých místech, z různých důvodů a na různých lidech. Uvádím to zde, jenom krátkou zmínkou, z důvodu tiché vzpomínky na všechny oběti netolerance a celou práci ukončuji jako výzvu a apel na naši demokratickou společnost... Jsme skutečně tak otevření a tolerantní ?

³ <http://www.hrebenar.eu/2013/03/s-rudym-ctvercem-na-facebooku-a-twitteru-za-ochranu-prav-lgbt-komunity/>